

ต้นฉบับงานวิจัย เอกสารระบุตัวตน
ใช้แล้วโปรดส่งคืน ฝ่าย 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช

รายงานผลการวิจัย

ศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม

โดย

ดร. ธีรญาทิพย์ ศรีพนา

มิถุนายน 2540

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน และใคร่ขอขอบคุณ “กองทุนสนับสนุนการวิจัย” ที่ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนในการเก็บข้อมูลในประเทศเวียดนาม งานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้การสนับสนุนในด้านโอกาสและเวลา

ใคร่ขอขอบคุณแหล่งข้อมูลที่สำคัญ อันได้แก่ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเทพมหานคร พณท่าน เกลิมพล เอกอรุ กงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ คุณสนั่นชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายพาณิชย์) สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเทพมหานคร คุณสินทร กัณธวงศ์ อัครราชทูตที่ปรึกษาประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเทพมหานคร คุณจงเจริญ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ผู้อำนวยการศูนย์พาณิชย์กรรม ณ นครโฮจิมินห์ คุณอรรถวิทย์ เจริญวรรณ อีกทั้ง คุณธานี บุญชะกนิษฐ ผู้อำนวยการกองนโยบายทางเศรษฐกิจ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย คุณพิชิต เชนีรนาท สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย คุณบุญเยื่อน จันท์ก้อน ผู้จัดการสถานีบริษัทการบินไทยจำกัด ณ กรุงเทพมหานคร สินสวัสดิ์ รองประธานคนที่หนึ่งและหัวหน้าสำนักงานตัวแทนธนาคารกสิกรไทยจำกัด ณ กรุงเทพมหานคร คุณตรัน ดิ่ง ดีวค ผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจประจำสำนักงานตัวแทนทางใต้ กรมดูแลโครงการ กระทรวงการวางแผนและการลงทุน นครโฮจิมินห์ ดร. ห่า หุย ทันห์ (Ha Huy Thanh) นักเศรษฐศาสตร์ประจำสถาบันเศรษฐศาสตร์ ณ กรุงเทพมหานคร และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. ฟาม ดึก ถั่น (Pham Duc Thanh) ผู้อำนวยการสถาบันตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ณ กรุงเทพมหานครในความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลและสถานที่ทำงาน ณ กรุงเทพมหานคร ดร. ตรัน จ๊อก บิ๊ก (Tran Ngoc Bich) นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Institut de Recherche sur le Sud-Est Asiatique) ประเทศฝรั่งเศส ที่ให้คำแนะนำ คำอธิบายและความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสถานะการลงทุนต่างชาติของเวียดนามอย่างล่องแจ้ง อีกทั้งดร. ชาลส์ แมคโดนัลด์ (Charles McDonald) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Institut de Recherche sur le Sud-Est Asiatique) ดังกล่าวที่ได้อนุเคราะห์สถานที่และความสะดวกในการค้นและศึกษาข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใคร่ขอขอบคุณ ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ข้อคิดและคำแนะนำในการเลือกหัวข้อการวิจัย อาจารย์เหงวียน จิ ธง นักวิจัยผู้อำนวยการสถาบันตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ณ กรุงเทพมหานคร ที่ได้มาทำวิจัยอยู่ที่สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการให้คำปรึกษา

น่านปการ คุณพัชรวาลัย วงศ์บุญสิน นักวิจัยประจำสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้แนะนำในการนำเสนองานวิจัยที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

จึงใคร่ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ยิ่งที่ได้รับจากบุคคลและสถาบันดังกล่าวข้างต้น ที่ได้มีส่วนเกื้อกูลและช่วยเหลือให้งานวิจัย “ศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีมา ณ ที่นี้

ชื่อ : ศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม
 ชื่อผู้วิจัย : ดร. รัชฎาธิปไตย ศรีพนา
 เดือนและปีที่ทำการวิจัยเสร็จ : มิถุนายน 2540

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมของการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม อันรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจ กฎระเบียบต่างๆเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนามเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และศักยภาพการลงทุนไทยในเวียดนามเพื่อสำรวจและศึกษาอุปสรรคที่ต้องเผชิญในการลงทุนในเวียดนาม รวมทั้งการแข่งขันที่นักลงทุนไทยต้องประสบจากการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเวียดนามด้วยเช่นกัน โดยการวิจัยนี้มีขอบเขตการศึกษาในช่วงเวลาระหว่างปี 1988 - มกราคม 1997

การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยาย โดยมีสมมุติฐาน ดังนี้ ประการแรก นักลงทุนไทยมีศักยภาพของการลงทุนในโครงการขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้น และการลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการร่วมทุน ประการที่สอง นักลงทุนไทยในปัจจุบันมีศักยภาพในการลงทุนในประเภทของอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร การแปรรูปอาหารทะเล การท่องเที่ยว การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ประการที่สาม โครงการการลงทุนของไทยบางโครงการจะต้องเผชิญกับการแข่งขันจากการลงทุนต่างชาติ

เกี่ยวกับผลของการวิจัย สมมุติฐานบางประการมิได้เป็นไปตามที่ตั้งไว้ การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าศักยภาพของการลงทุนไทยมิได้มีแต่ในการลงทุนขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้น แต่ยังเริ่มมีในการลงทุนขนาดใหญ่ด้วย การลงทุนส่วนใหญ่ของนักธุรกิจไทยอยู่ในรูปแบบของการร่วมทุน แต่ขณะเดียวกันการลงทุนในรูปแบบของการลงทุนต่างชาติทั้งสิ้นหรือ 100% ก็ได้พัฒนามากขึ้น และในบรรดาการลงทุนในชนิดต่างๆ ของนักธุรกิจไทย การลงทุนในอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลเป็นการลงทุนที่มีศักยภาพที่เด่นชัดที่สุดในระยะยาว

Project Title : Potential of Thai investment in Vietnam
Investigator : Dr. Thanyathip Sripana
Year : June, 1997

Abstract

This objective of this documentary research on Potential of Thai Investment in Vietnam is to study and examine the environment of foreign investment in Vietnam, covering economic situations and regulations on foreign investments. It also studies the possibility and potentiality of Thai investment in Vietnam, covering the period from 1988 to January 1997. In addition, it examines and studies problems of investments which may occur, as well as competitions from other foreign investors.

Through a descriptive analysis, the research is based on the following hypotheses. First, the potential of Thai investors is limited only to small and medium projects. In addition, most Thai investment projects are in the form of joint venture. Second, current Thai investors have potential in investing in agro industries, sea food-processing industries, tourism, consumer goods products and garment industries. Third, some of the Thai projects may face competitions from other foreign investors.

Some of the results of the research are not in accordance with the designated hypotheses. The study proves that the potential of Thai investors is not limited only to small and medium projects, it exists as well in the big ones. Most of Thai investment projects are in form of joint venture, but at the same time the investments in the form of 100% foreign capital have been developing. Among various kinds of Thai investment projects, the one in agro industries and sea food-processing industries obviously have good potential in the long run.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ii
บทคัดย่อภาษาไทย	iv
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	v
สารบัญ	vi
รายการตารางประกอบ	ix
 บทที่ 1 บทนำ	 1
ปัญหา ที่มาและเหตุผลของการวิจัย	1
การสำรวจแนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
 บทที่ 2 ผลการวิจัย	 12
ข้อมูลทางเศรษฐกิจทั่วไปของเวียดนาม	12
ภูมิศาสตร์กายภาพ : ที่ตั้งของประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ	12
ประชากร	14
แรงงานเวียดนามและปัญหาการว่างงาน	15
สถานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน	18
สถานะเศรษฐกิจในอนาคตตามการคาดการณ์ของเวียดนาม	20
ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม	24
กฎหมายและกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม	24
หน่วยงานที่รับผิดชอบการลงทุนต่างชาติและกฎระเบียบในการ	
อนุมัติโครงการ	29
จุดประสงค์ของรัฐบาลเวียดนามในการดึงดูดการลงทุนจากต่าง	
ประเทศ	31
การให้การรับประกันการลงทุนต่างชาติในเวียดนามและแรงจูงใจ	
(Guarantee and Incentive)	32

	หน้า
รูปแบบของการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม	36
ประเภทของการลงทุนในอันดับต้นๆที่รัฐบาลเวียดนามต้องการให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน	37
สถานะการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม	38
ปัจจัยภายในหลักหรือที่มาเบื้องต้นของการแสวงหาการลงทุนในเวียดนามของนักลงทุนไทย	44
การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายต่างประเทศของไทย	44
การประกาศนโยบาย “แปรสนามรบเป็นตลาดการค้า”	45
นโยบายของไทยว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศและความต้องการให้เวียดนามเป็นฐานการลงทุนของไทยและเป็นตลาดรองรับสินค้าไทย	47
การค้าและการลงทุนของไทยในเวียดนามตั้งแต่ปี 1988	49
การค้าไทย-เวียดนาม	49
การลงทุนของไทยในเวียดนามและวิวัฒนาการของการลงทุน	53
สถานะการลงทุนของไทยในเวียดนาม จากปี 1988 ถึงปัจจุบัน : มูลค่าจำนวนโครงการ รูปแบบและประเภทของการลงทุนไทยในเวียดนาม	59
มูลค่าและจำนวนโครงการ	58
รูปแบบของการลงทุนไทยในเวียดนาม	75
ข้อดีและข้อเสียของการร่วมทุนเมื่อเทียบกับการลงทุนด้วยทุนต่างชาติ 100%	90
ประเภทของสาขาการลงทุนของไทยในเวียดนาม	92
ตัวอย่างโครงการลงทุนที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการและโครงการที่น่าจะมีผู้ทางที่ดี (แยกตามประเภทการลงทุน)	93
ตัวอย่างบริษัทไทยสำคัญที่ลงทุนในเวียดนาม	98
บทที่ 3 การอภิปรายผล	102
ข้อจำกัดและอุปสรรคของการลงทุนไทยในเวียดนาม	102
ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากฝ่ายเวียดนาม	102
ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากฝ่ายไทย	105

	หน้า
ศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม	110
ตัวกำหนดศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม	110
ความสามารถและความถนัดในชนิดของการลงทุนของนักธุรกิจไทย	111
ความสามารถในการเข้าถึงวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิต	114
การแข่งขันจากการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติอื่นๆ ที่ลงทุนในชนิดเดียวกัน	114
แนวทางในการส่งเสริมการลงทุนไทยในเวียดนาม	118
บทที่ 4 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	122
ข้อสรุป	122
ข้อเสนอแนะ	124
บรรณานุกรม	126
ภาคผนวก	132
ภาคผนวกที่หนึ่ง	รายชื่อสำนักงานตัวแทนและบริษัทไทยในเวียดนาม 132
ภาคผนวกที่สอง	หน่วยงานเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการลงทุนที่ (อาจจะ) ต้องติดต่อ 140
ภาคผนวกที่สาม	รายชื่อหน่วยงานผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนาม 142
ภาคผนวกที่สี่	รายชื่อธนาคารร่วมทุนในเวียดนาม 145

รายการตารางประกอบ

	หน้า
ภาษีเงินได้บุคคลสำหรับชาวต่างประเทศที่ทำงานและมีรายได้ในเวียดนาม	36
การลงทุนต่างชาติในเวียดนาม(เฉพาะ 15 ประเทศที่มีการลงทุนสูงสุด)ที่ได้รับการอนุมัติ (1988-20 มกราคม 1997)	39
จำนวน โครงการและทุนจดทะเบียนของโครงการการลงทุนต่างชาติในเวียดนามที่ได้รับการอนุมัติในแต่ละปี (1988-1996)	40
การลงทุนต่างชาติในเวียดนาม แยกแยะตามภาคเศรษฐกิจ (%)	40
การลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียนในเวียดนาม (20 มกราคม 1997)	41
ความตกลงต่างๆ ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	45
มูลค่าการค้าสองฝ่ายไทย-เวียดนามก่อนปี 1988	49
มูลค่าการค้าสองฝ่ายไทย-เวียดนามจากปี 1988 ถึงปัจจุบัน	51
รายการสินค้านำเข้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเวียดนาม	51
รายการสินค้าส่งออกสำคัญที่ไทยส่งไปยังเวียดนาม	52
จำนวน โครงการลงทุนของไทยที่ได้รับการอนุมัติในแต่ละปี (1988- 20 มกราคม 1997)	59
รายชื่อโครงการการลงทุนไทยในเวียดนามที่ได้รับการอนุมัติและประเภทของการลงทุนรวมทั้งโครงการที่ถูกเพิกถอน (จนถึงวันที่ 20 มกราคม 1997)	60
ขนาดของโครงการการลงทุนของไทยในเวียดนามพิจารณาตามมูลค่าโครงการ	75
โครงการการลงทุนตามรูปแบบของการลงทุน (20 มกราคม 1997)	76
โครงการการลงทุนแบบร่วมทุน (วันที่ 20 มกราคม 1997)	77
โครงการการลงทุนแบบทุนต่างชาติ 100% (วันที่ 20 มกราคม 1997)	87
โครงการการลงทุนไทยในเวียดนามแยกตามสาขา (1988-มกราคม 1997)	93
อัตราค่าจ้างชาวเวียดนามที่ทำงานกับบริษัทต่างชาติในนครโฮจิมินห์*	104
โครงการโรงงานซีเมนต์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว	115

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหา ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของนโยบายต่างประเทศและนโยบายทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจสหภาพโซเวียตในช่วงกลางทศวรรษที่ 80 เป็นผลโดยตรงต่อการปรับเปลี่ยนของนโยบายทางเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศของเวียดนามและยังได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของบรรยากาศทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างสิ้นเชิง การล่มสลายของระบบสังคมนิยมในสหภาพโซเวียตและในยุโรปตะวันออก ได้กลายเป็นตัวเร่งให้เวียดนามเร่งก้าวในการปฏิรูปทางเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างจริงจังมากขึ้น

การปฏิรูปทางเศรษฐกิจ (Doi Moi) ของเวียดนามที่ได้ประกาศขึ้นในระหว่างการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 6 ในเดือนธันวาคม 1986 ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากระบบเศรษฐกิจวางแผนส่วนกลาง (Centrally-Planned Economy) ตามรูปแบบของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมโซเวียต ไปสู่ระบบเศรษฐกิจการตลาด (Market-Oriented Economy) ซึ่งมีความเป็นเสรีมากกว่าเศรษฐกิจระบบเดิม

โดยหลักการตามระบบเศรษฐกิจการตลาดนี้ รัฐได้เปิดโอกาสให้เอกชนดำเนินธุรกิจการค้าเสรีได้ โดยรัฐจะไม่เข้าแทรกแซงกลไกการทำงานของราคาโดยปล่อยให้ราคาลงขึ้นลงโดยเสรีตามกฎอุปสงค์และอุปทาน รัฐจะไม่เข้าแทรกแซงปริมาณการผลิต การจัดจำหน่ายให้การผลิตและการจำหน่ายเป็นไปตามกลไกของตลาดเสรี¹ นอกจากนี้ในการปฏิรูปทางเศรษฐกิจครั้งนี้ ยัง

¹เกี่ยวกับการปฏิรูปทางเศรษฐกิจของเวียดนาม ดู *Vie Congress National du Parti Communiste du Vietnam, Documents, editions en langues etrangeres, Hanoi, 1987*; และ Tran Ngoc Bich, "De la Planification centralisee a l'economie de marche : les differentes etapes de la politique de 'Renovation' (Doi Moi) au Vietnam", *Realites Vietnamiennes*, No.1 Janvier-Mars 1995, Programme d'Etudes Vietnamiennes, Centre d'Observation de l'Actualite Vietnamienne (CODAVI), pp.2-32; Marie-Sybille de Vienne, *L'economie du Vietnam (1955-1995) : bilan et prospective*, Notes africaines, asiatiques et caraibes, CHEAM, Paris, 1994; Dean K Forbes, Terence H. Hull, David G. Marr and Brian Brogan (editors), *Doi Moi : Vietnam's Renovation, Policy, and*

ให้ความสำคัญและเน้นถึงการผลิตทางเกษตรกรรม การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และการส่งออก ซึ่งมาแทนที่การเน้นการผลิตทางอุตสาหกรรมหนัก และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ การปฏิรูปดังกล่าวนี้ ได้นำไปสู่การเปิดระบบเศรษฐกิจของเวียดนามสู่ภายนอก การกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ กับต่างประเทศโดยการส่งเสริมการค้ากับต่างประเทศและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการลงทุน ต่างชาติในเวียดนาม

การลงทุนต่างชาติเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในหลายๆปัจจัย (ดังเช่น การค้ากับต่างประเทศ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากต่างประเทศ) ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการนำประเทศไปสู่ “อุตสาหกรรมและความทันสมัย” (Industrialization and Modernization) อีกทั้งยังมีความสำคัญและเป็นที่มาของ ประการแรก แหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนในประเทศ ประการที่สอง การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่จะสามารถช่วยสมานการขาดดุลย์การค้า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแห่งวิกฤตการณ์หนี้สิน ประการที่สาม การลงทุนต่างชาติยังเป็นแหล่งที่มาสำคัญของ แหล่งทุนภายนอกสำหรับประเทศกำลังพัฒนา และยังนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานของเทคโนโลยี ระดับของประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศผู้ต้อนรับการลงทุนต่างชาติ รวมทั้งการจัดการ ความสามารถในการจัดองค์การและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทต่างชาติ นอกจากนี้ การเข้ามาของบริษัทต่างชาติได้นำมาซึ่งการแข่งขันระหว่างบริษัทต่างชาติและบริษัทท้องถิ่นซึ่งจะมีผลช่วยผลักดันให้บริษัทท้องถิ่นจำต้องปรับปรุงเทคโนโลยีและมาตรฐานคุณภาพผลผลิตของตน การยกระดับเทคโนโลยีและการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพของผลผลิตนี้จะมีผลต่อการเพิ่มความสามารถในการส่งออกและความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก เพราะการลงทุนต่างชาตินั้นจะให้โอกาสแก่บริษัทในประเทศเจ้าบ้านที่จะเข้าถึงตลาดโลกและที่จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับบรรษัทข้ามชาติ

การเปลี่ยนแปลงแนวทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของเวียดนามโดยการหัน มาเปิดความสัมพันธ์กับประเทศเสรีนิยมมากขึ้น ได้นำไปสู่การปรับความสัมพันธ์กับนานาประเทศ

Performance, Political and Social Change, Monograph 14, Department of Political and Social Change, Research School of Pacific Studies, Australian National University, Canberra, 1991; Mya Than and Joseph L.H Tan (editors), **Vietnam's dilemmas and options : the change of economic transition in the 1990's**, Institute of South East Asian Studies, Singapore, 1993; Dr. Tran Hoang Kim, **Economy of Vietnam ; Review and Statistics**, Statistical Publishing House, Hanoi, 1992; **Economic Sectors in Vietnam : Situation, Tendency and Solutions**, Statistical Publishing House, Hanoi, 1992

ในประชาคมโลก การยกเลิกมาตรการการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯในเดือนกุมภาพันธ์ 1994 การปรับความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเต็มขั้นกับสหรัฐฯในเดือนกรกฎาคม 1995 และการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มอาเซียนในเดือนกรกฎาคมของปีเดียวกัน

การประกาศนโยบายแปรสนามรบเป็นตลาดการค้าของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณในเดือนสิงหาคม 1988 ถือได้ว่าเป็นจุดสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและเป็นจุดเริ่มต้นของศักราชใหม่ของความสัมพันธ์ทางการทูตและทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและเวียดนาม และยังถือได้ว่าเป็นจุดแห่งการสิ้นสุดของความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างกันอันมีมาแต่อดีตและเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ในปัจจุบัน ในทางเศรษฐกิจการพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนระหว่างสองประเทศได้รับความสนใจอย่างยิ่งยวดจากรัฐบาล หน่วยงานต่างๆของรัฐบาลไทย² และจากภาคเอกชนไทยทั้งหลาย ประกอบกับความพยายามของไทยในการแสวงหาฐานการลงทุนนอกประเทศ จึงทำให้นักลงทุนไทยเห็นความสำคัญและต้องการเข้าไปสร้างฐานการลงทุนในเวียดนามซึ่งอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ แรงงานจำนวนมากและตลาดบริโภคขนาดใหญ่

การเข้าไปแสวงหาการลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนามต้องประสบกับข้อจำกัด อุปสรรค และตัวแปรต่างๆ อย่างมากมาย อันเป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวของการลงทุน หลายฝ่ายมองการลงทุนในเวียดนามแต่เพียงในแง่ดี แต่ในความเป็นจริงแล้ว มิได้เป็นไปตามนั้นเสมอไป และเพื่อเป็นการลดอัตราความเสี่ยงและความล้มเหลวในการลงทุน เป็นความจำเป็นที่นักลงทุนจะต้องรับทราบ เรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสและสู่ทางการค้า สภาพแวดล้อมในการลงทุน อีกทั้งตระหนักถึงศักยภาพในประเภทของการลงทุนที่ตนเลือกดำเนินการ ศักยภาพการลงทุนนี้ถูกกำหนดโดยความถนัดและความสามารถในชนิดหรือประเภทของการลงทุนของผู้ลงทุน ความสามารถและความเป็นไปได้ในการเข้าถึงทรัพยากรหรือวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการลงทุน ยิ่งกว่านี้โอกาสแห่งความสำเร็จ สู่ทางในการลงทุนและความสามารถในการใช้ทรัพยากรได้อย่างเต็มที่ ยังขึ้นอยู่กับชนิดของการลงทุนที่รัฐบาลเวียดนามต้องการ

²ในช่วงแรกของการประกาศนโยบายแปรสนามรบเป็นตลาดการค้า (ระหว่างสิงหาคม 1988-ตุลาคม 1989)

กระทรวงการต่างประเทศและสภาความมั่นคงแห่งชาติ ไม่เห็นด้วยกับการปรับความสัมพันธ์และการประกาศนโยบายดังกล่าว เพราะในขณะนั้นหน่วยงานดังกล่าวมีนโยบายที่จะโดดเดี่ยวเวียดนามเพื่อผลักดันให้เวียดนามถอนกองกำลังของตนออกจากกัมพูชา

จึงเป็นโอกาสสำคัญและเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการลงทุนไทยในเวียดนาม โดยเน้นที่ “ศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม” อนึ่ง งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุน “รัชดาภิเษกสมโภช” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้จะเสร็จสิ้นลุล่วงไม่ได้ หากไม่ได้รับทุนสนับสนุนการหาข้อมูลในประเทศเวียดนามจาก “กองทุนสนับสนุนการวิจัย” อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งของงานวิจัยที่จะมองข้ามหรือละเลยไปมิได้ ทั้งนี้ทุน “รัชดาภิเษกสมโภช” มิได้มีนโยบายสนับสนุนการหาข้อมูลนอกประเทศแต่อย่างใด

คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า การหาข้อมูลในพื้นที่ที่มีผลเอื้ออำนวยต่อการทำความเข้าใจในสภาพเป็นจริงทางเศรษฐกิจ สังคม รูปแบบและวิธีการทำธุรกิจของเวียดนาม และทำให้ได้มีโอกาสติดต่อและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อีกทั้งได้เรียนรู้และทำความเข้าใจกับวิธีการคิดของข้าราชการ นักวิชาการและนักธุรกิจชาวเวียดนาม ยิ่งไปกว่านี้ การเก็บข้อมูลในประเทศเวียดนามยังให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลอีกด้วย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผลของการวิจัย

การสำรวจแนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในลักษณะข้างต้นยังไม่เป็นที่ปรากฏในขณะนี้ คงจะมีเพียงแต่หนังสือ เอกสาร และบทความที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนามโดยรวมเท่านั้น ซึ่งมีได้มีลักษณะของการวิจัยแต่ประการใด

หนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่น่าสนใจได้แก่

หนังสือของ Nguyen Hong Thai เรื่อง *Comment s'implanter au Vietnam* (Vietnam Investment Consulting, Paris, 1993) ซึ่งเป็นหนังสือที่ให้ความรู้ ความเข้าใจและสิ่งที่ดึงดูดแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในเวียดนาม ดังเช่น ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน จำนวนประชากร อันบ่งบอกถึงขนาดของตลาดบริโภค นอกจากนี้หนังสือเล่มนี้ยังให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายการลงทุน กฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ในการลงทุน หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม และรูปแบบของการลงทุน

หนังสือของ Christopher Engholm เรื่อง *Doing Business in the New Vietnam* (Prentice Hall, New Jersey, 1995) ซึ่งให้คำอธิบายว่าทำไมนักลงทุนต่างชาติจึงสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในเวียดนาม ประเภทของการลงทุนที่สามารถกระทำได้ในเวียดนาม คู่ค้าและคู่ลงทุนต่างชาติ

ในเวียดนามอันสะท้อนให้เห็นถึงภาพการแข่งขันกันลงทุน ฝรั่งชาติที่ลงทุนในไทยคือ เอเชีย การถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างชาติสู่เวียดนามโดยผ่านการลงทุน นอกจากนี้ ยังให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเวียดนามอันมีส่วนเกี่ยวข้องและมีผลโดยตรงต่อการติดต่อทางธุรกิจกับชาวเวียดนาม นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้ยังกล่าวถึงสินค้าที่เวียดนามต้องการซื้อจากต่างประเทศ อันเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงชนิดของการลงทุนอันเป็นที่ต้องการของเวียดนาม ทั้งนี้เพื่อที่เวียดนามจะสามารถลดการนำเข้าของสินค้านี้ดังกล่าว

หนังสือของ Joseph P. Quinlan เรื่อง **Vietnam : Business Opportunities and Risks** ซึ่งได้พูดถึงโอกาสและความเสี่ยงในการลงทุน อันนำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลว อันสะท้อนถึงปัจจัยแห่งอุปสรรคของการลงทุนต่างชาติทั่วไปในเวียดนาม ได้พูดถึงภาคเศรษฐกิจที่นักลงทุนต่างชาติสามารถเลือกดำเนินการลงทุน อันรวมถึงเศรษฐกิจภาคเกษตร การแปรรูปผลผลิตทางเกษตร อุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้พูดถึงนักลงทุนต่างชาติของประเทศที่ลงทุนในอันดับต้นๆ อันได้แก่กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และญี่ปุ่น

หนังสือของ Le Thanh Chau ชื่อ **A Legal Handbook for Foreign Investors in Vietnam** (The GIOI Publisher, 1994) หนังสือชื่อ **Law on Foreign Investment in Vietnam** (Tome II) (Ministry of Foreign Economic Relations, Hanoi, 1989) ; **Legal Writings on Foreign Investment in Vietnam** (Office of the State Committee for Co-operation and Investment, Hanoi, 1990) ; **Legal Writings on Foreign Investment in Vietnam II** (Office of the State Committee for Co-operation and Investment, Hanoi, 1991) ; **Legal Documents on Foreign Investment in Vietnam** (Vietnam Foreign Languages Publishing House, Hanoi, 1991) ; **Guide Book for Foreign Investors in Vietnam** (SCCI with collaboration of UNDP and UNIDO, Hanoi, May, 1995) ; **Guidelines for Foreign Direct Investment Activities in Vietnam** (Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1995) หนังสือดังกล่าวข้างต้นนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายการลงทุนต่างชาติในเวียดนามและการแก้ไขเพิ่มเติม และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. มุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมของการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม อันรวมถึงสถานะทางเศรษฐกิจ และกฎระเบียบต่างๆเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติในเวียดนามเพื่อที่จะประเมินดูว่ามีความเหมาะสมต่อการลงทุนของนักธุรกิจไทยเพียงใด

2. มุ่งศึกษาความเป็นไปได้และศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนามโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมของการลงทุนในเวียดนาม รวมทั้งรูปแบบ ประเภทและขนาดของการลงทุน

3. มุ่งสำรวจและศึกษาอุปสรรคที่ต้องเผชิญในการลงทุนในเวียดนาม อันรวมถึงปัญหาและอุปสรรคจากฝ่ายไทยและปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดจากการแข่งขันจากการลงทุนของนักธุรกิจชาติอื่นๆ ในเวียดนามที่ลงทุนประเภทเดียวกัน

ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสร้างประโยชน์ต่อการพิจารณาและการสร้างนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการค้า การลงทุนของไทยในเวียดนาม เพื่อมุ่งสร้างประโยชน์ในการให้ความรู้และข้อมูล ข่าวสารแก่นักลงทุนไทย เพื่อนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการลงทุนในเวียดนาม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม การพัฒนาการ การปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบและกฎหมายดังกล่าว อีกทั้งจะให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่นักลงทุนต่างชาติต้องเผชิญ ทั้งนี้เพื่อที่นักลงทุนจะได้ตระหนักและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญหน้าและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน การสอนและต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยจะเป็นพื้นฐานของการศึกษา การทำวิจัยเกี่ยวกับการลงทุนไทยในเวียดนามที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีกในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัย : การวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในเนื้อหา : การลงทุนไทยในเวียดนามในรูปแบบการร่วมทุนและการลงทุนจากทุนต่างชาติที่ ≥ 1 ล้านดอลลาร์ ๒ ชาติ ๑๐%

ขอบเขตในด้านเวลา: ศึกษาการลงทุนไทยในเวียดนามระหว่างปี 1988 - มกราคม 1997

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักลงทุนไทยมีศักยภาพในการลงทุนในโครงการขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้น และการลงทุนส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบของการร่วมทุน (Joint Venture) ซึ่งนักลงทุนไทยหรือนักลงทุนต่างชาติทั่วไปจะต้องมีส่วนลงทุนอย่างน้อยที่สุดร้อยละ 30 ของเงินลงทุน

2. นักลงทุนไทยในปัจจุบันมีศักยภาพในการลงทุนในประเภทของอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารทะเล

การท่องเที่ยว การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่ดูเหมือนว่าการลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางเกษตร การแปรรูปอาหาร และการแปรรูปอาหารทะเล การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว(รวมถึงโรงแรม) จะมีคู่ทางหรือโอกาสและศักยภาพมากที่สุด

3. โครงการการลงทุนของไทยบางโครงการจะต้องเผชิญกับการแข่งขันกับโครงการของต่างชาติ

ตัวแปรในการวิจัย

1. เกี่ยวกับข้อมูล

1) ข้อมูลทางเศรษฐกิจและข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนทั้งในเรื่องกฎระเบียบ และภาษีต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและบ่อยครั้ง ทำให้เป็นการยากแก่การติดตาม

2) ข้อมูลอย่างเป็นทางการของเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับตัวเลขมูลค่าการลงทุน ตัวเลขข้อมูลทางเศรษฐกิจทั่วไป มักไม่ชัดเจน คลาดเคลื่อนและเกินเลยจากความเป็นจริง นอกจากนี้แหล่งข้อมูลทางการในเวียดนามที่ต่างกันไปก็มักจะให้ข้อมูลที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน ส่งผลให้ต้องทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความแน่ชัดตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ข้อมูลตัวเลขบางประการอาจจะเป็นไปอย่างคร่าวๆ โดยไม่สามารถหาตัวเลขที่มีความเป็นหนึ่งเดียวได้

อนึ่ง ข้อมูลตัวเลขจำนวนโครงการการลงทุนไทยในเวียดนามที่จัดทำโดยกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเวียดนามและสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ก็มีความแตกต่างกันด้วยเช่นกัน ในงานวิจัยชิ้นนี้ ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับตัวเลขจำนวนโครงการการลงทุนไทยในเวียดนาม ผู้วิจัยจะยึดข้อมูลที่ได้รับมาจากสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ ที่รวบรวมไว้จนถึงวันที่ 20 มกราคม 1997 เป็นหลัก

3) ข้อมูลบางประการถูกปิดบัง หรือถูกบิดเบือนอย่างจงใจโดยนักธุรกิจไทย อันเป็นวิธีการอันหนึ่งในการหลีกเลี่ยงการแข่งขันที่อาจเกิดขึ้นได้จากบริษัทอื่น

4) ข้อมูลที่ต้องซื้อจากหน่วยงานรัฐบาลของเวียดนาม ดังเช่น สภาหอการค้าและอุตสาหกรรม มีราคาแพงเกินความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะหน่วยงานรัฐบาลมีจุดประสงค์ที่จะทำธุรกิจในการขายข้อมูล

5) การเก็บข้อมูลบางประการต้องเดินทางไปยังต่างจังหวัด ทำให้ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในอัตราสูงขึ้นไปอีก ทั้งๆที่โดยทั่วไปการเก็บข้อมูลในกรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายในอัตราสูงอยู่แล้วทั้งในเรื่องที่พัก และการขนส่งภายในเมือง

2. เกี่ยวกับการสัมภาษณ์

1) เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเวียดนามบางท่านและบางแห่งพบด้วยยาก ดังเช่นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการวางแผนและการลงทุน ถึงแม้ว่าจะได้ทำการนัดไปแล้ว การเปลี่ยนแปลงก็สามารถเกิดได้ทุกเมื่อ

2) เจ้าหน้าที่บริษัทของคนไทยในเวียดนามบางแห่งไม่ต้องการเปิดตัวหรือเปิดเผยให้ทราบว่าบริษัทของตนกำลังหาช่องทางเข้ามาลงทุนในเวียดนาม จึงไม่ยอมให้สัมภาษณ์หรือให้ข้อมูล

3) ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เวียดนามที่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ จึงมีความจำเป็นต้องใช้ล่ามซึ่งมีความเสี่ยงของการแปลที่คลาดเคลื่อน ทำให้จำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลซ้ำสำหรับล่ามเวียดนามที่พูดไทยได้ ก็จำเป็นต้องเลือกเฟ้นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ทางเศรษฐกิจอยู่บ้างด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการแปลข้อมูลคลาดเคลื่อน

อนึ่ง เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลเวียดนามบางท่าน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของภาคเอกชนไทยบางแห่งไม่ประสงค์ให้เปิดเผยชื่อ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องขอสงวนแหล่งข้อมูลบางรายเอาไว้

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล : เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยาย

สถานที่เก็บข้อมูล : ประเทศไทยและประเทศเวียดนาม

ในประเทศไทย แรกเริ่มได้สำรวจแหล่งข้อมูลในกรุงเทพฯและในจังหวัดในภาคอีสาน ในกรุงเทพฯนั้น ได้พบแหล่งข้อมูลอยู่บ้างซึ่งเป็นข้อมูลในระดับทุติยภูมิแต่ไม่เพียงพอ สำหรับแหล่งข้อมูลในภาคอีสานนั้น ไม่ปรากฏแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจและมีประโยชน์แต่อย่างใด

ในประเทศเวียดนาม ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลในเมืองดังต่อไปนี้ กรุงฮานอยอันเป็นเมืองหลวง นครโฮจิมินห์อันเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดทางภาคใต้ เมืองไฮฟองอันเป็นเมืองท่าเรือทางเหนือ จังหวัดด่งนายอันเป็นจังหวัดทางใต้ที่มีการลงทุนต่างชาติมากอีกจังหวัดหนึ่ง อีกทั้งเมืองกว๋างนิงห์อันเป็นเมืองทางภาคเหนือที่มีด่านหินมากที่สุด ในเวียดนาม

แหล่งข้อมูล

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยจากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประชุมและสัมมนาทั้งในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยส่วนหนึ่งได้จากหน่วยงานของเวียดนามและหน่วยงานไทยในประเทศเวียดนามโดยตรงอีกทั้งหน่วยงานอื่น

นอกเหนือจากหน่วยงานดังกล่าว อีกส่วนหนึ่งได้จากหน่วยงานของเวียดนามและหน่วยงานไทย และแหล่งข้อมูลอื่นๆในประเทศไทย

แหล่งข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์

1. แหล่งข้อมูลจากเอกสาร เป็นเอกสารที่จัดทำโดยฝ่ายเวียดนาม ฝ่ายไทยและจากต่างประเทศ อันได้แก่ เอกสารอ้างอิงทางวิชาการ เอกสารทางธุรกิจการลงทุน เอกสารในรูปแบบของการรายงาน เอกสารจากการประชุมและสัมมนา หนังสือพิมพ์ วารสารต่างๆ เอกสารเกี่ยวกับกฎระเบียบการลงทุนและอื่นๆ

เอกสารที่จัดทำโดยฝ่ายไทยดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มีที่มาจากหน่วยงานดังเช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสถานกงสุลใหญ่ไทย ณ นครโฮจิมินห์ สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย และสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย สำหรับเอกสารที่จัดทำโดยฝ่ายเวียดนามนั้น มีที่มาคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ (State Committee for Cooperation and Investment) กระทรวงการวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment) สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งเวียดนาม (Chamber of Commerce and Industry) กระทรวงพาณิชย์ หนังสือและวารสารทางเศรษฐกิจที่ตีพิมพ์ในเวียดนาม

2. แหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลหลายกลุ่มเป็นจำนวนมากกว่า 20 ราย อนึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งเวียดนามและฝ่ายไทยบางราย ได้ขอสงวนนามทั้งของบุคคลและสถาบันเจ้าสังกัด จึงไม่สามารถจะนำมาอ้างอิงได้ ณ ที่นี้

ฝ่ายเวียดนาม มีดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ ซึ่งต่อมาได้รวมเข้ากับคณะกรรมการวางแผนแห่งรัฐ (State Committee of Planning) และเปลี่ยนเป็นกระทรวงวางแผนและการลงทุน

2) เจ้าหน้าที่ของสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเวียดนาม

3) นักวิชาการเวียดนามประจำสถาบันเศรษฐศาสตร์ (Institute of Economics) สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Institute for Southeast Asian Studies) สถาบันเศรษฐกิจโลก (Institute of World Economy) และนักวิชาการต่างชาติประจำสถาบันเศรษฐกิจโลก และหน่วยงานรัฐบาลเวียดนามอีกบางแห่ง

4) เจ้าหน้าที่สถานทูตเวียดนามประจำกรุงเทพฯ

สำหรับฝ่ายไทยมีดังนี้

- 1) เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงฮานอย นายเฉลิมพล เอกอุรุ
- 2) กงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ นายสนั่นชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
- 3) อัครราชทูตที่ปรึกษา(ฝ่ายการพาณิชย์) สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย นายสินทร กัณธวงศ์
- 4) อัครราชทูตที่ปรึกษาประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย นายจงเจริญ เทพหัสดิน ณ อยุธยา
- 5) นักธุรกิจ นักลงทุนไทยและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของบริษัทไทยที่ลงทุนในเวียดนามทั้งที่ประจำอยู่ในประเทศเวียดนามและในประเทศไทย
- 6) เจ้าหน้าที่กระทรวงต่างประเทศ ณ กรุงเทพฯ
- 7) เจ้าหน้าที่สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- 8) ผู้สื่อข่าวสำนักข่าวไทยและต่างประเทศประจำกรุงฮานอย

นอกจากนี้ ข้อมูลและข้อคิดบางประการได้มาจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศสที่มีความร่วมมือทางวิชาการและประจำอยู่ในกระทรวงแรงงาน ผู้ทบทวนภาพจากสงครามและสวัสดิการสังคม ณ กรุงฮานอย และกับนักวิจัยประจำสถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Institut de Recherche sur le Sud-Est Asiatique) ประเทศฝรั่งเศส

อนึ่ง ข้อมูลในการวิจัยยังได้มาจากการประชุม สัมมนา และจากการประชุมระหว่างนักธุรกิจไทยในเวียดนามและคณะเจ้าหน้าที่ไทย □

การต่างประเทศ พลเอกศิริ ทิวะพันธ์ ประธานคณะที่ปรึกษารัฐมนตรีต่างประเทศในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ในวันที่ 31 มกราคม 1996 ณ นครโฮจิมินห์ และจากการประชุมของนักธุรกิจไทยในเวียดนาม ในวันที่ 23 พฤษภาคม ณ นครโฮจิมินห์ อีกทั้งจากการเยี่ยมชมสถานที่การลงทุนของไทยบางแห่ง ดังเช่น การลงทุนเกี่ยวกับการสร้างโรงแรม ที่อยู่อาศัย สำนักงาน และการให้บริการเกี่ยวกับที่พักในกรุงฮานอย อันได้แก่การลงทุนในโครงการการก่อสร้างโรงแรมของบริษัท เอส เอ เอส โครงการก่อสร้างและให้บริการเช่าอพาร์ทเมนต์ “Central Park” ของที เอ็นกรุ๊ป (TN Group) โครงการสร้างสำนักงานของเอ็มกรุ๊ป (M Group) โครงการสนามกอล์ฟ “Kings Valley” อีกทั้งยังได้ไปเยือนโรงงานผลิตอาหารสัตว์ “CP Livestock Co.,Ltd.” ของกลุ่มซีพี (CP Group) และการลงทุนในการสร้างนิคมอุตสาหกรรม “Amata City” ที่เบียนหัว (Bien Hoa) จังหวัดด่งนาย (Dong Nai)

รายงานวิจัยฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ อันรวมถึงปัญหา ที่มา ความสำคัญของการวิจัย การสำรวจการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย สมมุติฐาน สถานที่เก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล

บทที่ 2 ผลการวิจัย

บทที่ 3 การอภิปรายผล

บทที่ 4 ข้อเสนอสรุปและข้อเสนอแนะ

ส่วนผนวก

บรรณานุกรม

บทที่ 2

ผลการวิจัย

ข้อมูลทางเศรษฐกิจทั่วไปของเวียดนาม

ภูมิศาสตร์กายภาพ : ที่ตั้งของประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ

เวียดนามมีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของทะเลจีนใต้ซึ่งเวียดนามเรียกว่า “ทะเลจีนตะวันออก” มีพื้นที่ประมาณ 330,363 ตารางกิโลเมตร มีความยาวจากเหนือจรดใต้ประมาณ 1,650 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 3,260 กิโลเมตร¹

ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ เวียดนามถูกแบ่งเป็น 3 ภาค คือ ภาคเหนืออันครอบคลุมถึงที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง เมืองฮานอย (Hanoi) และไฮฟอง (Haiphong) ภาคกลาง อันรวมถึง ดานัง (Danang) และ เว้ (Hue) และภาคใต้อันรวมถึงที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง และนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City) เป็นต้น

เวียดนามมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติอย่างยิ่ง อันรวมถึงทรัพยากรป่าไม้ (ร้อยละ 57 ของพื้นที่ในประเทศ) ทรัพยากรทางทะเล ดังเช่น สัตว์น้ำ นอกจากนี้ ยังอุดมไปด้วยแร่ธาตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแร่ธาตุที่ให้พลังงานดังเช่น น้ำมัน ที่ยังไม่สามารถขุดค้นมาใช้ประโยชน์ได้

เกี่ยวกับป่าไม้ ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอันหนึ่งต่อการพัฒนาเวียดนามในอนาคต ในปัจจุบันร้อยละ 1.7 ของผลผลิตมวลรวมภายในของเวียดนามมาจากผลผลิตของป่า ในจำนวนไม้หลายชนิด เวียดนามมีไม้ที่จัดอยู่ในชนิดของไม้ใหญ่และเป็นไม้ที่มีค่าทางการค้าอย่างน้อย 350 ชนิด และในจำนวนนี้ ไม้ 50 ชนิดเป็นไม้ที่มีคุณภาพสูงใช้ในการก่อสร้าง เครื่องหัตถกรรมและเครื่องเรือน เวียดนามมีจำนวนไม้สำรองประมาณ 600 ล้านตารางเมตร นอกจากนี้ยังมีไม้ประเภทหวาย ไม้ไผ่ สมุนไพรที่มีได้จัดอยู่ในประเภทไม้ใหญ่เป็นจำนวนมาก

ขณะเดียวกันเวียดนามมีสัตว์หลายชนิดด้วยเช่นกัน ดังเช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 270 ชนิด นก 770 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 180 ชนิด เป็นต้น

¹Dr. Tran Hoang Kim, “Part I : Outlook on the Economy of Vietnam”, **Economy of Vietnam : Reviews and Statistics**, Statistacal Publishing House, Hanoi, 1992, p.5

เกี่ยวกับสัตว์น้ำ เวียดนามมีสัตว์น้ำทั้งสิ้น 1,200 ชนิด ในจำนวนนี้มี 120 ชนิดที่มีมูลค่าทางการค้า เวียดนามสามารถจับสัตว์น้ำได้ปีละ 3 ล้านตัน ในจำนวนนี้เป็นปลาจำนวน 2 ล้านตัน และส่งออกประมาณ 50,000 ตันต่อปี นับตั้งแต่ทศวรรษที่แล้ว อัตราการจับปลาของเวียดนามได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 - 7 ต่อปี รายได้จากผลผลิตทางทะเลนี้นับได้ประมาณ ร้อยละ 10 ของรายได้จากการส่งออกทั้งสิ้นของเวียดนาม ประเทศที่นำเข้าผลผลิตทางทะเลจากเวียดนามได้แก่ สิงคโปร์ ฮ่องกง ฝรั่งเศส ไต้หวัน อังกฤษ เป็นต้น

ในการพัฒนาอุตสาหกรรมประมง รัฐบาลเวียดนามได้ให้ความสำคัญกับการจับปลาชายฝั่งที่มีความลึกมากกว่า 50 เมตร และส่งเสริมการร่วมทุนเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์น้ำและการทำประมงนอกฝั่งและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง มากกว่าการจับสัตว์น้ำจืด

เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมัน เวียดนามมีจำนวนน้ำมันดิบสำรองโดยประมาณ 1.5 - 3 พันล้านบาร์เรล ในอัตราที่ใกล้เคียงกับออสเตรเลียและมาเลเซีย ในปี 1993 เวียดนามขุดน้ำมันดิบได้ 6.3 ล้านตัน อันเป็นการเพิ่มขึ้นจากปี 1992 (5.5 ล้านตัน) 1991 (4 ล้านตัน) และ 1990 (2.7 ล้านตัน) ในปลายทศวรรษที่ 90 นี้ รัฐบาลต้องการเพิ่มผลผลิตเป็น 15- 25 ล้านตัน ในปัจจุบัน ญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าน้ำมันที่สำคัญของเวียดนาม การสำรวจน้ำมันในเวียดนามเริ่มมีขึ้นในทศวรรษที่ 70 และหยุดไปนับตั้งแต่ปี 1975 และมาเริ่มอีกครั้งในปี 1981 เมื่อเวียดนามร่วมมือกับโซเวียตในการทำการสำรวจน้ำมัน จากปี 1986 บริษัทน้ำมันของเวียดนาม Petro Vietnam ได้เซ็นสัญญาการผลิตร่วมกับบริษัทต่างชาติไม่น้อยกว่า 25 ฉบับด้วยกัน สำหรับก๊าซธรรมชาติสำรองนั้น เวียดนามมีประมาณ 100 พันล้านลูกบาศก์เมตร

สำหรับถ่านหินนั้น เวียดนามมีถ่านหินแอนทราไซต์สำรองในจำนวนประมาณ 6.5 พันล้านตันโดยประมาณ² และถ่านหินน้ำตาลในจำนวนมากกว่า 200 พันล้านตันโดยประมาณ ซึ่งพบอยู่ในจังหวัดกว๋างนิงห์ (Quang Ninh) และแม่น้ำยา (Da River) ทางภาคเหนือของประเทศ ความสามารถในการขุดมาใช้ประโยชน์มีเพียง 8.8 ล้านตันต่อปี ในขณะที่ความสามารถในการส่งออกมีประมาณ 500,000-700,000 ตันต่อปี นอกจากนี้ยังมีแร่บอกไซต์ในจำนวนสำรองถึง 4 พันล้านตันในจังหวัด ลามดง (Lam Dong) ซึ่งพบอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ สำหรับฟอสเฟตนั้นมีทั้งสิ้นประมาณ 2 พันล้านตัน นอกจากนี้ยังมีแร่ธาตุชนิดอื่นๆ ดังเช่น แร่โครไมต์ (21 ล้านตัน) แมงกานีส (5 ล้านตัน) กราไฟท์ (12 ล้านตัน) แร่เหล็ก (1 พันล้านตัน) ชัลเฟอร์ (2 แสนตัน) ฟอสเฟต (มากกว่า 1

²Joseph P. Quinlan, "Chapter Four:Major Economic Sector : Overview and Outlook", **Vietnam : Business Opportunity and Risks**, Heinemann Asia, Singapore, 1995, p.70

พันล้านตัน) แร่สังกะสี แร่ทองคำ (100 ตัน) ทองแดง (6 แสนตัน) ดินเหนียว กาวลิน ไมก้า และ ควอตซ์ (มากกว่า 30 ล้านตัน)³

ประชากร

ในปลายปี 1996 เวียดนามมีประชากรประมาณ 74.5 ล้านคน (2 ล้านคนเป็นชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่นอกประเทศ) นับเป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 12 ของโลก ความหนาแน่นของประชากรทั้งประเทศอยู่ในอัตราโดยประมาณ 211คน ต่อ หนึ่งตารางกิโลเมตร อัตราการเจริญเติบโตของประชากรในปัจจุบัน มีประมาณร้อยละ 2.1-2.3 ต่อปี (ปี 1976 ร้อยละ 3.2) ประชากรส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 78 อาศัยอยู่ในชนบท ประชากรอายุต่ำกว่า 35 ปี มีถึงร้อยละ 70 ของประชากรทั้งประเทศ⁴ อัตราการรู้หนังสือของประชากรมีถึง ร้อยละ 90 คาดว่าในปี 2000 ประชากรจะเพิ่มขึ้นถึง 83 ล้านคน และในปี 2015 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 100 ล้านคน⁵ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพยายามที่จะลดอัตราการเกิดในอัตราร้อยละ 1.7

ประชากรเวียดนามประกอบด้วย 54 เชื้อชาติ เชื้อชาติจีน (Kinh) หรือเวียด (Viet) เป็นเชื้อชาติที่มีจำนวนมากที่สุด กล่าวคือ ร้อยละ 85 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาได้แก่ชนชาติไต (Tay) ไท (Thai) ฮวา (Hoa) คเมอร์ (Khmer) หมื่อง (Muong) นุ่ง (Nung) และ ชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ

ชนชาติจีนส่วนใหญ่ จะอาศัยอยู่แถบราบลุ่มแม่น้ำ ตามชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มแม่น้ำสายใหญ่ๆ และเมืองต่างๆ ส่วนชนกลุ่มน้อยอื่นๆ นั้น จะอาศัยอยู่ในแถบพื้นที่ภูเขาทางเหนือ พื้นที่ราบสูงภาคกลางและเขตชายแดน

เกี่ยวกับศาสนาและลัทธิ ในเวียดนามมีทั้งศาสนาพุทธ โรมันคาทอลิก โปรเตสแตนต์ อิสลาม ลัทธิเต๋า คาวโด หัวฮ่าว เป็นต้น

³Nguyen Hong Thai, "14.Quelles sont les ressources peu exploitees du Vietnam?", Chapitre 1 :

L'Environnement Economique, **Comment s'implanter au Vietnam**, Vietnam Investment Consulting, Paris, 1993, pp.68-72; และดู Christopher Engholm, "Chapter 5:what Vietnam wants to buy", **Doing Business in the New Vietnam**, Prentice Hall, New Jersey, 1995, pp.94-95

⁴Guide-Book for Foreign Investors in Vietnam, SCCI with the collaboration of UNDP and UNIDO, Hanoi, May 1995, p.p. 3-4

⁵"Population growth threaten economy", **Bangkok Post**, 6 September 1996; และ "Population rise threatens Vietnamese economy", **The Nation**, 6 September 1996

แรงงานเวียดนามและปัญหาการว่างงาน

ประชากรเวียดนามที่อยู่ในวัยทำงานในปัจจุบัน มีจำนวนร้อยละ 50 ของประชากรทั้งประเทศโดยประมาณ ซึ่งนับว่าเป็นตลาดแรงงานที่ใหญ่และมีความสำคัญตลาดหนึ่งในเอเชีย จากการเพิ่มขึ้นของประชากรระหว่างร้อยละ 2.1-2.3 ต่อปี ทำให้แรงงานในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประมาณ 1.2 ล้านคนต่อปี ในปัจจุบันจำนวนแรงงานเวียดนามมีไม่ต่ำกว่า 33 ล้านคน ในแต่ละปี แรงงานเพิ่มโดยเฉลี่ยประมาณ 1.2 ล้านคน อนึ่ง แม้แรงงานเวียดนามนั้นจะเป็นที่เชื่อว่าเป็นแรงงานที่มีศักยภาพ มีความขยันขันแข็ง มีความสามารถในการเรียนรู้และรับรู้ได้รวดเร็ว แต่ในความเป็นจริงในปัจจุบันยังคงเป็นแรงงานที่ขาดคุณภาพระดับอาชีพ และยังคงต้องการการฝึกอบรม

ในปัจจุบัน การว่างงานของเวียดนามอยู่ในอัตราร้อยละ 20 ของประชากรในวัยทำงาน สาเหตุของการว่างงานและการเพิ่มของอัตราการว่างงานมีอยู่หลายประการ ดังเช่น การเพิ่มขึ้นของแรงงานในตลาดแรงงานอย่างมิได้เป็นสัดส่วนกับการสร้างงานภายในประเทศ⁶ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากการถอนกองกำลังทหารเวียดนามออกจากการประจำการในกัมพูชานับตั้งแต่ ปี 1989 การปรับโครงสร้างของรัฐวิสาหกิจอันนำไปสู่การลดจำนวนรัฐวิสาหกิจจาก 12,000 มาเป็น 6,400 แห่ง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอัตราการว่างงานอย่างรวดเร็ว

เกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่ว่าจ้างโดยบริษัทต่างชาติ แต่เริ่มแรกนั้น รัฐบาลได้กำหนดไว้ในอัตรา 50 เหรียญสหรัฐต่อเดือน ครั้นต่อมากลางปี 1992 อัตราค่าจ้างดังกล่าวได้ลดลงมาในอัตราจ้าง 30 เหรียญสหรัฐต่อเดือนสำหรับแรงงานในต่างจังหวัดและแรงงานที่ไม่ต้องใช้ความชำนาญงาน และในอัตรา 35 เหรียญสหรัฐต่อเดือนสำหรับการว่าจ้างงานในเมืองใหญ่ ดังเช่นในกรุงฮานอย นครโฮจิมินห์ เป็นต้น⁷ อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 1996 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในเมืองใหญ่ต่างจังหวัดดังเช่น ไฮฟอง เว้ ได้ขึ้นมาเป็น 40 เหรียญสหรัฐต่อเดือน อัตราค่าจ้างในเมืองหลวงและเมืองสำคัญดังเช่น กรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์ ได้เพิ่มขึ้นเป็น 45 เหรียญสหรัฐต่อเดือน

⁶ ในปี 2000 รัฐบาลเวียดนามมีแผนการที่จะสร้างงานเพิ่มอีก 1.3 ล้านงาน

⁷ ตาม คำตัดสินใจ (Decision) ของกระทรวงแรงงาน บุคคลผู้พลภาพและสวัสดิการสังคม (MOLISA) เลขที่ 242/LDTBXH-QD ของกระทรวงแรงงาน บุคคลผู้พลภาพและสวัสดิการสังคม (MOLISA), ดู “Jobs, wages and living standards”, *Vietnam Economic Times*, (a monthly review, Hanoi), March 1996, p.p 14-15

และเมืองต่างจังหวัดนอกเหนือไปจากเมืองหรือจังหวัดข้างต้น อัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มขึ้นเป็น 35 เหรียญสหรัฐต่อเดือน¹

เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับแรงงานนั้น กฎหมายแรงงานได้ผ่านสภาไปเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 1994 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 1995 กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดสิทธิและข้อจำกัดของผู้จ้างและผู้ถูกจ้างหรือลูกจ้างทุกคนที่ทำงานให้กับบุคคลหรือองค์กรที่ดำเนินการในเวียดนาม

ตามมาตรา 131 และ 132 ของกฎหมายแรงงานนี้ วิชาชีพต่างชาติ อันรวมถึงสาขาของวิชาชีพและองค์กรต่างชาติทั้งหลายที่เข้ามาลงทุนในเวียดนามจะต้องจ้างคนงานเวียดนามโดยผ่านองค์กรว่าจ้างงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม หากองค์กรว่าจ้างงานดังกล่าวไม่สามารถหาบุคคลที่เหมาะสมหรือเป็นที่พอใจได้ บริษัทต่างชาติก็จะจัดหาบุคคลที่เหมาะสมได้เอง อนึ่งสัญญาว่าจ้างคนงานเวียดนามทุกกรณีต้องรายงานไปยังองค์กรว่าจ้างงานประจำจังหวัด และคนเวียดนามที่ถูกจ้างก็ต้องยื่นเอกสารขออนุญาตทำงานให้กับองค์กรต่างชาติต่อองค์กรดังกล่าวด้วยเช่นกัน สำหรับตำแหน่งที่ถูกกำหนดให้ดำรงโดยคนเวียดนาม หากบริษัทไม่สามารถหาบุคคลที่เหมาะสมมาประจำตำแหน่งได้ กฎหมายได้อนุญาตให้คนต่างชาติทำงานแทนได้²

¹"Vietnam Legal Update", *Indochina Newsletter*, Gide Loyrette Nouel, April 1996; *Bangkok Post* 14 May 1996, p.10

²"Decoding Vietnam's Labor Code", *Vietnam Economic Times*, August 1996, p.30

เอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงาน¹⁰

1. กฎฎีกาเลขที่ 195/CP ฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1994 ว่าด้วยแนวนโยบายเกี่ยวกับชั่วโมงทำงานและเวลาหยุดพัก (Decree 195/CP, dated 31 December 1994, providing detailed guidelines on working hours and rest time)
2. กฎฎีกาเลขที่ 196/CP ฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1994 ว่าด้วยแนวนโยบายเกี่ยวกับข้อตกลงแรงงานรวม (Decree 196/CP, dated 31 December 1994, providing detailed guidelines on collective labour agreements)
3. กฎฎีกาเลขที่ 197/CP ฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1994 ว่าด้วยแนวนโยบายเกี่ยวกับเงินเดือน (Decree 197/CP, dated 31 December 1994, providing detailed guidelines on salaries)
4. กฎฎีกาเลขที่ 198/CP ฉบับวันที่ 31 ธันวาคม 1994 ว่าด้วยแนวนโยบายเกี่ยวกับสัญญาการจ้างงาน (Decree 198/CP, dated 31 December 1994, providing detailed guidelines on contracts of unemployment)
5. กฎฎีกาเลขที่ 06/CP ฉบับวันที่ 20 มกราคม 1995 ว่าด้วยแนวนโยบายเกี่ยวกับอนามัยและความปลอดภัยในอาชีพ (Decree 06/CP, dated 20 January 1995, providing detailed guidelines on occupational safety and hygiene)
6. กฎฎีกาเลขที่ 12/CP ฉบับวันที่ 26 มกราคม 1995 ว่าด้วยแนวนโยบายเกี่ยวกับการประกันสังคม (Decree 12/CP, dated 26 January 1994, promulgating rules on social insurance)
7. หนังสือเวียนเลขที่ 06/LDTBXH-TT ฉบับวันที่ 4 เมษายน 1995 ขยายความเข้าใจเกี่ยวกับการนำปฎิบัติกฎฎีกาหมายเลข 12/CP (Circular 06/LDTBXH-TT, dated 4 April 1995, guiding the implementation of Decree 12/CP)
8. หนังสือเวียนเลขที่ 07/LDTBXH-TT ฉบับวันที่ 11 เมษายน 1994 ว่าด้วยแนวนโยบายในการนำปฎิบัติกฎฎีกาเลขที่ 195/CP เกี่ยวกับชั่วโมงทำงานและเวลาหยุดพัก (Circular 07/LDTBXH-TT, dated 11 April 1994, providing guidelines for the implementation of Decree 195/CP on working hours and rest time)
9. หนังสือเวียนเลขที่ 11/LDTBXH-TT ฉบับวันที่ 3 พฤษภาคม 1995 ว่าด้วยแนวนโยบายในการนำปฎิบัติกฎฎีกาหมายเลข 197/CP เกี่ยวกับเงินเดือนสำหรับลูกจ้างชาวเวียดนามขององค์กรต่างชาติ
10. คำตัดสินใจหมายเลข 385/LDTBXH-QD ฉบับวันที่ 1 เมษายน 1996 แนะนำเงินเดือนขั้นต่ำและเงินค่าจ้างลูกจ้างในวิสาหกิจลงทุนต่างชาติและองค์การระหว่างประเทศที่ดำเนินการในเวียดนาม (Decision 385/LDTBXH-QD, dated 1 April 1996, guiding minimum levels of salary and wages of employees in foreign invested enterprises and international organizations operating in Vietnam)
11. หนังสือเวียนเลขที่ 16/LDTBXH-TT ฉบับวันที่ 5 กันยายน 1996 ซึ่งแนะนำการรับสมัครงานตามกฎฎีกาเลขที่ 72/CP ฉบับวันที่ 31 ตุลาคม 1995 (Circular 16/LDTBXH-TT guiding the recruitment of

¹⁰“Guidance for the recruitment of labour”, **Vietnam Law and Legal Forum** (a monthly review, Hanoi), September 1996, p.30

labour in accordance with Decree No. 72/CP of October 31, 1995 of the Government which stipulates in details and guides the implementation of a number of articles of the Labour Code regarding the employment)

สภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

หลังจากที่เวียดนามได้ประกาศใช้นโยบายการปฏิรูปทางเศรษฐกิจในปี 1986¹¹ เวียดนามก็ได้พยายามนำระบบเศรษฐกิจการตลาด (Market-Oriented Economy) มาใช้แทนระบบเศรษฐกิจที่วางแผนจากส่วนกลาง (Centrally-Oriented Economy) อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปทางเศรษฐกิจมิได้เกิดขึ้นทันทีในปี 1986 แต่เริ่มดำเนินการขึ้นจริงๆ ในปลายทศวรรษที่ 80¹² ประการแรกโดยเริ่มจากปี 1987 ด้วยการออกกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้วิสาหกิจดำเนินการได้อย่างอิสระ กฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการของภาคธุรกิจเอกชน กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติ เป็นต้น ประการที่สองในปี 1988 รัฐบาลได้ออกกฎหมายที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการจัดการการผลิตเกษตรกรรม¹³ ประการที่สาม ในปี 1989 รัฐบาลได้นำมาตรการใหม่มาใช้เพื่อเป็นการสร้างแนวทางทางเศรษฐกิจใหม่ นั่นก็คือ การล้มเลิกระบบชดเชยที่ให้แก่รัฐวิสาหกิจ ดังนั้นนับจากปี 1989 เป็นต้นมา รัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อกำไรและขาดทุนของวิสาหกิจของตน

จากความล้มเหลวทางเศรษฐกิจอย่างสิ้นเชิงที่เกิดจากการนำระบบเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์หรือที่วางแผนจากส่วนกลางตามแบบสังคมนิยมโซเวียตมาใช้ ซึ่งเห็นจากภาวะเงินเฟ้อในปี 1986 ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 774.7 เวียดนามสามารถปรับและแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้ในเวลาต่อมา ดังนี้

¹¹ดู Vu Tuan Anh (Editor), **Vietnam's Economic Reform: Results and Problems**, Institute of Economics, National Center for Social and Human Sciences, Social Science Publishing House, Hanoi, 1994; และ Nguyen Phu Trong, Tran Nghiem, Vu Hien, **Vietnam from 1986**, The GIOI Publishers, Hanoi, 1995

¹²ดู Tran Ngoc Bich, "La politique de 'renovation' au Vietnam : economie de marche et orientation socialiste", **Realites Vietnamiennes**, No.6 Avril-June 1996, pp.1-15

¹³นับตั้งแต่ได้มีการออกกฎหมายดังกล่าว ครอบครัวชาวนาก็ถูกจัดเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจอิสระที่ได้รับการแบ่งปันที่ดินจากสหกรณ์ มีสิทธิในการใช้ที่ดินและสิทธินี้สามารถโอนกันได้(โดยที่ดินยังคงเป็นของรัฐตามระบบสังคมนิยม) เป็นเวลา 20-25 ปี เพื่อการเพาะปลูกประจำปี ดังเช่นการเพาะปลูกประเภทพืชไร่ และเป็นเวลา 50 ปี สำหรับการเพาะปลูกพืชอุตสาหกรรม เช่น ชา กาแฟ เป็นต้น กฎหมายที่ดินดังกล่าวนี้จึงนับได้ว่าเป็นขั้นตอนในการล้มเลิกระบบการรวม (Agricultural Decollectivization) อย่างแท้จริง ยกเว้นสิทธิในการเป็นเจ้าของที่ดิน

ประการแรก เวียดนามสามารถลดอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในอัตราสูงดังกล่าวมาที่อัตราร้อยละ 410 ในปี 1988 และลดลงมาที่ร้อยละ 76 ในปี 1989 ร้อยละ 67 ในปี 1990 และ 1991 ร้อยละ 17.2 ในปี 1992 ร้อยละ 5.2 ในปี 1993 และแม้ว่าอัตราเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 1994 และ 1995 ในอัตราร้อยละ 14.5 และ 15 ตามลำดับก็ตาม

ประการที่สอง หลังจากเป็นประเทศนำเข้าข้าวจากต่างประเทศ เวียดนามได้กลายเป็นประเทศส่งข้าวออกนับตั้งแต่ปี 1989 เป็นต้นมา โดยสามารถส่งข้าวออกได้โดยเฉลี่ยปีละ 2 ล้านตัน จัดอยู่ในอันดับที่ 3 ในบรรดาประเทศส่งข้าวออกของโลก อันได้แก่ สหรัฐอเมริกา และไทย

ประการที่สาม รัฐบาลเวียดนามได้พยายามปรับค่าเงินด่ง(Dong) ซึ่งเป็นเงินสกุลเวียดนามให้สะท้อนค่าที่แท้จริงโดยปรับอัตราแลกเปลี่ยนอย่างแข็งป็นทางการให้ 1 ดอลลาร์กับ 20 ด่ง แลกเปลี่ยนในตลาดมืด

ประการที่สี่ หลังจากเวียดนามได้ออกกฎหมายการลงทุนต่างชาติตั้งแต่ปลายปี 1987 เวียดนามสามารถดึงดูดการลงทุนต่างชาติสู่เวียดนามอย่างต่อเนื่อง จำนวนเงินลงทุนสะสมนับตั้งแต่เดือนมกราคม 1988 จนกระทั่งเดือนกันยายน 1996 มีทั้งสิ้นประมาณ 22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประการที่ห้า เวียดนามสามารถเพิ่มอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นมาในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8.2 ระหว่างปี 1991-1995 (ร้อยละ 9.5 ในปี 1995) สำหรับปี 1996 นั้นคาดว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามจะสูงถึงร้อยละ 9.5-10 โดยการเติบโตภาคเกษตรจะอยู่ในอัตราร้อยละ 4.5 ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 14 และการเติบโตของการส่งออกร้อยละ 25

กระนั้นก็ตาม แม้ว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะได้รับการแก้ไขไปในทางที่ดี แต่โครงสร้างทางเศรษฐกิจของเวียดนามก็ยังประสบกับความอ่อนแอ ดังนี้

ประการแรก มูลค่าของผลผลิตรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Products) ในปี 1995 ทั้งปีมีเพียง 16 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่ามูลค่าการส่งออกของไทยในช่วง 5 เดือนแรกของปี 1995 ซึ่งมีถึง 43.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ประการที่สอง อัตราการออมทรัพย์ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะประชาชนไม่ต้องการนำเงินมาฝากธนาคารเพราะขาดความไว้วางใจ แต่พอใจที่จะเก็บเงินไว้ที่บ้านมากกว่า จึงทำให้เงินจำนวนมากต้องอยู่นอกระบบ มีผลให้ตัวเลขของอัตราการออมทรัพย์ในระบบอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 7-8 ของมูลค่าผลผลิตภายในประเทศ อัตราการออมทรัพย์ในระดับที่จะเอื้ออำนวยต่อความมั่นคงของการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ควรจะอยู่ในอัตราร้อยละ 27-37 ดังเช่นประเทศเพื่อนบ้าน

ประการที่สาม การขาดดุลย์งบประมาณรัฐที่อยู่ในอัตราร้อยละ 7 ของผลผลิตรวมภายในประเทศ ซึ่งเวียดนามควรจะลด ให้เหลือร้อยละ 3 หรือ 5

ประการที่สี่ การขาดดุลย์การค้าอย่างต่อเนื่อง ดังเช่นการขาดดุลย์การค้าในปี 1994 เป็นจำนวน 1.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ และในปี 1995 เป็นจำนวน 2.3 ล้านเหรียญสหรัฐสำหรับในช่วง 9 เดือน ของปี 1996 นั้นเวียดนามขาดดุลย์แล้วถึง 3.24 พันล้านเหรียญ อย่างไรก็ตามมีผู้แย้งว่าการขาดดุลย์ดังกล่าวของประเทศที่มีการลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าประเภททุนมากมาย แต่หากการดุลย์การค้าเป็นไปอย่างไม่หยุดหย่อนก็จะเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของเวียดนาม

ประการที่ห้า จุดอ่อนของระบบการเงินการธนาคาร แม้ว่ารัฐบาลเวียดนามจะได้แยกบทบาทของธนาคารพาณิชย์ออกจากธนาคารแห่งรัฐแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นความก้าวหน้าของระบบการเงินการธนาคารอันหนึ่ง แต่ประชาชนก็ยังไม่มีความมั่นใจในเงินด่ง และในการให้บริการของธนาคาร อาจประเมินได้ว่าชาวเวียดนามในอัตราร้อยละ 10 เท่านั้นที่ใช้บริการของธนาคาร นอกจากนี้ชาวเวียดนามส่วนใหญ่ยังนิยมออมทรัพย์ในรูปของเงินตราต่างประเทศหรือทองคำที่จะเก็บเงินด่งหรือฝากธนาคาร คาดกันว่าการออมทรัพย์ในรูปแบบดังกล่าวนี้มีมูลค่าอย่างน้อย 3-5 พันล้านเหรียญสหรัฐ อันทำให้ตัวเลขการออมทรัพย์ของรัฐบาลอยู่ในระดับต่ำ¹⁴

ประการที่หก แม้ว่ารัฐบาลเวียดนามจะพยายามปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ โดยมุ่งไปสู่เศรษฐกิจการตลาด และแม้จะมีการพูดถึงการโอนกิจการของรัฐไปสู่เอกชน แต่ในความเป็นจริง การแปรรูปวิสาหกิจมิได้เป็นไปอย่างจริงจังและเศรษฐกิจภาครัฐยังคงความสำคัญมากกว่าเศรษฐกิจภาคเอกชนอยู่มาก โดยวิสาหกิจของรัฐมีจำนวนถึง 6,404 แห่ง หรือร้อยละ 72 ของมูลค่าการผลิตทางอุตสาหกรรม และร้อยละ 45 ของมูลค่าผลผลิตรวมภายในประเทศ สิ่งนี้จะทำให้การโอนกิจการเป็นของเอกชนเป็นไปได้ยาก และเศรษฐกิจภาคเอกชนก็เกิดขึ้นได้ยากเช่นกัน ผลกระทบจากการไม่ให้ความสำคัญและการสนับสนุนเศรษฐกิจภาคเอกชน ก็คือ การขาดการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจเวียดนามซึ่งจะเป็นตัวสำคัญในการผลักดันไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม นอกจากนี้ จากการที่ดินยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐทำให้นักลงทุนไม่กล้าที่จะลงทุนอย่างเต็มที่ด้วยเกรงถึงความเสี่ยงที่การยึดที่ดินและกิจการเป็นของรัฐ

¹⁴เงินออมของประเทศในปี 1994 อยู่ในอัตราร้อยละ 14.4 ของผลผลิตมวลรวมภายใน ทั้งนี้ไม่รวมการออมทรัพย์นอกระบบ คาดว่าในปี 2010 เงินออมของเวียดนามจะเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 36 ของผลผลิตมวลรวมภายใน ในปี 1996 เวียดนามมีเงินออม ทั้งในรูปของทองคำและเงินตราต่างประเทศเพียงประมาณ 1.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ประการที่เจ็ด อุปสรรคที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ ก็คือการขาดระบบกฎหมายที่แน่ชัดและสมบูรณ์และความไม่สามารถของรัฐบาลที่จะแก้ปัญหาอุปสรรคความล่าช้า และความซับซ้อนสับสนของระบบราชการเวียดนาม

สถานะเศรษฐกิจในอนาคตตามการคาดการณ์ของเวียดนาม

นับตั้งแต่การประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 7 ในปี 1991 ที่ประชุมได้พูดถึง “แผนการดำเนินการสร้างชาติในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมนิยม” (Programme for National Construction in the Period to Transition to Socialism) และ “ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและการพัฒนาภายในปี 2000” (Strategy on Socio-Economic Stabilization and Development up to the Year 2000) ต่อมาในการประชุมครั้งวาระสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 7 ในปี 1994 ที่ประชุมดังกล่าวได้กำหนดโครงการและยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม ความมั่นคง การป้องกันประเทศ การต่างประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างพรรคและรัฐ

ในช่วงปลายสมัยการประชุมสมัชชาแห่งพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามครั้งที่ 7 ทิศทางเศรษฐกิจเวียดนามมีความเด่นชัดมากขึ้น และในที่สุดที่ประชุมสมัชชาคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 8 ที่มีขึ้นระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน-1 กรกฎาคม 1996¹⁵ ได้มีมติเห็นชอบกับรายงานแผนและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี (1996-2000) ขณะเดียวกันได้มีมติเห็นชอบกับแนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมและความทันสมัย (Industrialization and Modernization) ตามแนวทางสังคมนิยม แนวทางพัฒนาดังกล่าวได้กำหนดให้เวียดนามเปลี่ยนไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมในปี 2020

¹⁵ “Les perspectives de l’économie vietnamienne apres le VIIIe Congres national du PCV”, **Regards Sur le Viet Nam Apres le Doi Moi**, Centre d’observation de l’Actualite Vietnamienne (CODAVI), Programme d’Etudes Vietnamiennes, Institut de Recherche sur le Sud-Est Asiatique (IRSEA), 1997

ตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี (1996-2000) เวียดนามได้ตั้งเป้าหมายเศรษฐกิจไว้ดังนี้¹⁶

1. การเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9-10 เทียบกับร้อยละ 5.5-6.5 ต่อปี ในแผนพัฒนา 5 ปี ระหว่างปี 1991-1995
2. อัตราการเพิ่มขึ้นของผลผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการแปรรูป อุตสาหกรรมสื่อน้ำมันดิบปิโตรเคมีเพื่อการส่งออก โดยเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 14-15 ต่อปี เทียบกับร้อยละ 7.5-8.5 ในแผนพัฒนา 5 ปี ระหว่างปี 1991-1995
3. อัตราการเพิ่มขึ้นของผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 4.5-5 ต่อปี เทียบกับร้อยละ 7.5-8.5 ในแผนพัฒนา 5 ปี ระหว่างปี 1991-1995
4. อัตราการเพิ่มขึ้นของการบริการโดยเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 12-13 ต่อปี โดยเน้นการขนส่ง การติดต่อสื่อสาร การค้า การท่องเที่ยว การเงิน การธนาคาร การประกันภัย การอบรมการศึกษา การอนามัย วัฒนธรรม
5. อัตราการเพิ่มของการส่งออก ร้อยละ 28 ต่อปี
6. อัตราการเพิ่มของการนำเข้า ร้อยละ 24 ต่อปี
7. อัตราการลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศในอัตราร้อยละ 30 ภายในปี 2000 และในอัตรา ร้อยละ 36.3 ในปี 2010¹⁷
8. การเพิ่มการเก็บภาษีเพื่อเพิ่มงบประมาณของรัฐให้สูงขึ้นถึงร้อยละ 21-22 ของผลผลิตรวมภายในประเทศ ทั้งนี้โดยคงไว้ซึ่งอัตราการขาดดุลงบประมาณในระดับที่ต่ำกว่าร้อยละ 4.5 ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ
9. ส่งเสริมตลาดเงินทุนเพื่อที่จะนำไปสู่การเปิดตลาดหุ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างเงินคงให้แข็งและลดการใช้จ่ายในรูปเงินตราต่างประเทศ
10. ลดการเพิ่มขึ้นของประชากรในอัตราร้อยละ 1.8 ต่อปี ในปี 2000
11. สร้างงานให้แก่คน 6.5-7 ล้านคน

¹⁶ "ดู Communist Party of Vietnam, VIIIth National Congress (Documents), the GIOI Publishers, Hanoi, 1996

¹⁷ "ในทางที่เป็นจริง อัตราการลงทุนดังกล่าวขึ้นอยู่กับภาระหนี้สินเข้ามาของทุนจากภายนอก และปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่า ในอนาคตอันใกล้และในระยะยาว การหนี้สินของการลงทุนต่างชาติสู่เวียดนาม จะคงอยู่ในระดับเดิมหรือลดลง ทั้งนี้ มีตัวบ่งชี้บางประการที่ชี้ให้เห็นถึงการลดลงของการลงทุนต่างชาติในเวียดนามในปัจจุบัน เนื่องจากเวียดนามยังไม่สามารถแก้ไขสภาพแวดล้อมการลงทุนให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการลงทุนต่างชาติ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 1996 การลงทุนจากต่างชาติลดลงร้อยละ 58 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี 1995 จากความไม่พร้อมนี้ ทำให้นักลงทุนต่างชาติต้องเช่น ญี่ปุ่นและสิงคโปร์หันไปสนใจการลงทุนในพม่ามากขึ้น

12. ลดอัตราการว่างงานในเมือง อย่างน้อยร้อยละ 5

13. สร้างกองทุนช่วยเหลือคนตกงาน และจัดความไม่รู้หนังสือให้หมดสิ้น

ควบคู่ไปกับแผนและเป้าหมายทางเศรษฐกิจข้างต้น พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งต่อไปนี้

1. การพัฒนาการเกษตร โดยเน้นการแปรรูปอาหาร การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค
2. การพัฒนาอุตสาหกรรม ได้แก่การปรับระดับอุตสาหกรรมเคมี การผลิตพลังงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำมัน การผลิตปุ๋ย การผลิตเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์
3. การสร้างระบบสาธารณูปโภคและการบริการ โดยเน้นการขนส่งพลังงาน การจ่ายน้ำ และการบริการที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
4. การพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการขยายกิจกรรมทางการค้าต่างประเทศเพื่อการส่งออกสินค้า ทำกำไรและนำเข้าอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มุ่งดึงดูดเทคโนโลยีและเงินทุน รวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศ มุ่งเพิ่มสัดส่วนการลงทุนของฝ่ายเวียดนามในการร่วมทุนกับต่างประเทศให้มากขึ้น เร่งขั้นตอนในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมระดับภูมิภาคและระดับสากล
5. การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพเทคนิคระดับท้องถิ่น ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มความสามารถในการเร่ง “การนำประเทศไปสู่อุตสาหกรรมและความทันสมัย” (Industrialization and Modernization)
6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหาสังคมโดยการปรับปรุงระดับการศึกษา สาธารณสุขและกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรมและการกีฬา
7. การพัฒนาท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่กลมกลืนกันทั่วประเทศ
8. การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ภูเขาอันจะนำไปสู่ความสามารถในการขุดค้นทรัพยากรในภูมิภาคต่างๆ
9. การขจัดความยากจน โดยลดจำนวนคนจนจากร้อยละ 20-25 ในปัจจุบันให้เหลือร้อยละ 10 ในปี 2000

เวียดนามให้ความสำคัญต่อแผนการพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าวอย่างยิ่ง ด้วยถือว่า ปี 1996-2000 เป็นช่วงเวลาสำคัญแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะนำประเทศเข้าสู่ขั้นตอนความเป็นอุตสาหกรรมและความทันสมัย ยิ่งกว่านั้นเวียดนามยังตั้งเป้าที่จะนำประเทศไปสู่ “ความเป็น

ประเทศอุตสาหกรรม” (Industrialised country) ในปี 2020 อีกด้วย อย่างไรก็ตาม เป้าหมายดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดคำถามจากหลายฝ่ายว่า

ประการที่หนึ่ง เนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขึ้นอยู่กับการเติบโตของการส่งออก การลงทุนและความสามารถในการระดมทุนในประเทศซึ่งยังคงอยู่ในอัตราต่ำ เวียดนามจะสามารถเพิ่มอัตราการเติบโตเหล่านี้ตามแผนพัฒนาได้หรือไม่

ประการที่สอง เวียดนามจะสามารถพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมได้สำเร็จตามกำหนดเวลาหรือไม่อย่างไร ในระยะสั้นจากปี 1996 เป็นต้นไป การเติบโตทางเศรษฐกิจอาจเป็นไปตามที่เวียดนามคาดการณ์เอาไว้ แต่ในระยะยาวยังเป็นที่ยสงสัยว่าเวียดนามจะรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจตามที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ อย่างไร

ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม

กฎหมายและกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม

โดยอาศัยมาตรา 16 มาตรา 22 และมาตรา 83 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ปี 1980 ที่ประชุมสภาแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 1987 ได้แสดงความความเห็นชอบต่อ “กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม” ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1988 โดยก่อนหน้านี้ ในปี 1977 รัฐบาลเวียดนามได้เคยออกกฎระเบียบชั่วคราวเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม (Provisional Regulations on Foreign Investment in Vietnam) เลขที่ 115/CQ ประจำวันที่ 19 เมษายน 1977 หรือเรียกสั้นๆ ว่า “กฎระเบียบการลงทุน 77”¹⁸ อย่างไรก็ตาม กฎระเบียบดังกล่าวนี้ไม่เคยมีผลบังคับใช้แต่อย่างใด

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของต่างชาติในเวียดนามปี 1987 นี้ มีทั้งหมด 42 มาตรา ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ซึ่งกำหนดรูปแบบสำคัญของการลงทุน สิทธิและข้อจำกัดของบุคคลหรือองค์กรผู้ลงทุนต่างชาติ และหน่วยของรัฐที่ควบคุมการลงทุนของต่างชาติ กฎหมายดังกล่าวได้ร่าง

¹⁸เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนามปี 1977, ดู Nguyen Anh Tuan, Phan Huu Thang, Hoang Van Huan, “Chapter 1 : Juridical aspects of foreign investment activities in Vietnam”, **Foreign Investment in Vietnam : Juridical Bases, Present State, Opportunities, Prospects**, The GIOI Publishers, Hanoi, 1994, p.12

ขึ้นในช่วงแรกของการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ เมื่อเศรษฐกิจของเวียดนามยังคงเป็นเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์ และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศในขณะนั้นยังคงอยู่ในวงจำกัดกับประเทศในยุโรปตะวันออกและสหภาพโซเวียต (ในขณะนั้น) เป็นส่วนใหญ่ และได้รับการเพิ่มเติม แก้ไขหลายครั้งในเวลาต่อมา เพื่อให้สมบูรณ์มากขึ้น อีกทั้งยังได้มีการออกเอกสารทางกฎหมายควบคู่กับกฎหมายดังกล่าวเพื่ออธิบาย เสริมหรือเพิ่มเติมรายละเอียด ดังนี้

1. เพื่อเป็นการเสริมและเพิ่มเติมรายละเอียดกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนามที่ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1988 สภารัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีได้ออกกฤษฎีกา (Decree) เลขที่ 139/HDBT ว่าด้วย “รายละเอียดของกฎระเบียบในการปฏิบัติของกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างประเทศในเวียดนาม” เมื่อวันที่ 5 กันยายน 1988 ซึ่งมีทั้งสิ้น 113 มาตรา¹⁹

2. โดยอาศัยมาตรา 83 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามปี 1980 สภาแห่งชาติ (8th Legislature of the 7th Session) ได้แสดงความเห็นชอบเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 1990 กับกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มเติมและแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม²⁰ (Law on Amendment and Addition of a Number of Articles of the Law on Foreign Investment in Vietnam) กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขและเพิ่มฉบับนี้ ได้แก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนามปี 1987 ใน 15 มาตรา จากจำนวนทั้งสิ้น 42 มาตรา ซึ่งรวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract) การลงทุนแบบร่วมทุน (Joint Venture) หลักการในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนามและต่างชาติ คณะกรรมการผู้อำนวยความสะดวกคณะกรรมการการจัดการของบริษัทร่วมทุน การอนุญาตให้องค์กรทางเศรษฐกิจเอกชนเวียดนามเข้าร่วมมือโดยตรงกับองค์กรหรือบุคคลต่างชาติ

3. ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1991 สภารัฐมนตรีได้ออกกฤษฎีกา เลขที่ 28/HDBT ว่าด้วย “รายละเอียดของกฎระเบียบในการนำปฏิบัติการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม”²¹ อีกครั้งเพื่อเป็นการเพิ่มเติมรายละเอียดให้สมบูรณ์ชัดเจน

4. โดยอาศัยมาตรา 24 25 และ 84 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ปี 1992 สภาแห่งชาติได้แสดงความเห็นชอบ “กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย

¹⁹Legal Writings on Foreign Investment in Vietnam, Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Socialist Republic of Vietnam, Hanoi, 1990, p.p.23-71

²⁰เพ็ญอ้าง หน้า 72-77

²¹“Decree issued by the Council of Ministers setting out in detail the implementation of the Law on Foreign Investment in Vietnam”, Legal Documents on Foreign Investment in Vietnam, Vietnam Foreign Languages Publishing House, Hanoi, 1991, p.p.24-70

การลงทุนต่างชาติในเวียดนาม” (Law on Amendment and Addition to the Law on Foreign Investment in Vietnam) ในวันที่ 23 ธันวาคม 1992²²

สาระสำคัญของการแก้ไขเพิ่มเติมที่สำคัญมีดังนี้

1. นับตั้งแต่การแก้ไข เพิ่มเติมมีผลบังคับใช้ วิสาหกิจเอกชนและปัจเจกชนชาวเวียดนามจะสามารถร่วมลงทุนกับบริษัทต่างชาติได้

2. การเพิ่มสัดส่วนของการลงทุนของฝ่ายเวียดนามในโครงการร่วมทุน

3. บริษัทเวียดนามสามารถซื้อกิจการวิสาหกิจที่เป็นของต่างชาติ 100% ได้

4. ระยะเวลาการดำเนินการกิจการของการร่วมทุน ซึ่งแต่เดิมมีกำหนดเพียง 20 ปี ได้เพิ่มขึ้นเป็น 50 ปี และ 70 ปี ในกรณีพิเศษ

5. การยกเว้นภาษีบางประการซึ่งก่อนหน้านี้ทำได้แต่เพียงในการลงทุนแบบร่วมทุน จากนี้ต่อไปสามารถได้ในการลงทุนในรูปแบบของการลงทุนจากต่างชาติ 100%

6. ในบางกรณี และโดยการอนุมัติของธนาคารกลาง การลงทุนร่วมกับต่างชาตินับแต่นี้ต่อไป สามารถเปิดบัญชีกับธนาคารต่างชาติได้

7. การลงทุนต่างชาตินับแต่นี้ต่อไปสามารถทำได้ในรูปแบบของการสร้าง-การดำเนินการ-การโอน ในโครงการสาธารณูปโภค (Build-Operate-Transfer หรือ BOT) ในการลงทุนรูปแบบดังกล่าวนี้ ผู้ลงทุนต่างชาติต้องรับผิดชอบต่อการเงิน การก่อสร้างและการดำเนินการของโครงการ และในท้ายที่สุดต้องโอนโครงการให้กับรัฐบาล

เกี่ยวกับกฎระเบียบที่สำคัญของการลงทุนในรูปแบบของการสร้าง ดำเนินการและการโอน ได้แก่กฎข้อบังคับว่าด้วยการลงทุนในรูปแบบของสัญญาการสร้าง การดำเนินการและการโอน (Statute on Investment according to Building, Operation and Transfer (BOT) Contract Form) ซึ่งได้ออกประกาศแนบมากับกฎหมาย เลขที่ 87/CP ของรัฐบาลประจำวันที่ 23 พฤศจิกายน 1993 นอกจากนี้ คณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ (ต่อมาได้รวมกับคณะกรรมการวางแผนแห่งรัฐ และตั้งเป็นกระทรวงการวางแผนและการลงทุน) ยังได้ออกหนังสือเวียน (Circular) ว่าด้วยการนำใช้กฎระเบียบว่าด้วยการลงทุนในรูปแบบของสัญญาการสร้าง ดำเนินการและการโอน

²²Le Thanh Chau, “Law on Amendment of and Addition to a Number of Articles of the Law on Foreign InvestmLent in Vietnam”, *A Legal Handbook for Foreign Investors in Vietnam*, The GIOI Publisher, 1994, p.p.215-221

(Circular on Guiding Implementation of the Regulations on Investment in the form of Build-Operate-Transfer Contracts) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้กฎระเบียบดังกล่าวช่วยเสริม เพิ่มเติมกฎระเบียบเกี่ยวกับโครงการ BOT ที่ได้ประกาศออกมาก่อนหน้านี้ให้กระชับยิ่งขึ้น

5. ในวันที่ 16 เมษายน 1993 รัฐบาลได้ออกกฤษฎีกาเลขที่ 18/CP ว่าด้วยการปฏิบัติกฎระเบียบว่าด้วยกฎหมายการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม (Decree No. 18/CP of the Government on Implementing Regulations of the Law on Foreign Investment in Vietnam) ซึ่งมีผลบังคับใช้แทนกฤษฎีกาเลขที่ 28/HDBT ว่าด้วย “รายละเอียดของกฎระเบียบในการนำปฏิบัติการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม” ประจําวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1991²³

6. รัฐบาลได้ออกกฤษฎีกาหมายเลข 191/CP ประจําวันที่ 28 ธันวาคม 1994 ว่าด้วยกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการกำหนดการประเมินและการนำปฏิบัติโครงการการลงทุนโดยตรงของต่างชาติ (Decree No.191/CP dated 28 December 1994 of the Government on the Statute on the Formulation, Evaluation and Implementation of Foreign Direct Investment Projects)

7. คณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ ได้ออกหนังสือเวียนเลขที่ 215/UB-LXT ประจําวันที่ 8 ธันวาคม 1995 ว่าด้วยการชี้แนะการดำเนินการการลงทุนของต่างชาติโดยตรงในเวียดนาม (Circular No.215/UB-LTX dated 8 December 1995 of the State Committee of Cooperation and Investment Guiding the Foreign Direct Investment Operation in Vietnam)²⁴

8. ต่อมาได้มีหนังสือเวียนดังต่อไปนี้ Circular No.08-BKH/TH of the Ministry of Planning and Investment guiding the Planning of Investment in accordance with Decree No.42-CP of July 16, 1996 of the Government และ Circular No.09-BKH/VPTD of September 21, 1996 of the Ministry of Planning and Investment Guiding the Elaboration and Evaluation of Investment Projects and Making Decision for Investment²⁵

นอกจากกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนามที่กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ยังมีเอกสารทางกฎหมายอื่นๆ อีกบางฉบับที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการลงทุนดังกล่าวที่นักลงทุนต่างชาติพึงรู้ อันได้แก่ กฤษฎีกาเลขที่ 75/CP ประจําวันที่ 1 พฤศจิกายน 1995 ว่าด้วยภาระ

²³เพ็งอ้าง, "Decree No.18/CP, 16 April 1993 of the Government on Implementing Regulations of the Law on Foreign Investment in Vietnam", หน้า 222-271

²⁴Guidlines for Foreign Direct Investment Activities in Vietnam, the Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1995

²⁵Major legal documents issued in September 1996, Vietnam Law & Legal Forum, September 1996, p.15

หน้าที่ และอำนาจของกระทรวงการวางแผนและการลงทุน (Decree N0. 75/CP dated 1 November 1995 of the Government on the Function, Task and Authority of the Ministry of Planning and Investment) และคำสั่งเลขที่ 191/CP ประจำวันที่ 9 มิถุนายน 1993 ว่าด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ

สำหรับการลงทุนเกี่ยวกับเขตแปรรูปเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) และเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone) กฎหมายและกฎระเบียบที่พึงรู้มีดังเช่น กฎข้อบังคับว่าด้วยเขตแปรรูปเพื่อการส่งออก (Statute on Export Processing Zone) ซึ่งออกประกาศแนบมากับกฤษฎีกาเลขที่ 332/HDBT ประจำวันที่ 18 ตุลาคม 1991 (Decree No. 332/HDBT dated 18 October 1991 Of the Government) และกฎข้อบังคับว่าด้วยเขตอุตสาหกรรม (Statute on Industrial Zone) ซึ่งออกประกาศแนบมากับกฤษฎีกาเลขที่ 192/CP ประจำวันที่ 28 ธันวาคม 1994 (Decree No. 192/CP dated 28 December 1994 of the Government)

นอกจากนี้แล้วยังมีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการลงทุนต่างชาติอีกไม่น้อย ดังเช่น กฎหมายเกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรแร่ กฎหมายที่ดิน สิทธิในการใช้ที่ดิน การโอนสิทธิในการใช้ที่ดิน การเช่าที่ดิน แรงงาน การว่าจ้างแรงงาน ค่าจ้างแรงงาน การนำเข้า ส่งออก การถ่ายทอดเทคโนโลยี การตั้งสำนักงานตัวแทน²⁶ การตั้งสาขาบริษัท วิสาหกิจ การเข้าออกประเทศ กฎระเบียบเกี่ยวกับการเก็บภาษีต่างๆ กฎหมายการล้มละลาย กฎหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

อนึ่ง กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนามได้รับการแก้ไขถึง 3 ครั้ง นั่นคือ ในปี 1990 1992 และ 1996²⁷

กฎหมายและเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม²⁸

²⁶ดู “Circular 03/TM-PC (Feb 10th, 1995) on the Regulations on the Opening and Operations of Foreign Economic Organizations’ Representative Offices in Vietnam”, **Guidelines for Foreign Direct Investment Activities in Vietnam**, Office of State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1995, pp.363-376

²⁷เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 1996 สภาแห่งชาติได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการลงทุนต่างชาติอันเป็นครั้งล่าสุดอีกครั้ง การแก้ไขเพิ่มเติมนี้จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มีนาคม 1997 โดยจะมีมาตราทั้งสิ้น 68 มาตรา (จากเดิม 42 มาตรา) อันเป็นการแก้ไขจากมาตราเดิม 29 มาตรา และเป็นมาตราใหม่ 26 มาตรา; ดู “Hanoi promises to streamline approvals”, **Bangkok Post** 21 February 1997

Land Law
 Law on Import Export Tax
 Law on Revenue Tax
 Law on Special Consumption Tax
 Labor Code
 Law on Trade Union Law on Forest Protection and Development
 Law on Private Enterprise
 Law on Domestic Investment Promotion
 Law on Enterprise Bankruptcy
 Law on Minerals
 Civil Code Ordinance on Banking
 Ordinance on Practices
 Ordinance on Resource Tax
 Ordinance on Technology Transfer
 Ordinance on Protection of Industrial Ownership
 Ordinance on Quality of Goods
 Ordinance on Measuring
 Ordinance on Accounting and Statistics
 Ordinance on Labor Contracts
 Ordinance on the Rights and Obligations of Foreign Individuals and Organization in
 relation to the Right of Land Use
 Ordinance on Economic Contracts Ordinance on Economic Arbitration
 Regulations of Processing Zones Regulations of Industrial Zones etc.

²⁸Dinh Van Anh (Head of the Foreign Investment Legislation Department, Ministry of Planning and Investment), "On the improvement of the foreign investment law system in Vietnam", **Vietnam Law & Legal Forum**, September 1996, p.17

หน่วยงานที่รับผิดชอบการลงทุนต่างชาติและกฎระเบียบในการอนุมัติโครงการ

ในเริ่มแรกคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ (The State Committee for Cooperation and Investment หรือ SCCI) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 1989 เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติในเวียดนาม ต่อมาเมื่อคณะกรรมการเพื่อความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐได้รวมเข้ากับคณะกรรมการวางแผนแห่งรัฐ (The Committee of State Planning) และตั้งเป็นกระทรวงการวางแผนและการลงทุนในปลายปี 1995 การดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติในเวียดนามจึงตกอยู่ภายใต้กระทรวงดังกล่าวนับตั้งแต่นั้นมา

ผู้มีอำนาจในการอนุมัติโครงการ มีดังนี้

1. โครงการที่มีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จะได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการประชาชนของจังหวัด²⁹
2. โครงการที่มีมูลค่าระหว่าง 10-40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จะได้รับการอนุมัติโดยกระทรวงการวางแผนและการลงทุน
3. โครงการที่มีมูลค่ามากกว่า 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขึ้นไป จะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีด้วย

นับตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 1994 นายกรัฐมนตรี หวอ วัน เกียต ได้ลงนามในกฤษฎีกาเลขที่ 191/CP ว่าด้วยกฎระเบียบใหม่เกี่ยวกับการตั้งการประเมิน และการดำเนินการโครงการการลงทุนของต่างชาติ กฤษฎีกานี้มีผลบังคับใช้ นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 1995 ประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 บท และกฎระเบียบ 21 ข้อ ซึ่งได้กำหนดให้ตัวนายกรัฐมนตรี และประธานของคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ(ในขณะนั้น)³⁰ ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นรัฐมนตรีกระทรวงการวางแผนและการลงทุน เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการแสดงความเห็นชอบหรืออนุมัติโครงการบางประเภท ดังนี้

²⁹ตามการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติ เดือนพฤศจิกายน 1996 กระทรวงการวางแผนและการลงทุนได้มอบอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่น (People's Committee of Province) และคณะกรรมการบริหารนิคมอุตสาหกรรม ออกใบอนุญาตให้นักลงทุนสำหรับโครงการที่มีมูลค่าไม่เกิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

³⁰"New Regulations on Foreign Investment", Vietnam's Socio-Economic Development, No.1 Spring 1995, p.70, Hanoi

ประเภทของโครงการที่อยู่ในข่ายที่นายกรัฐมนตรีต้องมีหน้าที่อนุมัติ คือโครงการกลุ่ม เอ (Group A Projects) อันได้แก่โครงการในประเภทดังต่อไปนี้

โครงการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคในเขตอุตสาหกรรม เขตแปรรูปเพื่อการส่งออก และโครงการในรูปแบบของการก่อสร้าง ดำเนินการและโอนให้แก่รัฐ (BOT)

โครงการที่มูลค่าการลงทุน ตั้งแต่ 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป ในด้านการผลิตไฟฟ้า การขุดแร่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ การถลุงเหล็ก การผลิตซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์เคมี วิศวกรรม อิเลคทรอนิกส์ ทำเรือ สนามบิน โทรคมนาคม ศูนย์การพาณิชย์ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การท่องเที่ยวและการเผยแพร่วัฒนธรรม

โครงการเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ และวัฒนธรรม

โครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และความมั่นคงของประเทศ

โครงการที่ใช้พื้นที่ในเขตเมือง ตั้งแต่ 5 เฮกตาร์ ขึ้นไป และโครงการที่ใช้พื้นที่มากกว่า 50 เฮกตาร์ หากเป็นพื้นที่ในเขตอื่น

ระยะเวลาที่ใช้ในการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี อยู่ภายใน 50 วัน นับจากที่ได้รับการยื่นเอกสารจากนักลงทุน

โครงการในกลุ่ม เอ นี้ คณะกรรมาธิการว่าด้วยการประเมินโครงการการลงทุน (State Evaluation Commission for Investment Projects) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลายกระทรวงเป็นผู้ให้คำแนะนำและเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีในการตัดสินใจอนุมัติโครงการการลงทุนขนาดใหญ่และสำคัญ³¹

สำหรับประเภทของโครงการที่อยู่ในข่ายของการอนุมัติของกระทรวงการวางแผนและการลงทุน เรียกว่าโครงการกลุ่ม บี เป็นโครงการการลงทุนที่มีความสำคัญน้อยกว่าและอยู่นอกเหนือประเภทของโครงการที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจะใช้เวลา 45 วัน นับจากที่นักลงทุนได้ยื่นเอกสารของการอนุมัติ สำหรับการอนุมัติโครงการการก่อสร้าง จะใช้เวลาภายใน 10 วัน สำหรับการพิจารณาการให้เช่าที่ดินแก่นักลงทุนในการนั้น จะดำเนินการควบคู่ไปกับการประเมินเพื่อการอนุมัติโครงการ

³¹"Investment Guidelines :State Evaluation Commission for Projects", **Vietnam Economic Times**, January 1996, p.16

จุดประสงค์ของรัฐบาลเวียดนามในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ

ในการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดและนำมามาตรการทางเศรษฐกิจหลายประการมาใช้อันรวมถึง การส่งเสริมและการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อดึงเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ
2. เพื่อสร้างงานให้ประชาชนมีงานทำ อันเป็นการแก้ปัญหาว่างงาน ในปัจจุบันเวียดนามมีจำนวนคนว่างงานไม่น้อยกว่า 6 ล้านคน จากผู้ที่อยู่ในวัยทำงานไม่น้อยกว่า 30 ล้านคน และในแต่ละปี เวียดนามมีแรงงานเพิ่มขึ้น 1.2 ล้านคน
3. เพื่อนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในประเทศ และยังไม่ได้ขุดค้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
4. เพื่อดูซึมเทคโนโลยี ระบบและเทคนิคการบริหาร และการจัดการ ความรู้ การชำนาญการพิเศษโดยผ่านการลงทุนจากต่างประเทศ
5. การลงทุนต่างชาติในเวียดนาม จะมีส่วนช่วยพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ในทางอ้อมอันรวมถึง ระบบการติดต่อสื่อสาร โทรคมนาคม ถนนหนทาง สะพาน การผลิตไฟฟ้า เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเอื้ออำนวยและรองรับการลงทุนที่จะเกิดขึ้น

การให้การค้ำประกันการลงทุนต่างชาติในเวียดนามและแรงจูงใจ (Guarantee and Incentive)

เกี่ยวกับการให้การค้ำประกันการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม ทูนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติจะได้รับการค้ำประกันตามมาตรา 21 แห่งกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติ (29 ธันวาคม 1987) และตามมาตรา 25 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามปี 1992 โดยมาตรา 21 แห่งกฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติ³² ได้กำหนดว่า ทูนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติจะไม่ถูกยึดโดยมาตรการทางการบริหารและวิสาหกิจต่างชาติจะไม่ถูกโอนเป็นของรัฐ ส่วนมาตรา 25 แห่งรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามปี 1992 นั้นได้ย้ำถึงการป้องกันทรัพย์สิน

³²"Law on Foreign Investment in Vietnam", Legal Writing on Foreign Investment in Vietnam, Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1990, p.14

ของชาวต่างชาติ ทั้งที่เป็นนิติบุคคลและบุคคลทั่วไป ตราบเท่าที่ทรัพย์สินดังกล่าวไม่ขัดกับกฎหมาย นอกจากนี้ยังได้เข้าถึงการไม่โอนวิสาหกิจที่มีส่วนร่วมของทุนต่างชาติเป็นของรัฐ³³ เป็นต้น

นอกจากนี้การลงทุนต่างชาติยังได้รับการคุ้มครองจากการลงนามข้อตกลงทางกฎหมาย สองฝ่ายระหว่างรัฐบาลเวียดนามและรัฐบาลต่างชาติบางประเทศอันรวมถึงประเทศไทยด้วย ดังเช่น ข้อตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุน

ผู้ลงทุนต่างชาติสามารถนำออกนอกประเทศซึ่งทุนในการลงทุน กำไร และรายได้ในรูปแบบอื่นๆ เป็นต้น

เกี่ยวกับแรงจูงใจ แรงจูงใจที่สำคัญที่ผลักดันให้นักลงทุนต่างชาติ รวมทั้งนักลงทุนไทย ให้เข้าไปลงทุนในเวียดนาม นอกเหนือไปจากความอุดมสมบูรณ์อย่างมหาศาลของทรัพยากรธรรมชาติในเวียดนาม ซึ่งยังมีได้ขุดค้นนำมาใช้ ความเป็นตลาดแรงงานที่กว้างใหญ่ของเวียดนาม และศักยภาพที่สำคัญของความเป็นตลาดบริโภคของประชากรที่มีมากกว่า 70 ล้านคน

แรงจูงใจอื่นๆ ก็คือ แรงจูงใจในด้านภาษี³⁴ ซึ่งสามารถเจรจากันได้ส่วนใหญ่ให้สิทธิประโยชน์แก่โครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ที่เน้นการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากและที่นำอุตสาหกรรมไปสู่จังหวัดหรือพื้นที่ที่ห่างไกล ระบบภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนมีดังนี้

1. ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ในโครงการลงทุนต่างชาติโดยรวมอยู่ในระหว่างอัตราร้อยละ 10-25 ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของโครงการ แต่โดยทั่วไปอัตรามาตรฐานของภาษีเงินได้ซึ่งวิสาหกิจต่างชาติต้องเสียคือในอัตราร้อยละ 25 ขณะเดียวกันมีการยกเว้นภาษีเป็นเวลา 1 ปีนับจากการเริ่มทำกำไร และการเสียภาษีในอัตราเพียงร้อยละ 50 ในอีก 2 ปีถัดไป การลดหรือยกเว้นภาษีนี้นี้มีตั้งแต่ 1 ปีถึง 4 ปี แล้วแต่กรณีและชนิดของโครงการ³⁵ ดังมีรายละเอียดดังนี้

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลมี 2 ระดับ คืออัตราเกณฑ์ปกติและอัตราเกณฑ์พิเศษ

³³“Constitution of the Socialist Republic of Vietnam 1992”, *The Constitutions of Vietnam 1946-1959-1980-1992*, The GIOI Publishers, Hanoi, 1995, p.163

³⁴อ้างแล้ว, Joseph P. Quinlan, “Chapter Six : Vietnam : The Operating Environment”, *Vietnam : Business Opportunities and Risks*, p.117; และ อ้างแล้ว, Christopher Engholm, “Chapter 12 : Financing, Taxes, and Disputes”, *Doing Business in the New Vietnam*, pp.194-197

³⁵ดู มาตรา 66 และ 69 แห่งกฎหมายเลขที่ 18-CP (16 เมษายน 1993) เกี่ยวกับการนำปฏิบัติกฎระเบียบการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม ใน อ้างแล้ว, Le Thanh Chau, *A Legal Handbook for Foreign Investors in Vietnam*, pp.255-262

สำหรับอัตราเกณฑ์ปกติ บริษัทร่วมทุนและบริษัทต่างชาติต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 25 สำหรับอัตราเกณฑ์พิเศษ ดังเช่น โครงการน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ บริษัทร่วมทุนและบริษัทต่างชาติต้องเสียภาษีในอัตราที่มากกว่าร้อยละ 25

สำหรับอัตราเกณฑ์พิเศษนั้น มีอัตราดังนี้

1) ภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 20 อันเป็นอัตราที่ใช้กับโครงการที่มีเงื่อนไขต่อไปนี้

- เป็นโครงการที่มีการส่งออกอย่างน้อยร้อยละ 50 ของผลผลิต
- เป็นโครงการที่ใช้วัตถุดิบในประเทศ
- เป็นโครงการที่ทำการเพาะปลูก ทำการแปรรูปผลผลิตการเกษตร ป่าไม้ สัตว์น้ำ

ทะเล

- เป็นโครงการที่มีการว่าจ้างงานภายในประเทศในจำนวน 500 คน หรือมากกว่า

นั้น

- เป็นโครงการที่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี

โครงการดังกล่าวข้างต้นนี้ อาจได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มทำโครงการ นอกจากนี้ยังสามารถขอลดหย่อนภาษีได้อีกร้อยละ 50 หลังจากนั้นอีกเป็นเวลา 2 ปี

2) ภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 15 อันเป็นอัตราที่ใช้กับโครงการที่มีเงื่อนไขต่อไปนี้

- เป็นโครงการที่มีการส่งออกอย่างน้อยร้อยละ 80 ของผลผลิต
- เป็นโครงการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค
- เป็นโครงการในประเภทอุตสาหกรรมหนัก ดังเช่น การถลุงเหล็ก อุตสาหกรรมเคมี การผลิตเครื่องจักร อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ปูน อิเล็กทรอนิกส์ การผลิตชิ้นส่วนรถยนต์และมอเตอร์ไซด์

เป็นโครงการปลูกต้นไม้ โครงการผลิตวัตถุดิบอุตสาหกรรม

- เป็นโครงการที่ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยในกรณีที่มีการโอนทรัพย์สินให้รัฐบาล

เวียดนามเมื่อถึงกำหนดอายุสัญญา

- เป็นโครงการที่อยู่ในเงื่อนไข 2 ข้อในประเภทที่ 1

โครงการที่อยู่ในประเภทข้างต้นนี้อาจจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันที่โครงการสามารถทำกำไรและสามารถลดหย่อนภาษีได้ร้อยละ 50 หลังจากนั้นอีก 3 ปี

3) ภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 10 อันเป็นอัตราที่ใช้กับโครงการที่มีเงื่อนไขต่อไปนี้

- เป็นโครงการสาธารณูปโภคในเขตภูเขาหรือถิ่นทุรกันดาร
- เป็นโครงการที่มีสถานที่ตั้งในเขตภูเขาหรือถิ่นทุรกันดาร
- เป็นโครงการที่มีความสำคัญมากเป็นพิเศษต่อเศรษฐกิจโดยรวมของเวียดนาม
- เป็นโครงการปลูกป่า

โครงการที่อยู่ในประเภทข้างต้นนี้อาจจะได้รับการยกเว้นภาษีเป็นเวลา 4 ปีและลดหย่อนร้อยละ 50 หลังจากนั้นอีก 4 ปี ในกรณีพิเศษจะได้รับการยกเว้นภาษีเป็นเวลา 8 ปี

นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามยังได้ใช้อัตราภาษีพิเศษสำหรับโครงการที่ตั้งอยู่ในเขตแปรรูปการส่งออกหรือส่งเสริมการส่งออก(Export Processing Zone หรือ EPZ) และเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone หรือ IZ) ดังนี้

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในเขตแปรรูปการส่งออก สำหรับโรงงานต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีภายใน 4 ปี นับตั้งแต่ปีที่มีการเริ่มธุรกิจบริการต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีภายใน 2 ปี นับตั้งแต่ปีที่มีการเริ่ม

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในเขตอุตสาหกรรมทั่วไป สำหรับโรงงานต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีภายใน 2 ปี นับตั้งแต่ปีที่มีการเริ่มธุรกิจบริการต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีภายใน 1 ปี นับตั้งแต่ปีที่มีการเริ่ม

2. ภาษีกำไรส่งออก (Withholding Tax)

บริษัทหรือเอกชนต่างชาติที่จะส่งเงินทุนหรือผลกำไรออกนอกประเทศ ต้องเสียภาษีกำไรส่งออกในอัตราดังนี้

บริษัทต่างชาติที่มีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต้องเสียในอัตราร้อยละ 5

บริษัทต่างชาติที่มีทุนจดทะเบียน 5-10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต้องเสียในอัตราร้อยละ 7

กิจการนอกเหนือไปจากสองกรณีข้างต้นต้องเสียในอัตราร้อยละ 10

3. ภาษีนำเข้า

บริษัทที่มีการร่วมทุนหรือบริษัทต่างชาติมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีวัตถุดิบและเครื่องจักรดังต่อไปนี้

เครื่องมือ เครื่องจักร ชิ้นส่วน ผลิตผลและพาหนะขนส่งที่นำเข้าเพื่อเป็นทุนของบริษัทต่างชาติหรือเป็นทุนของบริษัทร่วมทุน

วัตถุดิบ ชิ้นส่วนและปัจจัยอื่นที่นำเข้ามาเพื่อการผลิตเพื่อการส่งออก ในขณะที่นำเข้า จะเสียภาษีนำเข้าชั่วคราว เมื่อมีการส่งออกแล้วจึงจะได้รับคืนภาษีตามปริมาณการส่งออก

วัตถุดิบ ชิ้นส่วนและปัจจัยอื่นที่นำมาเพื่อดำเนินการโครงการ BOT

หากผู้ร่วมทุนชาวต่างชาติลงทุนในรูปของเทคโนโลยีและการบริการทางเทคนิค จะได้รับการยกเว้นภาษีทั้งหมด

4. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับชาวต่างชาติที่ทำงานและมีรายได้ในเวียดนามมีดังนี้

ตาราง ภาษีเงินได้บุคคลสำหรับชาวต่างประเทศที่ทำงานและมีรายได้ในเวียดนาม

เงินได้ต่อเดือน (ด่ง/dong)	อัตรา (ร้อยละ)
0-5 ล้าน	0
5-12 ล้าน	10
12-30 ล้าน	20
30-50 ล้าน	30
50-70 ล้าน	40
70 ล้านขึ้นไป	50

ที่มา : เอกสารการสัมมนา “Investment Opportunities in Vietnam” จัดโดย ศูนย์ส่งเสริมการค้าการลงทุน (เอกชน) บริษัท อมตะ เวียดนาม จำกัด ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ ในวันที่ 6 มิถุนายน 1997

รูปแบบของการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนามปี 1987 ได้กำหนดรูปแบบการลงทุนไว้ 3 รูปแบบ คือ

1. การทำสัญญาร่วมทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract)
2. การร่วมทุน (Joint Venture)
3. การลงทุนโดยใช้ทุนต่างประเทศทั้งสิ้นหรือ 100 % (One Hundred Percent Foreign Owned Enterprise)

ต่อมากฎหมายว่าด้วยการลงทุนต่างชาติฉบับแก้ไขปี 1992 ได้กำหนดรูปแบบการลงทุนเพิ่มอีกหนึ่งรูปแบบ นั่นคือ

4. การลงทุนในรูปแบบการสร้าง ดำเนินการและโอน (Building-Operation-Transfer หรือ BOT) ซึ่งการลงทุนในลักษณะนี้ เป็นการลงทุนเกี่ยวกับการก่อสร้างสาธารณูปโภค อันรวมถึง การขาย การยกระดับงานสาธารณูปโภคซึ่งต้องโอนให้รัฐในเวลาต่อมาตามเวลาที่กำหนดไว้³⁶

ประเภทของการลงทุนในอันดับต้นๆที่รัฐบาลเวียดนามต้องการให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน

ตามมาตรา 3 แห่งกฎหมายการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม ปี 1987 ประเภทของการลงทุนในอันดับต้นๆที่รัฐบาลเวียดนามต้องการให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน³⁷ ได้แก่

1. การลงทุนในการผลิตสินค้าอุปโภคและสินค้าที่มุ่งส่งออก และที่สามารถทดแทนการนำเข้า
2. การผลิตที่ต้องใช้แรงงานและทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก
3. โครงการที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาภาคเศรษฐกิจที่เวียดนามยังมีความล้าหลัง เช่น การเงิน การธนาคารและสาธารณูปโภค
4. กิจกรรมที่นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ เช่น การท่องเที่ยว การให้บริการสนามบิน ท่าเรือ การซ่อมแซมเรือ
5. การลงทุนที่ต้องใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีระดับสูงและใช้แรงงานมาก

ในปี 1995 รัฐบาลได้วางเป้าหมายหลักของการลงทุนต่างชาติภายในปี 2000 ดังนี้³⁸

³⁶ ดู “Legal Regulations on Foreign Direct Investment in Vietnam”, *Vietnam’s Socio-Economic Development*, No.5 Spring 1996, p.p.75-76

³⁷ อ้างแล้ว, Nguyen Hong Thai, “1. Quelle est la politique vietnamienne en matiere d’investissment etranger?”, *Chapitre 1: La decision d’investir et la procedure d’investissement, Comment s’implanter au Vietnam*, pp.2-3

³⁸ “Vietnam sees competition for investment cash”, *Bangkok Post* 21 August 1995

1. การลงทุนในการสร้างอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซ และการสร้างโรงกลั่นน้ำมันแห่งแรกของเวียดนาม โดยรัฐบาลเวียดนามมีเป้าหมายจะเพิ่มผลผลิตน้ำมันดิบจาก 7 ล้านตันในปัจจุบัน เป็น 20 ล้านตัน ภายในปี 2000

2. การสร้างเขตหรือนิคมอุตสาหกรรมขึ้น 12 แห่ง ทั้งนี้เพื่อพยายามดึงดูดให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมส่งออก และอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งการพัฒนาท่าเรือเพื่อการขนส่งสินค้า

3. การเพิ่มการลงทุนต่างชาติประเภทอุตสาหกรรมเบาเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

4. การสร้างอุตสาหกรรมหนักพื้นฐาน ดังเช่น อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมซีเมนต์ การสร้างหรือผลิตเครื่องจักร อุตสาหกรรมเคมี และได้วางเป้าหมายที่จะสร้างโรงงานปูนซีเมนต์ 5-6 แห่ง เพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิตซีเมนต์เป็น 9-10 ล้านตันต่อปี

ต่อมาในปี 1996 รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามคัดเลือกโครงการที่ให้การอนุมัติมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวหรือการเพิกถอนโครงการและเพื่อดึงดูดการลงทุนต่างชาติที่ให้ประโยชน์แก่เวียดนามมากที่สุด

สถานะการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม

ในปัจจุบันนักลงทุนจากบริษัทหรือวิสาหกิจต่างชาติดีกว่า 100 แห่ง³⁹ จาก 55 ประเทศ ได้เข้ามาลงทุนในเวียดนาม และจากปี 1988 ถึงวันที่ 20 มกราคม 1997 โครงการการลงทุนต่างชาติที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐและกระทรวงการวางแผนและการลงทุนของเวียดนาม มีทั้งสิ้น 1,898 โครงการ ด้วยเงินทุนทั้งสิ้น 28.213 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในจำนวนนี้มีอย่างน้อยจำนวน 288 โครงการ ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 2.088 พันล้านเหรียญสหรัฐ ได้ล้มเลิกไป⁴⁰หรือคิดเป็นร้อยละ 15.17 ของจำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติทั้งหมดในขณะ

³⁹ "Hanoi gives notice of better investment laws", *The Nation*, 10 July 1996

⁴⁰ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงฮานอย (อดีตกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์) นายสนั่นชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ เพื่อใช้ประกอบการบรรยายในหัวข้อเรื่อง "การลงทุนไทยในอินโดจีน" ในการประชุมทางวิชาการ "เวียดนามศึกษา" จัดโดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งประเทศไทย วันที่ 20-21 มกราคม 1997 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จ.ชลบุรี อนึ่ง นายสนั่นชาติได้ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ระหว่างปี 1992 ถึงเดือนมกราคม 1997

นั้น และคิดเป็นร้อยละ 7.40 ของทุนจดทะเบียนที่ได้รับอนุมัติ ทั้งหมดในขณะนั้นเช่นกัน
ประเทศที่ลงทุนในอันดับต้นๆ ได้แก่ กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่และญี่ปุ่น
ตาราง การลงทุนต่างชาติในเวียดนาม(เฉพาะ 15 ประเทศที่มีการลงทุนสูงสุด)ที่ได้รับการอนุมัติ
(1988-20 มกราคม 1997)

	ประเทศ	จำนวนโครงการ	ทุนทั้งหมด (เหรียญสหรัฐฯ)
1.	ไต้หวัน	287	4.2 พันล้าน
2.	ฮ่องกง	188	3.5 พันล้าน
3.	ญี่ปุ่น	187	2.8 พันล้าน
4.	สิงคโปร์	159	2.6 พันล้าน
5.	เกาหลีใต้	184	2.5 พันล้าน
6.	อินโดนีเซีย	15	2.3 พันล้าน
7.	สหรัฐอเมริกา	66	1.1 พันล้าน
8.	มาเลเซีย	56	1.1 พันล้าน
9.	ไทย*	76	1.0 พันล้าน
10.	บริติช เวอร์จิน ไอแลนด์	46	866 ล้าน
11.	ฝรั่งเศส	80	795 ล้าน
12.	สวิตเซอร์แลนด์	18	701 ล้าน
13.	ออสเตรเลีย	52	671 ล้าน
14.	อังกฤษ	21	504 ล้าน
15.	เนเธอร์แลนด์	27	397 ล้าน
--	----	--	--
รวม		1,898	28.213 พันล้าน

ที่มา : กระทรวงการวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment) กรุงเทพมหานคร

*ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโครงการที่ได้จากกระทรวงการวางแผนและการลงทุนและจากสถานกงสุลใหญ่
ไทยประจำนครโฮจิมินห์ จะมีความแตกต่างกัน แต่ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าเงินลงทุนจะเป็นข้อมูลเดียวกัน อย่างไรก็ตาม
งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ข้อมูลตัวเลขโครงการลงทุนของนักธุรกิจไทยจากสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์
เป็นหลัก นั่นคือ 94 โครงการ

ตาราง จำนวนโครงการและทุนจดทะเบียนของโครงการการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม
ที่ได้รับการอนุมัติในแต่ละปี (1988-1996)

ปี	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996*
จำนวนโครงการ	37	70	111	155	193	272	362	404	294
ทุนจดทะเบียน	336	539	596	1,388	2,271	2,987	4,017	6,616	8,413

ที่มา : กระทรวงการวางแผนและการลงทุน กรุงฮานอย

*“Hanoi rushes to approve foreign projects”, **Bangkok Post** 6 January 1997

รวบรวมโดย ชัญญาทิพย์ ศรีพินา

ตาราง การลงทุนต่างชาติในเวียดนาม แยกแยะตามภาคเศรษฐกิจ (%)

ภาคเศรษฐกิจ	ธันวาคม 1993	มิถุนายน 1995	มิถุนายน 1996
อุตสาหกรรม(ไม่รวมน้ำมันและ ก๊าซ	40.7	40.1	47.2
น้ำมันดิบและก๊าซ	16.6	8.5	6.0
โรงแรม การท่องเที่ยว ที่อยู่อาศัย	20.6	32.4	33.4
เกษตรกรรม ป่าไม้ ประมง	7.7	2.4	1.9
การขนส่ง การสื่อสาร การ ไปรษณีย์	6.0	7.0	6.0
การเงินและการธนาคาร	2.1	1.2	1.3
เขตอุตสาหกรรมและเขตแปรรูป เพื่อการส่งออก	-	4.3	3.4
การบริการ	5.5	2.2	0.5
อื่น ๆ	0.8	2.0	0.5

ที่มา : กระทรวงการวางแผนและการลงทุน กรุงฮานอย (มิถุนายน 1996)

การลงทุนของประเทศในกลุ่มอาเซียนในเวียดนาม คิดได้เป็นร้อยละ 25.65 ของการลงทุนต่างชาติทั้งหมดในเวียดนาม สำหรับมูลค่าของการลงทุนของไทยในเวียดนามนั้น คิดได้เป็นร้อยละ

ละ 3.55 ของการลงทุนต่างชาติทั้งหมดในเวียดนามในขณะที่การลงทุนของสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซียในเวียดนาม คิดได้เป็นร้อยละ 9.22 8.15 และ 3.90 ของมูลค่าเงินลงทุนต่างชาติทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติตามลำดับ

สิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นประเทศผู้ลงทุนที่สำคัญที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหลาย โดยลงทุนในสาขาสำคัญๆ ด้วยมูลค่าการลงทุนค่อนข้างสูง และการดำเนินการของโครงการเป็นไปรวดเร็วเมื่อเทียบกับการลงทุนของไทย มูลค่าการลงทุนของสิงคโปร์และมาเลเซียที่ได้รับการอนุมัติในปี 1996 คือ 2.4 และ 1.08 พันล้านเหรียญสหรัฐตามลำดับ ตัวอย่างสาขาของการลงทุนของสิงคโปร์ ได้แก่ การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค น้ำมันและก๊าซ การแปรรูปผลผลิตทางเกษตร ผลผลิตทางทะเลและป่าไม้ การโรงแรมและการท่องเที่ยว สำหรับสาขาของการลงทุนที่มาเลเซียเน้น ได้แก่ น้ำมันและก๊าซ การก่อสร้าง การโทรคมนาคม และการธนาคาร เป็นต้น สำหรับการลงทุนของอินโดนีเซียนั้น มูลค่าที่ได้รับการอนุมัติได้เพิ่มขึ้นจนสูงกว่ามูลค่าโครงการการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติของมาเลเซียในต้นปี 1997 นี้เอง

ตาราง การลงทุนของกลุ่มประเทศอาเซียนในเวียดนาม (20 มกราคม 1997)

	ประเทศ	จำนวนโครงการ	ทุนทั้งสิ้น(เหรียญสหรัฐ)
1.	สิงคโปร์	159	2.6 พันล้าน
2.	อินโดนีเซีย	15	2.3 พันล้าน
3.	มาเลเซีย	56	1.1 พันล้าน
4.	ไทย	76	1.0 พันล้าน
5.	ฟิลิปปินส์	15	226 ล้าน
6.	บรูไน	1	10 ล้าน

ที่มา : กระทรวงการวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment)

ระหว่างปี 1988-1996 ทุนต่างชาติทั้งหมดที่ถูกนำมาดำเนินการจริงๆ มีเพียง 5.585 พันล้านเหรียญสหรัฐเท่านั้น ซึ่งคิดได้เป็นร้อยละ 19.80 ของเงินทุนของการลงทุนต่างชาติทั้งสิ้นที่ได้รับการอนุมัติในขณะนั้น จะเห็นได้ว่ามูลค่าของเงินทุนของโครงการที่กำลังดำเนินการ เพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้ากว่ามูลค่าของเงินทุนของโครงการที่ได้รับการอนุมัติทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 50 ในแต่ละปี

โครงการที่ล้มเลิกของนักลงทุนบางประเทศคิดเป็นอัตราร้อยละ ดังนี้ ฮองกงในอัตราร้อยละ 22.87 ของโครงการที่ล้มเลิกทั้งหมด ไต้หวันในอัตราร้อยละ 12.40 ไทยในอัตราร้อยละ 8.91

ฝรั่งเศสในอัตราร้อยละ 5.43 เกาหลีใต้ในอัตราร้อยละ 5.43 ญี่ปุ่นในอัตราร้อยละ 5.04 ออสเตรเลียในอัตราร้อยละ 3.98 และประเทศอื่นๆในอัตราร้อยละ 36.05⁴¹

เหตุผลบางประการของการล้มเลิกโครงการลงทุนมีดังนี้ ประการแรก ผู้ลงทุนต่างชาติไม่สามารถระดมเงินทุนมาดำเนินได้อย่างเพียงพอ ประการที่สอง ผู้ลงทุนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบบางประการของเวียดนาม ประการที่สาม โครงการหมดอายุ กล่าวคือ หลังจากที่โครงการหนึ่งๆ ได้รับการอนุมัติแล้วในช่วงเวลาหนึ่ง มิได้มีการดำเนินการแต่อย่างใด โครงการนั้นจึงต้องหมดอายุและล้มเลิกไป⁴² ประการที่สี่ จากความบกพร่องและไม่สมบูรณ์ของระบบกฎหมายเวียดนาม ทำให้การลงทุนประสบกับความเสี่ยงสูงและบางครั้งความไม่สมบูรณ์ดังกล่าวได้ก่อปัญหาให้กับนักลงทุนต่างชาติจนต้องถอนโครงการไปในที่สุด

ในเดือนพฤศจิกายน 1996 รัฐสภาได้เห็นชอบกับการแก้ไขกฎหมายการลงทุนต่างชาติ กฎหมายฉบับแก้ไขดังกล่าวนี้ได้ลดช่วงเวลาของการอนุมัติการลงทุนให้สั้นเข้า เช่น จาก 3 เดือน เป็น 1-2 เดือนและได้ให้การสนับสนุน อีกทั้งแรงจูงใจพิเศษต่อการลงทุนในการสร้างเขตนิคมอุตสาหกรรม การลงทุนในแบบ BOT และการลงทุนในที่ห่างไกล ทูรกันดาร และนับตั้งแต่กลางปี 1996 รัฐบาลเวียดนามได้เลือกสรรโครงการที่จะได้รับการอนุมัติมากขึ้น โดยเน้นโครงการที่จะนำไปสู่การถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับสูงมากขึ้น โครงการที่มีความพร้อมของการสนับสนุนทางการเงิน และการทำกำไร และโครงการเกี่ยวกับการก่อสร้างและพัฒนานิคมอุตสาหกรรม โดยไม่กำหนดให้ขนาดของโครงการเป็นเงื่อนไขที่สำคัญ กล่าวคือแม้โครงการจะมีขนาดเล็กและกลาง แต่หากมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีในระดับค่อนข้างสูงก็จะได้รับการพิจารณา

จากปี 1988 ถึงเดือนกันยายน 1996 กระทรวงการค้าเวียดนามได้อนุมัติการจัดตั้งสำนักงานตัวแทน 1,788 แห่ง และสำนักงานตัวแทนสาขา 289 แห่ง จาก 58 ประเทศ ในพื้นที่ 78 จังหวัดของเวียดนาม จะพบว่า ร้อยละ 60 ของสำนักงานตัวแทนต่างชาติตั้งอยู่ในนครโฮจิมินห์ และร้อยละ 34 อยู่ในกรุงฮานอย ขณะเดียวกันชาวต่างชาติประมาณ 3,257 คนและชาวเวียดนามประมาณ 5,489 คนทำงานให้กับสำนักงานเหล่านี้⁴³

⁴¹"Why things go wrong", *Vietnam Investment Review*, 16-22 September 1996

⁴²"MPI : Hanoi needs better legal system", *Bangkok Post* 24 October 1996

⁴³"Over 2,000 foreign representative offices in Vietnam", *Vietnam Law & Legal Forum*, September 1996,

ปัจจัยภายในหลักหรือที่มาเบื้องต้นของการแสวงหาการลงทุนในเวียดนามของนักลงทุนไทย

การเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายต่างประเทศของไทย

การปรับทัศนคติและแนวนโยบายต่างประเทศของไทยต่อเวียดนามในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ด้วยการประกาศนโยบายใหม่ “แปรสนามรบเป็นตลาดการค้า” ได้นำไปสู่การกระชับความสัมพันธ์ทั้งทางการเมือง การทูตและโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจ⁴⁴ นอกจากนี้ยังได้นำไปสู่การลงทุนในข้อตกลงทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและเวียดนามหลายฉบับนับตั้งแต่ปี 1992 อันเป็นกรอบสำคัญของความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้าและการลงทุน

⁴⁴ดู Surin Maisirikrod, “Thailand’s Policy Dilemmas towards Indochina”, *Contemporary Southeast Asia*, (a quarterly Journal of International and strategic Affairs), Institute of Southeast Asian Studies, Singapore, Vol. 14 No.3, December 1992, p.297; Surin Maisirikrod, “The Peace Dividend in Southeast Asia : The political Economy of New Thai-Vietnamese Relations”, *Contemporary Southeast Asia*, Vol.16 No.1, June 1994, p.50; “New era of peace in Southeast Asia”, *The Nation* 31 October 1991; “Thai-Vietnamese relations on the brink of a new era”, *Bangkok Post*, 31 October 1991; “Concrete action needed to boost Thai-VN relations”, *Bangkok Post*, 28 October 1991; และ ดู “ความสัมพันธ์ไทย-เวียดนามในภาพรวม”, ข่าวสารนิเทศ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, (กรกฎาคม 2539); “พัฒนาการความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย-เวียดนาม”, ข่าวสารนิเทศ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ (พฤษภาคม 2539) ; “Speech by H.E.Mr.Le Cong Phung, Ambassador of the Socialist republic of Vietnam” และ Nguyen Si Xung, “20 Years of Viet-Thai Relations”, เอกสารในโอกาสงานสัมมนา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามในทศวรรษปัจจุบันและสู่ทางความร่วมมือในอนาคต ในโอกาสการเฉลิมฉลองการครบรอบ 20 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (6 สิงหาคม 2539), จัดโดยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2539

การเมืองและทางเศรษฐกิจ ขกเว้นในกรณีสิงคโปร์ ซึ่งแม้ว่าจะแสดงท่าทีคัดค้านเวียดนามเกี่ยวกับการยึดครองกัมพูชา แต่ในทางเศรษฐกิจสิงคโปร์กลับค้าขายและเป็นผู้ค้ารายใหญ่ของเวียดนามอย่างไม่เปิดเผย สำหรับจุดมุ่งหมายประการหลังนั้น รัฐบาล พลเอกชาติชาย มุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นฐานกระโดดหรือเป็นทางผ่านสำหรับประเทศต่างๆ ที่จะเข้าไปทำธุรกิจในสามประเทศอินโดจีน จุดมุ่งหมายประการหลังนี้ มิได้ประสบผลสำเร็จแต่ประการใด อย่างไรก็ตาม ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะไม่ขอกกล่าวถึง ณ ที่นี้

ความตกลงต่างๆ ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1. ความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ พ.ศ. 2521 (The Agreement on Trade, Economic and Technical Cooperation, 1978)
2. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคม พ.ศ. 2521 (The Agreement on Post and Telecommunication, 1978)
3. ความตกลงว่าด้วยการบริการทางอากาศ (The Agreement on Air Services, 1978)
4. ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ทางทะเลไทย-เวียดนาม พ.ศ. 2522 (The Agreement on Commercial Maritime Navigation, 1979)
5. ความตกลงจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-เวียดนาม พ.ศ. 2534 (The Agreement on the Establishment of the Joint Commission on Economic Cooperation, 1991)
6. ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน พ.ศ. 2534 (The Agreement for the Promotion and Protection of Investment, 1991)
7. บันทึกความเข้าใจความร่วมมือด้านก๊าซธรรมชาติ พ.ศ. 2534 (Memorandum of Understanding on the Cooperation in the Natural Gas, 1991)
8. ความตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่าง BOI กับ SCCI พ.ศ. 2535 (Cooperation Agreement between the Office of the BOI of the Kingdom of Thailand and the State Committee on Cooperation and Investment of the Socialist Republic of Vietnam, 1992)
9. บันทึกความเข้าใจความร่วมมือด้านข้าว พ.ศ. 2535 (Memorandum of Understanding on Bilateral Cooperation in Rice Production and Exportation, 1992)
10. ความตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อน พ.ศ. 2535 (The Agreement for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with Respect to Taxes on Income, 1992)
11. ความตกลงเกี่ยวกับการให้สินเชื่อยาวมูลค่า 150 ล้านบาทแก่เวียดนาม พ.ศ. 2535 (The Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Socialist Republic of Vietnam, 1994)

12. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวไทย-เวียดนาม พ.ศ. 2537 (The Agreement on Tourism Cooperation between Thailand and Vietnam, 1994)

13. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเวียดนาม พ.ศ. 2537 (The Agreement on Cooperation between Industrial Association of Thailand and Chamber of Commerce and Industry of Vietnam, 1994)

ที่มา : “พัฒนาการความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย-เวียดนาม”, สถาบันเออีกระราชทูต ณ กรุงฮานอย พฤษภาคม 2539 เอกสารงานสัมมนา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามในทศวรรษปัจจุบันและสู่ทางความร่วมมือในอนาคต ในโอกาสการเฉลิมฉลองการครบรอบ 20 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (6 สิงหาคม 2539), จัดโดยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2539

นโยบายของไทยว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศและความต้องการให้เวียดนามเป็นฐานการลงทุนของไทยและเป็นตลาดรองรับสินค้าไทย

จากอดีตที่เคยเป็นประเทศที่ต้อนรับการลงทุนจากต่างประเทศ รัฐบาลไทยเริ่มดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศในทศวรรษที่ 80 เมื่อประเทศในอินโดจีนทั้งสามประเทศเริ่มทำการปฏิรูปทางเศรษฐกิจในปลายทศวรรษที่ 80 รัฐบาลไทยนับตั้งแต่รัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็นต้นมา ได้สนับสนุนการลงทุนไทยในประเทศดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวียดนาม โดยมีเหตุผลบางประการมาจาก

ประการแรก การขาดแคลนวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกเผาผลาญ ถูกใช้อย่างฟุ่มเฟือยและในทางที่ผิดในประเทศไทย⁴⁷ ทำให้อุตสาหกรรมไทยบางประเภทเริ่มประสบปัญหาการขาดแคลนและปัญหาการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตเนื่องจากอุปทานที่ลดลง

ประการที่สอง ค่าแรงงานในประเทศไทยที่สูงขึ้น อันนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิต ทำให้นักธุรกิจไทยต้องการฐานการผลิตในต่างประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ การแสวงหาฐานการผลิตนอกประเทศ ยังจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกของไทยและหลีกเลี่ยงมาตรการกีดกันทางการค้าจากประเทศที่ 3

⁴⁷Marc Innes-Brown and Mark J. Valencia, “Thailand’s Resources Diplomacy in Indochina and Myanmar”, *Contemporary Southeast Asia*, Vol.14 No.4, March 1993, pp.332-351

ประการที่สาม จากความน่าสนใจในความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบและแรงงานในเวียดนาม และจากควมมีศักยภาพของตลาดเวียดนามในการขยายตัวทั้งขนาดของตลาด ด้วยจำนวนของประชากรที่มีอัตราการขยายตัวที่ค่อนข้างสูง นั่นคือ ร้อยละ 2.1-2.3 ต่อปี และทั้งกำลังซื้อของผู้บริโภคเวียดนามภายในประเทศที่ค่อยๆ เพิ่มขึ้นสูงขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ภายในปี 2000 คาดว่าประชากรเวียดนามจะเพิ่มขึ้นเป็น 82 ล้านคน) ทำให้เวียดนามเป็นแหล่งการลงทุนที่น่าสนใจ ทั้งเพื่อการผลิตเพื่อบริโภคในเวียดนามเอง และเพื่อการส่งออกไปยังประเทศที่สาม

ประการที่สี่ ความมีเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลเวียดนามภายใต้ระบบสังคมนิยมอันเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนให้ต่างชาติหันมาสนใจการลงทุนในเวียดนาม

ในอนาคต การส่งออกบางประเภทของไทยไปยังเวียดนาม ดังเช่น จักรยานยนต์และอะไหล่ สินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ สินค้าเกษตรแปรรูปอย่างง่ายๆ เป็นต้น มีแนวโน้มจะลดลงเนื่องจากเวียดนามเริ่มผลิตได้เอง จึงเป็นความจำเป็นประการหนึ่งที่นักธุรกิจไทยต้องเข้าไปลงทุนในเวียดนามเสียเอง⁴⁸ และเช่นเดียวกัน ในขณะที่ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะถูกตัดสิทธิพิเศษทั่วไปทางการค้าจากสหรัฐฯ ในอนาคต การลงทุนของไทยในเวียดนามอาจใช้โควตาของสิทธิพิเศษของเวียดนามนี้ในการส่งออกจากเวียดนามได้

นอกจากนี้แรงจูงใจในการลงทุนในเวียดนามยังมาจากความน่าสนใจในศักยภาพของแรงงานคนเวียดนาม

⁴⁸ “จากการสัมภาษณ์นายอรรถวิทย์ เจริญวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์พาณิชย์กรรมไทย นครโฮจิมินห์ วันที่ 22 พฤษภาคม 1996 ณ นคร โฮจิมินห์

การค้าและการลงทุนของไทยในเวียดนามตั้งแต่ปี 1988

การค้าไทย-เวียดนาม

ประเทศคู่ค้าของเวียดนามมีมากกว่า 104 ประเทศ จาก 161 ประเทศที่เวียดนามเปิดความสัมพันธ์ด้วย ประเทศเอเชียเป็นคู่ค้าที่สำคัญโดยมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 78 ประเทศคู่ค้ารายใหญ่ที่สุดได้แก่ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ฮองกง เป็นต้น ปริมาณการค้าของทั้งสามประเทศกับเวียดนามรวมกันเป็นร้อยละ 57 ของปริมาณการค้ากับต่างประเทศทั้งหมดของเวียดนาม⁴⁹

ก่อนที่จะกล่าวถึงการลงทุนของไทยในเวียดนาม จะขอกล่าวถึงการค้าสองฝ่ายระหว่างไทยและเวียดนาม⁵⁰อย่างคร่าวๆเสียก่อนในเบื้องต้น ด้วยเหตุผลที่ว่าการค้าดังกล่าวนอกจากจะมีความสำคัญในตัวของมันเอง ในความหมายของการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า และการหมุนเวียนของเงินตราของทั้งสองฝ่ายแล้ว การทำการค้าของนักธุรกิจไทยในเวียดนามยังเป็นจุดเริ่มแรกจุดหนึ่งของการเริ่มหาโอกาสในการลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนาม จากการดำเนินการวิจัย พบว่า นักธุรกิจและบริษัทธุรกิจไทยที่สำคัญหลายรายที่ทำการลงทุนในเวียดนามปัจจุบัน (หรือที่พยายามเริ่มทำการลงทุน) ดังเช่นกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ หรือกลุ่มซีพี (CP) กลุ่มทีเอ็น (TN Group) กลุ่มบ้านฉาง กลุ่มบ้านปู บริษัทเทพารักษ์ กลุ่มเบทาโกร เครือปูนซีเมนต์ไทย ช.การช่าง ป.ต.ท เป็นต้น เริ่มธุรกิจเบื้องต้นจากการทำการค้า เมื่อเริ่มประสบความสำเร็จ เริ่มคุ้นเคยกับการทำธุรกิจกับชาวเวียดนามตามแบบของเวียดนาม มีความเข้าใจและรู้จักตลาดเวียดนาม อีกทั้งเริ่มคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่

⁴⁹เฉลิมพล เอกอุรุ (เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงฮานอย), “ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-เวียดนาม”, เอกสารงานสัมมนา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามในทศวรรษปัจจุบันและสู่ทางความร่วมมือในอนาคต ในโอกาสการเฉลิมฉลองการครบรอบ 20 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (6 สิงหาคม 2539), จัดโดยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2539, หน้า 1

⁵⁰เกี่ยวกับการค้าไทย-เวียดนาม ดู ธีัญญาทิพย์ ศรีพนา, ภาคหนึ่ง สู่ทางการค้าระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ใน ธีัญญาทิพย์ ศรีพนา วัชรินทร์ ยงศิริ และมานะ มาลาเพชร การค้าไทย-อินโดจีน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิ่งพิมพ์อันดับที่ 52 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตุลาคม 2535 หน้า 15-89; และ Thanyathip Sripana, “Economic Development in Thailand and Indochinese

Countries”, *Indochina Economic Reconstruction and International Cooperation*, edited by Tsutomu Murano and Ikuo Takeuchi, Institute of Developing Economies, Tokyo, 1992, pp.63-78

รัฐของเวียดนาม จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์(ส่วนตัว)อันดี นักธุรกิจดังกล่าวจึงได้เริ่มแสวงหาโอกาสในการลงทุนต่อไป

ในความเป็นจริง การค้าระหว่างไทยและเวียดนามได้มีขึ้นก่อนปี 1988 กล่าวคือก่อนที่นักลงทุนไทยจะให้ความสนใจที่จะทำการลงทุนในเวียดนาม ก่อนที่จะมีการประกาศนโยบาย “แปรรูปเป็นตลาดการค้า” โดยรัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณในปี 1988 การค้าไทย-เวียดนามดำเนินไปอย่างไม่เปิดเผย เพราะเป็นสิ่งที่ขัดกับนโยบายของรัฐบาลไทยที่ต้องการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและโคดเคี้ยวเวียดนามเนื่องมาจากปัญหาแก้มพูชา (1979-1988) อันเป็นสาเหตุหนึ่งของสภาพความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่ตกต่ำในขณะนั้น

ตาราง มูลค่าการค้าสองฝ่ายไทย-เวียดนามก่อนปี 1988

(หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ปี	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
มูลค่าการค้ารวม	3.74	1.52	12.64	12.31	22.04	13.53	0.83	1.07	1.32	9.04	0.91	4.54	7.25
การส่งออก	2.91	1.13	12.53	11.81	21.43	12.47	0.44	0.24	0.91	8.40	0.32	2.82	4.35
การนำเข้า	0.83	0.39	0.11	0.50	0.61	1.07	0.39	0.83	0.41	0.64	0.59	1.72	2.90
ดุลการค้า	2.08	0.74	12.42	11.31	20.82	11.40	0.05	-0.59	0.50	7.76	-0.27	1.10	1.45

ที่มา : ศูนย์สถิติการค้า กรมศุลกากร

กองพาณิชย์กิจ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ก่อนปี 1988 มูลค่าการค้าไทย-เวียดนามมีเพียงเล็กน้อย ดังเช่น ในปี 1983 มูลค่าการค้าสองฝ่ายมีเพียง 1.32 ล้านเหรียญสหรัฐฯ 4.54 ล้านเหรียญสหรัฐฯในปี 1986 และ 7.25 ล้านเหรียญสหรัฐฯในปี 1987¹ หลังจากที่มีรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ประกาศนโยบาย “แปรรูปเป็นตลาดการค้า” มูลค่าการค้าสองฝ่ายระหว่างไทยและเวียดนามได้เพิ่มมากขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง และได้เพิ่มขึ้นเป็น 13.84 ล้านเหรียญสหรัฐฯในปี 1988 อันเป็นการเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าจากปี 1987 จากนั้นในปี 1989 การค้าสองฝ่ายก็ได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 348.84 โดยในปี 1989 นี้ การค้าสองฝ่ายมี

¹“ธัญญาทิพย์ ศรีพนา วัชรินทร์ ยงศิริ และมานะ มาลาเพชร “ตารางที่ 9 มูลค่าการค้าไทย-เวียดนาม (1975-1991)” การค้าไทย-อินโดจีน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิ่งพิมพ์อันดับที่ 52 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตุลาคม 2535 หน้า 59

มูลค่าถึง 62.12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁵² เหตุผลของการเพิ่มขึ้นในอัตราสูงนี้ สืบเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ดังเช่น ประการแรก เนื่องมาจากการเปิดประตูการค้าตามนโยบาย “แปรสนามรบเป็นตลาดการค้า” ประการที่สอง เมื่อการค้าไทย-เวียดนามได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทย ตัวเลขการค้าสองฝ่ายจึงเป็นไปอย่างเปิดเผยและอยู่ในระบบศุลกากรมากขึ้น อันมีผลผลักดันให้ตัวเลขการค้าสองฝ่ายสูงขึ้น 3 เท่าตัวภายใน 1 ปีได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

สำหรับการค้าในทศวรรษที่ 90 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 1994 และ 1995⁵³ มูลค่าการค้าสองฝ่ายได้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆ ร้อยละ 45 และ 72.7 ตามลำดับ ที่น่าสังเกตคือ สำหรับปี 1994 มูลค่าการส่งออกของไทยไปยังเวียดนามเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 117.7 ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายการห้ามส่งออกไม้ซุงจากเวียดนามและการเพิ่มการส่งออกจักรยานยนต์และส่วนประกอบไปยังเวียดนามในอัตราสูง

จักรยานยนต์และส่วนประกอบนี้ ได้กลายเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับหนึ่งของไทยไปเวียดนามครั้งแรกในปี 1993 ด้วยมูลค่าส่งออกประมาณ 11.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อันเป็นการเพิ่มจากปี 1992 ถึงร้อยละ 109 สำหรับในปี 1994 มูลค่าการส่งออกจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เพิ่มขึ้น 24.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประมาณ อันเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 111.0 เมื่อเทียบกับการส่งออกในปี 1994 การขยายตัวสูงสุดของสินค้าส่งออกชนิดนี้มีขึ้นในปี 1995 ซึ่งมูลค่าการส่งออกไปยังเวียดนามมีถึงประมาณ 102.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อันเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 307.2 หรือ 3 เท่าจากมูลค่าส่งออกในปี 1994

การเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกจักรยานยนต์และส่วนประกอบนี้ มีผลทำให้สถานะดุลการค้าระหว่างไทยและเวียดนามเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ปี 1993 โดยทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้าต่อเวียดนามตั้งแต่นั้นมา โดยก่อนปี 1993 ไทยเป็นฝ่ายเสียดุลอยู่เสมอ ทั้งนี้โดยการนำเข้าวัตถุดิบจากเวียดนามในอัตราที่สูงกว่าการส่งออกจากไทย

สำหรับมูลค่าการค้าสองฝ่ายไทย-เวียดนามในปี 1996 นั้น มีทั้งสิ้น 610 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นการนำเข้าจากเวียดนาม 107 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และส่งออกไปยังเวียดนาม 503 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้าเป็นจำนวน 396 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ทั้งสองประเทศยังแสดงเจตนารมณ์ที่จะเพิ่มมูลค่าการค้าถึง 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 1997

⁵² ข้อมูลการค้าสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม : โอกาสและอุปสรรคด้านการค้าการลงทุนสำหรับไทย สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย 16 มกราคม 2538

⁵³ ดู รายงานการวิเคราะห์ตลาดสินค้าไทยในเวียดนาม สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย 6 มิถุนายน 2538; รายงานภาวะการค้าไทย-เวียดนามและสถานะภาพของตลาดสินค้าไทยในเวียดนาม สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย 29 พฤศจิกายน 2538

ในการนี้เวียดนามต้องการความช่วยเหลือจากไทยในด้านการตลาด⁵⁴ อนึ่ง ในปัจจุบันการค้าสองฝ่ายไทย-เวียดนามคิดได้เป็นอย่างน้อยร้อยละ 4.46 ของมูลค่าการค้าต่างประเทศทั้งหมดของเวียดนาม⁵⁵

ตาราง มูลค่าการค้าสองฝ่ายไทย-เวียดนามจากปี 1988 ถึงปัจจุบัน

(หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
มูลค่าการค้ารวม	13.84	62.12	112	138.57	157.1	200.5	293.8	513.1	610
การส่งออก	4.7	16.29	18.32	22.37	77	115.9	254.7	470	503
การนำเข้า	9.14	45.83	93.68	116.20	80.1	84.6	39.1	43.1	107
ดุลการค้า	-4.44	-29.54	-75.36	-93.83	-3.1	31.3	215.6	426.9	396

ที่มา : ศูนย์สถิติการค้า กรมศุลกากร

กองพาณิชย์กิจ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

รายการสินค้านำเข้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเวียดนาม

ไม้ซุง ไม้แปรรูปและไม้อื่นๆ

หนังดิบและหนังฟอก

ปลาสำเร็จรูป

สินแร่โลหะ เช่น ถ่านหิน

กุ้งสด ปลาหมึกสดแช่เย็น แช่แข็ง

⁵⁴ "Cooperation counts", an interview with H.E. Mr. Chalermpon Ake-Uru, Ambassador of the Kingdom of Thailand to Vietnam, *Vietnam Economic Times*, June 1996, p.7 ; จากการสัมภาษณ์นายสินทร กัณชรพงศ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายพาณิชย์) สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย วันที่ 11 ธันวาคม 1995 และ 12 พฤษภาคม 1996 ณ สำนักงานพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร

"การค้าต่างประเทศของเวียดนามใน 10 เดือนแรกของปี 1996 มีดังนี้ เวียดนามนำเข้าเป็นมูลค่า 9.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นการเพิ่ม ร้อยละ 38.2 เมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลาเดียวกับปี 1995 และส่งออก 5.81 พันล้านเหรียญ ซึ่งเป็นการเพิ่ม ร้อยละ 29.7 เมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลาเดียวกับปี 1995 ในปี 1995 เวียดนามขาดดุลการค้า เป็นมูลค่า 2.3 พันล้านเหรียญ และใน 9 เดือนแรกของปี 1996 เวียดนามขาดดุลการค้าแล้ว 3.24 พันล้านเหรียญ; "Vietnam trade deficits surge to \$ 3.24 bn.", *Bangkok Post* 5 November 1996

ผลิตภัณฑ์ไม้

แร็คับ

ผักผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้

รายการสินค้าส่งออกสำคัญที่ไทยส่งไปยังเวียดนาม

รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ

เม็ดพลาสติก

ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า

เคมีภัณฑ์

ผ้าฝ้าย เส้นด้าย

ตู้เย็นและชิ้นส่วน

ผลิตภัณฑ์พลาสติก

ยางพารา

ผลิตภัณฑ์ยาง

น้ำตาล

วัสดุก่อสร้าง เครื่องสุขภัณฑ์ ปลั๊กไฟ สายไฟ กระเบื้อง สี

อื่นๆ

ที่มา : กองพาณิชย์ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

การลงทุนของไทยในเวียดนามและวิวัฒนาการของการลงทุน

นับตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 80 นักธุรกิจไทยได้ไปลงทุนในประเทศในภูมิภาคดังกล่าว เช่น จีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ มูลค่าการลงทุนของไทยในต่างประเทศจวบจนกลางเดือนมิถุนายน 1996 มีประมาณ 19.07 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยเป็นการลงทุนในประเทศอาเซียนดังกล่าวจำนวน 11.32 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ การลงทุนในจีนประมาณ 4.66

พินล้านเหรียญสหรัฐ^{๕๖} และการลงทุนในอินโดจีนและพม่า ประมาณ 3.11 พินล้านเหรียญสหรัฐ^{๕๖}

มูลค่าของเงินทุนของการลงทุนไทยในเวียดนามคิดได้เป็นร้อยละ 3.54 ของมูลค่าเงินลงทุนต่างชาติทั้งหมดในเวียดนาม จัดอยู่ในอันดับที่ 9 ของบรรดาประเทศผู้ลงทุนในเวียดนามทั้งหมดและจัดอยู่ในอันดับที่ 4 ในกลุ่มประเทศอาเซียน รองจากสิงคโปร์ อินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ลงทุนในอันดับที่ 4 อันดับที่ 6 และ 8 ตามลำดับ

ช่วงระยะเวลาของการลงทุนไทยในเวียดนาม แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้^{๕๗}

1. ระหว่างปี 1988-1992 เป็นช่วงแรกของการเข้ามาของนักธุรกิจ พ่อค้า นักลงทุนในเวียดนามเพื่อสำรวจดูโอกาสในการทำธุรกิจและการลงทุนและหาข่าวสาร ศึกษาทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่และชาวเวียดนาม ระบบราชการเวียดนาม และวิถีทำธุรกิจของชาวเวียดนาม ในช่วงแรกนี้เป็นการทำการค้ามากกว่าการลงทุน ในกรณีที่เป็นการลงทุนจะเป็นการลงทุนในโครงการขนาดเล็กซึ่งมีมูลค่าเงินลงทุนต่ำภายในระยะเวลานั้น โดยนักลงทุนไทยรายเล็กๆ มุ่งหวังและแสวงหาผลกำไรในระยะสั้น และหวังกอบโกยทรัพยากรธรรมชาติของเวียดนาม อย่างไรก็ตาม ในช่วงนี้ การลงทุนของนักธุรกิจไทยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

อนึ่ง ช่วงเวลาก่อน 1988 ไม่มีการพูดถึงและไม่มีการดำเนินการลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนาม แต่การค้ามีอยู่บ้างแล้ว

เหตุผลของการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรของการลงทุนไทยในเบื้องต้นเมื่อเทียบกับประเทศอื่น มีดังต่อไปนี้

1) นักลงทุนไทยไม่มีความพร้อมทางข้อมูลทางเศรษฐกิจและทางธุรกิจของเวียดนาม ความไม่สามารถที่จะเข้าถึงข่าวสารข้อมูลของเวียดนาม เนื่องจากในช่วงแรกของการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในเวียดนาม ข่าวสาร ข้อมูลและเอกสารจำนวนมากยังคงเป็นภาษาเวียดนาม และเนื่องจากนักธุรกิจไทยไม่เคยติดตามข้อมูลเกี่ยวกับเวียดนามมาก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยเหตุผลที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศห่างเหินมาเป็นเวลานาน

2) การเข้าสู่เวียดนามของนักธุรกิจไทยในเบื้องต้น เป็นการผ่านไปมาชั่วคราว โดยไม่มีสำนักงานตัวแทนเป็นฐานในการหาข้อมูลและในการประสานงาน อันเป็นเหตุผลหนึ่งของความ

^{๕๖} “Government encourages Thai investment abroad”, *The Nation* 6 June 1996

^{๕๗} “จากการสัมภาษณ์กงสุลใหญ่ไทยประจำนคร โฮจิมินห์ นายสนั่นชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ณ สถานกงสุลไทยประจำนคร โฮจิมินห์ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 1996 และวันที่ 23 พฤษภาคม 1996 และจากการสัมภาษณ์นายตรัน ดิ่ง ตีวค (Tran Dinh Tuat) ผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจประจำสำนักงานตัวแทนทางใต้ กรมดูแลโครงการ (Project Monitoring Department) กระทรวงการวางแผนและการลงทุน นครโฮจิมินห์ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 1996

ยากลำบากในการติดตามและแสวงหาข้อมูลต่างๆ ด้านในเวียดนาม จากการหวังฉกฉวยผลกำไรในระยะสั้น จากการทำธุรกิจหรือการลงทุนขนาดเล็ก และไม่จริงจังเท่าที่ควรของนักธุรกิจไทย ทำให้ในช่วงแรก เวียดนามไม่ให้ความสนใจการลงทุนจากไทยเท่าที่ควร อีกทั้งยังมองว่าการลงทุนไทยในเวียดนามไม่เป็นไปอย่างจริงจัง ในขณะที่นักลงทุนจากประเทศอื่นๆ มีความจริงจังมากกว่า⁵⁸

3) การเข้าสู่เวียดนามของนักธุรกิจไทยในช่วงแรก เป็นไปอย่างกระจัดกระจาย ไร้ทิศทาง การทำธุรกิจเป็นไปอย่างลองผิดลองถูกและเป็นการแสวงโชค ในช่วงแรกนี้ รัฐบาลไทยมิได้กำหนด และมีได้แสดงที่ท่าที่จะกำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือแก่นักธุรกิจเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน หรือในการเป็นตัวประสาน ช่วยเหลือเจรจาแต่อย่างใดกับหน่วยงานเวียดนาม ในกรณีจำเป็น ยิ่งกว่านี้ ยังขาดหน่วยงานไทยที่จะให้ข่าวสารข้อมูลอย่างค่อนข้างเป็นระบบ

4) นักธุรกิจไทยยังไม่คุ้นเคยกับคนเวียดนามและวิธีการทำธุรกิจของคนเวียดนามที่ยังไม่เข้าใจการทำธุรกิจแบบสากล และสามารถแก้ไขข้อตกลงแต่เพียงฝ่ายเดียวได้ทุกเมื่อ นอกจากนี้ยังประสบกับผู้ร่วมลงทุนฝ่ายเวียดนามที่หวังผลกำไรเกินควร โดยไม่ต้องการแบ่งผลประโยชน์อย่างเที่ยงธรรม ยิ่งไปกว่านี้ กฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนยังไม่มีความแน่ชัด

5) ความไม่พร้อมของเวียดนามในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านโครงสร้างของระบบราชการที่ซ้ำซ้อนและไม่แน่ชัด การขาดการประสานงานที่ดีและมีประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการ การกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้กับหน่วยราชการหลายหน่วยงานอย่างเกินความจำเป็นอันก่อให้เกิดความล่าช้า หรือการสะดุดหยุดของการดำเนินงาน นอกจากนี้ นักธุรกิจต่างชาติยังต้องขวนขวายหาทางติดตามเรื่องที่ยื่นเสนอให้กับทางการเวียดนามเอง

6) ค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจในเวียดนาม ทั้งค่าใช้จ่ายอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อยู่ในอัตราสูง และสูงเกินกว่าที่นักธุรกิจรายย่อยจะแบกรับได้ ค่าใช้จ่ายอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ค่าเช่าสำนักงาน หรือที่ทำการบริษัท ค่าเช่าที่พัก ค่าใช้จ่ายในการติดต่อ โทรคมนาคม ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการขออนุมัติโครงการ เป็นต้น สำหรับตัวอย่างค่าใช้จ่ายอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ เงินใต้โต๊ะ หรือเงินค่าน้ำร้อนน้ำชาที่ต้องให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความล่าช้าในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ

⁵⁸จากการสัมภาษณ์ ดร. ฟาม ดึก ทั่นห์ (Pham Duc Thanh) ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา นายเจิ่น ขันห์ (Tran Khanh) นักวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ประจำสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ณ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 1996

เหตุผลข้างต้นนี้ได้นำไปสู่อุปสรรคในการดำเนินการโครงการการลงทุนของไทยในเวียดนามในช่วงระหว่างปี 1988 ถึง 1992 เห็นได้จากจำนวนโครงการที่เพิกถอนหรือหมดอายุในช่วงเวลาดังกล่าว

2. ระหว่างปี 1993 ถึงปัจจุบัน อันเป็นช่วงหลังการยกเลิกการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจอเมริกัน (กุมภาพันธ์ 1994) โครงการการลงทุนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น มูลค่าการลงทุนสูงมากขึ้น ได้แก่ โครงการการก่อสร้างเช่นการสร้างโรงแรม ที่อยู่อาศัย การสร้างนิคมอุตสาหกรรม การแปรรูปอาหาร การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ตัวอย่าง โครงการและบริษัทที่เข้ามาลงทุน ได้แก่ การสร้างโรงแรม 5 ดาว ของบริษัท SAS การสร้างที่อยู่อาศัยในโครงการ Central Park ของบริษัท M Group การสร้างนิคมอุตสาหกรรมในโครงการ Amata City ของบริษัท บางปะกง อินดัสเตรียล ปาร์ค 2 จำกัด (Bangpakong Industrial Park II Co. Ltd.) การลงทุนในการผลิตอาหารสัตว์ของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ในจังหวัด เบียน หว (Bien Hoa) อีกทั้งการลงทุนของกลุ่มบ้านฉางและกลุ่มบ้านปู เป็นต้น ยิ่งไปกว่านี้ นักลงทุนไทยเริ่มสนใจที่จะลงทุนในด้านสาธารณูปโภคมากขึ้น ดังเช่น การพัฒนาหรือปรับปรุงท่าเรือน้ำลึกที่ไฮฟอง ในขณะที่เดียวกัน การลงทุนในโครงการขนาดเล็กได้สูญหายไปทีละเล็กละน้อย โดยการล้มเลิก หรือโดยหมดอายุโครงการเนื่องจากการไม่มีการดำเนินโครงการภายในระยะเวลาหนึ่ง หลังจากการได้รับอนุมัติโครงการจากหน่วยงานรัฐของเวียดนาม จะเห็นว่าโครงการลงทุนไทยที่ได้รับอนุมัติในปี 1994 เพียงปีเดียว มีจำนวนเท่ากับครึ่งหนึ่งของจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติระหว่างปี 1988 ถึงปี 1993 ความสนใจในการทำธุรกิจ ทั้งการค้าและการลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนาม ยังพิจารณาได้จาก จำนวนของการตั้งสำนักงานตัวแทนของบริษัทไทยที่เพิ่มมากขึ้น ในปลายปี 1995 จำนวนของสำนักงานตัวแทนของบริษัทไทย มีถึง 85 แห่ง⁹⁹

เหตุผลบางประการของการพัฒนาไปในทางที่ดีของการลงทุนไทยในเวียดนาม ในช่วงระยะเวลาที่สอง

1) การยกเลิกการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจอเมริกัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 1994 ได้นำไปสู่การเปิดกว้างของการลงทุนต่างชาติโดยทั่วไปในเวียดนาม อันนำไปสู่การลงทุนของโครงการที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

⁹⁹ ราวเดือนกันยายน 1996 กระทรวงการค้าเวียดนามได้อนุมัติการตั้งสำนักงานตัวแทนต่างชาติในเวียดนาม 1,788 แห่ง และสำนักงานตัวแทนสาขา 289 แห่ง จาก 58 ประเทศ ประจำ 11 จังหวัดในเวียดนาม จำนวนสำนักงานตัวแทนดังกล่าวร้อยละ 60 ตั้งอยู่ในนครโฮจิมินห์ และร้อยละ 34 ในกรุงฮานอย โดยสำนักงานตัวแทนข้างต้นนี้ ใช้พนักงานต่างชาติทำงาน 3,257 คน และชาวเวียดนาม 5,489 คน; ดู “Over 2000 foreign representative offices in Vietnam”, *Vietnam Law & Legal Forum*, September 1996, p.11

2) นักธุรกิจไทยมีความพร้อมในด้านข้อมูลและสามารถติดตามข้อมูลได้มากขึ้น มีการพบปะและจัดระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลมากขึ้น อีกทั้งมีความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจและการทำธุรกิจแบบเวียดนามมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักธุรกิจที่มีโอกาสได้ประจำหรือมีฐานที่ทำการอยู่ในเวียดนาม จะพบว่า ในช่วงหลังๆ จำนวนสำนักงานผู้แทนของบริษัทไทยในเวียดนามได้เพิ่มขึ้นจากเดิม

3) รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งเข้ามาบริหารต่อจากพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี 1991 นอกจากจะให้ความสำคัญต่อการปรับความสัมพันธ์กับประเทศอินโดจีนแล้ว ยังได้กระชับความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับเวียดนาม และได้ตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อีกทั้งได้ลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนหลายฉบับ อันเป็นกรอบของความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างเป็นทางการ กรอบดังกล่าวได้นำไปสู่การสร้างความมั่นใจที่มีมากขึ้นในหมู่นักธุรกิจไทยที่ต้องการเข้าไปลงทุนในเวียดนาม แม้ว่าในความเป็นจริงข้อตกลงบางฉบับ ดังเช่น ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองและการส่งเสริมการลงทุนและข้อตกลงว่าด้วยการหลีกเลี่ยงภาษีซ้ำซ้อน จะยังมิได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังก็ตาม

นอกจากนี้ นับตั้งแต่รัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุนเป็นต้นมา รัฐบาลไทยเริ่มให้ความสำคัญและได้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐในการให้ข้อมูลและการชี้แนะแก่นักธุรกิจไทย ดังเช่นหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ ซึ่งมีเป้าประสงค์หลักเพื่อที่จะส่งเสริมการลงทุนในประเทศในกลุ่มอินโดจีน หน่วยงานนี้เริ่มดำเนินการในปี 1992 โดยได้จัดตั้งระบบข้อมูลทางเศรษฐกิจและข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเหล่านี้ และมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการจัดสัมมนาและนำนักธุรกิจไทยไปดูงานทางการค้าและการลงทุนในเวียดนาม ยิ่งกว่านี้ การก่อตั้งสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ และศูนย์พาณิชย์กรรม ณ นครโฮจิมินห์ในปี 1992 ได้มีส่วนช่วยนักธุรกิจไทยในการติดตามข้อมูล ชี้นำ และในการประสานงานระหว่างนักธุรกิจไทยด้วยกันและระหว่างนักธุรกิจไทยและหน่วยงานรัฐของเวียดนามอันเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่นักลงทุนไทยเป็นอย่างยิ่ง

ต่อมาในปี 1996 รัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชาได้ตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศเพื่อดูแลการลงทุนไทยในต่างแดน

5) สภาพแวดล้อมและเงื่อนไขในการลงทุนของต่างชาติในเวียดนามได้รับการแก้ไขปรับปรุงในระดับหนึ่ง อันนำไปสู่ความพร้อมที่มีมากขึ้น แม้ว่าจะยังไม่สมบูรณ์ก็ตาม ดังเช่น การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม ในปี 1992 1994 และ

1996 อีกทั้งการออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องบางประการ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รัฐของเวียดนามยังได้
ทำความคุ้นเคยกับคนต่างชาติและการทำธุรกิจในระบบธุรกิจสากลมากขึ้น

สภาวะการลงทุนของไทยในเวียดนาม จากปี 1988 ถึงปัจจุบัน : มูลค่า จำนวน โครงการ รูปแบบและประเภทของการลงทุนไทยในเวียดนาม

มูลค่าและจำนวนโครงการ

การลงทุนของไทยมีกระจุกกระจายอยู่ในหลายๆ จังหวัด รวม 24 จังหวัด เป็นจังหวัดทางเหนือ 9 จังหวัด ทางภาคกลาง 2 จังหวัด และทางใต้ 13 จังหวัด จังหวัดที่มีความสำคัญได้แก่ นครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) กรุงฮานอย(Hanoi) ด่งนาย(Dong Nai) ไฮฟอง(Hai Phong) ห่าเตย(Ha Tay) ดานัง(Danang) บาเรีย-หุงเต่า(Baria-Vung Tau) และกันธอ(Can Tho) แต่แรกเริ่มเมื่อนักธุรกิจไทยเริ่มเข้าไปลงทุนในเวียดนาม การลงทุนส่วนใหญ่ของไทย กระจุกตัวอยู่ทางใต้ของเวียดนาม⁶⁰ เนื่องจากจังหวัดทางภาคใต้มีสภาพแวดล้อมการลงทุนที่ดีกว่าและมีความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนต่างชาตินอกจากจังหวัดทางเหนือ ต่อมานับตั้งแต่ราวปี 1993 และ 1994 รัฐบาลเวียดนามได้ส่งเสริมให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนในจังหวัดทางภาคเหนือมากขึ้น⁶¹ การลงทุนของนักธุรกิจไทยในพื้นที่ทางเหนือของเวียดนาม จึงได้เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน จะเห็นว่าจวบจนวันที่ 20 มกราคม 1997 การลงทุนของไทยในภาคเหนือของเวียดนามที่ได้รับอนุมัติแล้วมี 27 โครงการ ทางใต้มี 61 โครงการ และภาคกลางมี 4 โครงการ ส่วนอีก 2 โครงการที่เหลือนั้นไม่มีความแน่ชัดว่ามีที่ตั้งอยู่ ณ ที่ใด การเพิ่มขึ้นของการลงทุนไทยทางภาคเหนือของเวียดนามที่เด่นชัดก็คือ จากจำนวน 6 โครงการที่ได้รับอนุมัติระหว่างปี 1988-1992 เป็น 27 โครงการในต้นปี 1997

เหตุผลที่การลงทุนของไทยอยู่ทางใต้เป็นส่วนใหญ่ ก็สืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการลงทุนทางใต้ที่เอื้ออำนวยมากกว่า ทั้งในด้านความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยึดหยุ่นและมีความเข้าใจในการทำธุรกิจที่ดีกว่าชาวเวียดนามและเจ้าหน้าที่ทางเหนือซึ่งยึดติดกับกฎระเบียบอย่างเหนียวแน่นอันก่อให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการขออนุมัติโครงการและในการดำเนินการของโครงการการลงทุน

ในปัจจุบัน โครงการลงทุนไทยได้รับอนุมัติจากกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเวียดนาม เป็นจำนวน 94 โครงการ ด้วยมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 1.004 พันล้านเหรียญสหรัฐ จาก

⁶⁰ “คู่มือทางการค้าการลงทุนของไทยในโฮจิมินห์และจังหวัดในเวียดนามตอนใต้”, (เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์) ข่าวสารนิเทศ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, สิงหาคม 2539

⁶¹ “เหตุผลประการหนึ่งที่รัฐบาลเวียดนามส่งเสริมและผลักดันให้มีการลงทุนของต่างชาติในพื้นที่ทางเหนือมากขึ้น ก็โดยหวังว่าการลงทุนดังกล่าวจะนำมาซึ่งการพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดภาคเหนือที่ยังคงมีความล้าหลังอยู่มาก อีกทั้งเพื่อสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชากรทางเหนือมากขึ้น

จำนวนโครงการลงทุนต่างชาติทั้งสิ้น 1,898 โครงการ ด้วยมูลค่า 28.213 พันล้านเหรียญสหรัฐ จวบจนปัจจุบันโครงการลงทุนไทยได้ถูกเพิกถอนไปทั้งสิ้น 30 โครงการเป็นอย่างน้อยโดยประมาณ

ตาราง จำนวนโครงการลงทุนของไทยที่ได้รับการอนุมัติในแต่ละปี (1988- 20 มกราคม 1997)

ปี	จำนวนโครงการ	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)	โครงการที่เพิกถอน
1988	3	2,424,000	3
1989	2	4,818,000	2
1990	5	8,100,092	5
1991	12	27,106,516	11
1992	5	5,543,337	2
1993	14	78,042,420	5
1994	19	196,046,579	2
1995	13	135,717,100	
1996	18	270,569,576	
1997 (20 มกราคม)	3	275,900,000	
รวม	94	1,004,267,620	30

ที่มา: เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนคร โฮจิมินห์ เสนอในการประชุมทางวิชาการ “เวียดนามศึกษา” จัดโดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนวิจัยแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ 1997 ณ โรงแรมเอมบาซาเคอร์ ซิตี้ จอมเทียน จ.ชลบุรี

**ตารางรายชื่อโครงการการลงทุนไทยในเวียดนามที่ได้รับการอนุมัติและประเภทของการลงทุน
รวมทั้งโครงการที่ถูกเพิกถอน (1988-20 มกราคม 1997)**

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ*)
3*	07/04/88	VIETCO SHRIM FARM	เลี้ยงกุ้ง ผลิตภัณฑ์แช่แข็งส่งออก	JV	VUNG TAU - CON DAO	MARINE INDUSTRY OF SHRIMP FARM (50%)	VUNG TAU-CONDAO IMPORT-EXPORT CO.(50%)	424,000
36*	29/12/88	LUC YEN GEMSTONES	ชุดอัญมณี	JV	HA BAC	B.H GROUP INTER-TRADE CO.,LTD(80%)	VIETNAM GEMSTONE CO.(20%)	1,000,000
37*	29/12/88	B.H. RUBY	เจียรไนอัญมณี	JV	HANOI	B.H GROUP INTER-TRADE CO.,LTD(80%)	VIETNAM GEMSTONE CO.(20%)	1,000,000
58*	22/05/89	VITHATRADE	ผลิตประกอบรถจักรยานยนต์ รอนด์	JV	HCMC	MAHADHORN LTD(50%)	UNION OF MOTOBKIE,BYCYCLE ENTERPRISE(50%)	4,800,000
4*	14/05/89	PASSENGER TRANSPORT CONTRACT	บริษัทขนส่งผู้โดยสาร	BUSINESS CONTRACT	QUANGNAM - DANANG	K.A.S TRADE-TRAVEL CO.,LTD.		18,000
57*	12/03/90	SEAPRODUCT DEVELOPMENT CONTRACT	ทำการประมงในทะเลลึก	BUSINESS CONTRACT	KIENG GIANG	SURAT CANNING, EXSET INTERTRADE LTD.		
75*	25/04/90	CHATEAU-INN HAIPHONG HOTEL	กิจการโรงแรม อพาร์ทเมนต์	JV	HAIPHONG	CHATEAU ROUGE INTERNATIONAL CO.,LTD.	HAIPHONG SERVICE CO.(50%)	2,000,000
91*	19/06/90	EXPERIMENTAL SHRIM FARMING	เลี้ยงกุ้งทดลอง	BUSINESS CONTRACT	HCMC	PRESTIGE GEMS COMPANY(80%)		131,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
94*	04/07/90	SV. FISH CO., LTD.	ประมงแบ่งผลกำไร	JV	VUNG TAU - CON DAO	SIRECHAI OVERSEA FISHERIES CO., LTD.	VUNG TAU STATE FISHERIES CO.(25%)	5,000,000
112*	05/09/90	TANNED LEATHER JVC	ฟอกหนังเพื่อส่งออก	JV	SONG BE	CHITEE HUA TANNERY		
151*	09/01/91	SURAT KIEN GIANG 2 JVC	ปลาทูกระป๋อง	JV	KIEN GIANG	SURAT CANNING LTD.(50%)	KIEN GIANG EXPORTED AQUATIC PROCESSING(50%)	1,400,000
152*	09/01/91	SURAT KIEN GIANG 1 JVC	ทำการประมง	JV	KIEN GIANG	SURAT CANNING LTD.(50%)	KIEN GIANG FISHING CO.(50%)	1,040,000
153*	09/01/91	V.T.F. JOINT VENTURE	สัมปทานกระป๋อง	JV	KIEN GIANG	MANAGEMENT LTD.(90%)	KIEN GIANG BOTANIC OIL CO.(10%)	5,600,000
154*	11/01/91	METRACO LTD.	ลำเลียงและค้าปลีก	JV	HCMC	TRANA COMMERCIAL CO.,LTD.(60%)	CENTRAL PHARMACEUTICAL ENTERPRISE(40%)	571,064
157*	17/01/91	COTHYCO	เลี้ยงกุ้งเพื่อส่งออก	JV	HCMC	OSOTHSAIPA (TECKHENG YOO) CO.,LTD.(40%)	DUYEN HAI AQUATIC JOINT VENTURE(COFIDECA40 %)	177,000
168*	07/03/91	REGENT HOTEL	โรงแรมฟาร์เดมอนด์	JV	HCMC	UNITED SEWING, EQUIPMENT JCD HOLDING CO.,LTD., UNITED PHARMACEUTICAL CO.,LTD.(60%)	LEPODEXIM(40%)	1,042,600
192	28/05/91	TN VINATHAI CO.,LTD.	ค้าขนาน	JV	HANOI	INTERTRADE CO.,LTD.(70%)	UNION OF HANOI PHARMACEUTICAL ENTERPRISES(30%)	2,282,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุน (เหรียญสหรัฐ)
207*	22/06/91	SOPORSEP-JVC	ทำการประมง	JV	VUNG TAU-CON DAO	THAI POCHANA FOOD CANNERY(1988)CO.,LT D(57%)	TAY NAM AQUATIC ESERVICE CO.(43%)	10,980,000
215*	24/07/91	RESTAURANT INVESTMENT IN THAILAND	ลงทุนทำร้านอาหาร	JV				98,000
218*	30/07/91	VITA MINERAL WATER ENTERPRISE	ผลิตน้ำแร่	100%	AN GIANG	HWA YANG TRADING		100,000
261*	22/10/91	VIET-THAI GEMS COMPANY	สำรวจและขุดพลอย	JV	HANOI	B.H.MINING(60%)	YEN BAI INDUSTRIAL GEOLOGICAL TEAM.(40%) VINA GEM CO.	2,000,000
268*	04/11/91	MINH THAI SEAPRODUCTS COMPANY	เลี้ยงกุ้ง ทำประมงและ แปรรูปสัตว์น้ำ	JV	MINH HAI	HOCK AND THEPNARONG INTERNATIONAL CO.,LTD.(58%)	UNION OF MINH HAI AQUATIC IMPORT- EXPORT AQUATURE(42%)	1,815,852
304*	09/01/92	PILOT AND TOKAI	ผลิตปลาเกา	100%	HCMC	PILOT PEN CO., TOKAI SEIKI CO.		2,015,337
311	18/01/92	OSC TRAVEL (SMD) GROUP CO.,LTD.	กิจการท่องเที่ยว	JV	VUNG TAU - CON DAO	SIAM MOTOR GROUP, INTERNATIONAL TRAVEL CO.,LTD.(57%)	OSC OIL-SERVICE CO.(43%)	528,000
377*	19/06/92	THORESEN VOSSCO SHIPPING LTD.	การขนส่งทางทะเล	JV	INVESTMENT ABOARD	THORESEN CO.,LTD.	VOSCO	

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
378	19/06/92	VIETNAM GEMS TECHNOLOGY LTD.	รับจ้างเจียรไนพลอย	JV	HANOI	EXPORT DEVELOPMENT TRADING(50%)	UNION OF ELECTRONIC&OPTICAL EQUIPMENT PRODUCTION(50%)	1,000,000
388	25/07/92	AGRIMAC CO.,LTD.	แปรรูปข้าว	100%	LONG AN	AGRIMAC CO.,LTD.		2,000,000
505	12/01/93	N.A.M. FORIMEX	ไม้แปรรูปส่งออก	JV	NGHE TINH	M.K.M. TRADING LTD. PART(51%)	FOREST PRODUCTS IMPORT-EXPORT COMPANY OF NGHE AN(49%)	1,771,520
527*	08/02/93	VIETNAM TRAVEL BUREAU CO.,LTD.	กิจการท่องเที่ยว	JV	HCMC	THAI TRAVEL BUREAU LTD.(66.7%)	VIETNAM TOURISM COMPANY IN HCM CITY(33.3%)	300,000
530	08/02/93	LIASGEM	เจียรไนพลอย	JV	HANOI	ASYN INTERNATIONAL TOUR AND GEMS(65%)	UNION OF NEW PRODUCTS,NEW TECHNOLOGY(35%)	600,000
542	22/02/93	VIET-THAI INTEGRATED PRODUCE CO.	แปรรูปผลไม้ แช่แข็ง กระดาด	JV	HAI PHONG	INTERGRATED PRODUCE CO.,LTD.(51%)	NAFORIMEX L UNION OF VINH PHU PAPER ENTERPRISES, UNION OF MINING WOOD ENTERPRISES(49%)	5,112,900
545	11/03/93	C.P. VIETNAM LIVESTOCK CO.,LTD.	ผลิตอาหารสัตว์	100%	DONG NAI	BANGKOK FEEDMILL CO.,LTD.		22,013,000
566*	01/04/93	POLAR INTERNATIONAL VN CO.,LTD.	นมข้น	100%	DONG NAI	POLAR INTERNATIONAL CO.,LTD.		1,000,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
579	06/04/93	KINGS VALLY CORP. LTD.	สนามกอล์ฟ	JV	HA TAY	KINGS' VALLEY CORP., LTD. (80%)	SON TAY TOURISM COMPANY (20%)	21,875,000
619	11/06/93	ADVANCE PHARMA VN CO.	เคีียงโก	100%	DONG NAI	ADVANCE PHARMA CO., LTD., CHAROEN POKPHAND ENTERPRISE CO., LTD.		4,513,000
624*	06/15/93	THAI VIET INTERNATIONAL CO.	เกลือสำล้าเร็จรูป	100%	DONG NAI	KONGKA KNITTING FACTORY CO.		1,500,000
633*	14/07/93	SCT GAS VIETNAM	ผลิตถึงแก๊ส	JV	DONG NAI	SSC PETRO DEVELOPMENT CO., LTD. (70%)	TIN NGHIA CO., LTD. (30%)	4,997,000
636	15/07/93	P.P.M.G.	แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร	100%	QUANGNAM - DANANG	P. PROSPER MASTER GROUP		1,290,000
637	15/07/93	VIET THAI POULTRY INTERNATIONAL	เลี้ยงสัตว์และผลิตอาหาร สัตว์	JV	HCMC	GOLDEN POULTRY INTERNATIONAL CO., LTD. (60%)	HO CHI MINH POULTRY COMPANY (40%)	12,000,000
712*	04/11/93	UNI-FOOD CO.	แปรรูปอาหาร	JV	VUNG TAU - CON DAO	S. KHONKAEN FOOD INDUSTRY CO., LTD. (50%)	BARIA-VUNG TAU TRADING AND SERVICE COMPANY (50%)	670,000
742	10/12/93	SOECON MEYERFA ENGINEERING CO., LTD.	โครงสร้างอาคาร	JV	HCMC	SEACON ENGINEERING CO., LTD. (50%)	BIEN TRIEU MECHANICAL FACTORY (50%)	400,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
766	18/01/94	HANOI LAKE VIEW SPORT CO.	สร้างโรงแรม	JV	HANOI	M. GRAND HOTEL CO., LTD.	HANOI SPORT AND TOURISM SERVICES CO.	24,151,551
767	18/01/94	VIET THAI TAPIOCA STRACH CO., LTD.	ผลิตแป้งมันสำปะหลัง	JV	GIA LAI	BANGNA STEEL WORKS LTD., VEDAN ENTERPRISE, SIN THAI		2,300,000
782	31/01/94	TAY NINH TAPIOCA	ผลิตแป้งมันสำปะหลัง	JV	TAY NINH	THAI WAH CO., LTD.	AGRIMEX, TAY NINH CO.	4,650,000
809	26/02/94	UNIQUE GAS & PETROCHEMICAL (VNO CO.	บรรจุก๊าซหุงต้ม	100%	DONG NAI	UNIQUE GAS & PETROCHEMICAL S CO., MITSUI CO., LTD.		6,666,000
816	04/03/94	VIETNAM LPG CO., LTD.	บรรจุก๊าซหุงต้ม	JV	VUNG TAU	PETROLEUM AUTHORITY OF THAILAND (32%), TOTAL (32%)	PETRO VIETNAM (36%)	15,038,547
856	04/05/94	TN. DEVELOPMENT CO., LTD.	บริการอาหารตามภัต	JV	HANOI	INTERTRADE CO., LTD.		7,147,000
864	17/05/94	VIETNAM NEWS	พิมพ์จำหน่ายหนังสือ พิมพ์	BUSINESS CONTRACT	HANOI	THE MANAGER PUBLIC CO., LTD.	VIETNAM NEWS	
933*	30/07/94	VIETNAM AIRLINES HOTEL CO., LTD.	โรงแรม	JV	HCMC	S.M.I. TRAVEL CO., LTD. (50%)	VIETNAM NATIONAL AIRLINES (50%)	20,244,260
937	08/08/94	DECHA FISHING NET IND. CO., LTD.	ผลิตแหวน	100%	CAN THO	DECHAPANICH FISHING NET FACTORY		13,476,000
968	29/08/94	MODERN FOOD VIETNAM IND. LTD.	แปรรูปถั่วลิสงส่งออก	100%	SONG BE	MODERN FOOD INDUSTRIES CO., LTD.		1,000,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1004	07/10/94	PRANDA JEWELRY VIETNAM CO.,LTD.	เครื่องประดับ	100%	DONG NAI	PRANDA JEWELRY PUBLIC COMPANY		3,080,000
1018	25/10/94	S.A.S. CTAMAD CO.,LTD.	สร้างโรงแรม	JV	HANOI	S.A.S. TRADING CO.,LTD.(65%)	ELECTRO MECHANICAL PLANT(35%)	42,775,000
1027	11/03/94	UNISEED-VIETNAM CO.,LTD	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด	JV	VUNG TAU	UNISEEDS CO.,LTD(50%)	BARIA-VUNG TAU AGRICULTURAL TECHNICAL SERVICE COMPANY(50%)	400,000
1046	17/11/94	ADVANCED PAINT & CHEMICAL S. VN. CO.	ผลิตสี	JV	LONG AN	PACIFIC STRATEGIC COMPANY LTD.(70%)	DONG TAM TRADING CONSTRUCTION CO.,LTD.(30%)	1,430,000
1053	23/11/94	RED BULL VIETNAM CO.,LTD.	เครื่องดื่ม	100%	SONG BE	E.P.C. RICE TRADING CO.,LTD.		2,786,400
1066*	06/12/94	HIEP THANH II SHRIM CULTURE JV	เลี้ยงกุ้ง	JV	MINH HAI		HIEP THANH COMPANY LIMITED(50%)	1,285,600
1082	15/12/94	UR INDUSTRIAL DEVELOPMENT COL.,LTD.	ผลิตสิ่งต่าง ๆ	JV	HANOI	U.R. CHEMICAL CO.,LTD.(70%)	INDUSTRIAL DEVELOPMENT(30%)	550,000
1098	28/12/94	VIET THAI PIASICHEM CO.,LTD.	ผลิตเม็ด PVC	JV	SONG BE	THAI PLASTIC&CHEMICALS PUBLIC CO.,LTD.	VINAPLAST(33.7%)	2,993,331
1100	31/12/94	LONG BINH COMPANY	สร้างนิคมอุตสาหกรรม	JV	DONG NAI	BANGPAKONG INDUSTRIAL PARK II(70%)	SONADEZI(30%)	46,072,890

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1102	11/01/95	VIETNAM TNT FIBERS CO.,LTD.	ผลิตเส้นด้าย	100%	SONG BE	TORAY NYLON THAI CO., G&T EQUITIES SDN, MITSUBI&CO.		1,814,080
1123	25/01/95	HA LONG PLAZA CO.,LTD.	โรงแรมระดับ 3 ดาว	JV	QUANG NINH	SIAM INFINITY IMPORT-EXPORT CO.,LTD.	HALONG INVESTMENT FOR PRODUCTION DEVELOPMENT CO.	10,500,000
1139	15/02/95	SUCCESS VIETNAM CO.,LTD.	ปลูกกล้วยไม้	100%	LAM DONG	SUCCESS FLOWER CO.,LTD.		800,000
1288	24/06/95	HA LONG - DREAM HOTEL	โรงแรมและซูเปอร์ มาร์เก็ต	JV	QUANG NINH	S.K.R. INTERNATIONAL CO.,LTD.(30%)	GENERAL IMPORT- EXPORT CO.(70%)	11,000,000
1290	27/06/95	O.E.I.C. VIETNAM LTD.	ผลิตมอเตอร์ไฟฟ้า	JV	DONG NAI	ORIENTAL ELECTRIC INDUSTRY CO.,LTD	NHAT MINH ELECTRIC AND ELECTRONICS CO.	7,377,500
1321	18/07/95	SIAM BROTHERS VIETNAM CORP.,LTD.	ผลิต PP PE	100%	HCMC	SIAM BROTHERS CORP.,LTD.		6,097,000
1351	18/08/95	HICRETE VIET SON CO.,LTD.	วัสดุก่อสร้าง	JV	HCMC	HIGH CRETE PRODUCTS&TECHNOL OGY CO.,LTD.(70%)	VIET SON CONSTRUCTION MATERIAL CO.(30%)	2,300,000
1361	26/08/95	LIEN HOA HOTEL	ปรับปรุงโรงแรม 3 ดาว	JV	VUNG TAU	(68.2%)	LIEN HOA TOURISM CO.,LTD (31.8%)	2,500,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินทุนทั้งหมด (เหรียญสหรัฐ)
1387	30/09/95	TOA VIETNAM CO.,LTD.	ผลิตสีต่าง ๆ	JV	SONG BE	TOA CO.,LTD., TOA PAINT(THAILAND) CO.,LTD.(70%)	THANH LE TRADE&EXPORT- IMPORT COMPANY(THALEXIM), LONG PHI IMPORTED- EXPORTED PRODUCTS&DEALER PARTNERSHIP LTD. (30%)	10,000,000
1399	20/10/95	VITHAZINCO	ผลิตผงตะกั่วออกไซด์	JV	BAC THAI	TEPARAK INTERNATIONAL CO.,LTD.(55%)	THAI NGUYEN NON- FERROUS METAL CO.(55%)	7,200,000
1420	31/10/95	AUTOMOBILEL-MOTORCYCLE PARTS MAN. JV	ผลิตอะไหล่ประกอบ จักรยานยนต์	JV	HAI HUNG	THAI SUMMIT AUTOPARTS INDUSTRY CO.,LTD. SKR INTERNATIONAL CO.,LTD. NEW CHIP XENG CO.,LTD.(LAOS)(70%)	GELEXIMCO(30%)	39,000,000
1442	12/09/95	VIETNAM STAR MANUFACTURING CONCRETE CO.	ผลิตคอนกรีตสำเร็จรูป	JV	SONG BE	STAR CONCRETE GROUP CO.,LTD.(70%)	VIETNAM IMPORT- EXPORT&INTERNATIO NAL COOPERATION TRANSPORTATION(30%))	3,128,520

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1455	23/12/95	VINA GLASS INDUSTRIES LIMITED	ผลิตขวดแก้ว	100%	SONG BE	THAI GLASS INDUSTRIES PUBLIS CO.,LTD.		34,000,000
1471	01/08/96	URAI PHANICH (VIETNAM) CO.,LTD.	ผลิตสี	100%	DONG NAI	URAI PANICH CO.,LTD.		6,401,140
1543	04/16/96	DANANG CONSTRUCTION CONSULTANT CO.	บริษัทที่ปรึกษาก่อสร้าง	JV	DANANG	INDEX INTERNATIONAL GROUP CO.,LTD.	QUANGNAM-DANANG INVESTMENT CONSULTANCE COMPANY	320,000
1587	06/10/96	CHAROEN POKPHAND-VIETNAM CO.,LTD.	เลี้ยงไก่ อาหารสัตว์	100%	HA TAY	CHAROEN POKPHAND GROUP CO.,LTD.		30,000,000
1602	06/20/96	VMP. CO.,LTD.	อะไหล่รถจักรยานยนต์	JV	HCMC	C.M.INDUSTRY CO.,LTD.	SPECIAL AQUA PRODUCTS IMPORT-EXPORT COMPANY, TRADE&SERVICE CO.,LTD.	3,000,000
1606	06/25/96	SIAM SUPER STREAM CO.,LTD.	เครื่องดื่ม	100%	PKU YEN	U.T. INTER TRADING CO.,LTD, THAI NAKORN PATANA CO.,LTD		4,360,000
1608	06/26/96	LUCKY STAR PIAT JOINT VENTURE	อุปกรณ์อุตสาหกรรม	JV	DONG NAI	POLYMERS MARKETING CO.,LTD	PHUONG DONG CO.,LTD.	3,500,000
1611	06/27/96	SRITHEP THAI PLASCHEM (VIETNAM) LTD.	เมล็ดถั่วลิสง	100%	DONG NAI	SRITHEP THAI PLASCHEM LTD.		22,000,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1618	06/29/96	AMATA POWER (BIEN HOA) LTD.	โรงไฟฟ้า	JV	DONG NAI	AMATA POWER LTD., POWER FIN S.A.	MODERN LONG BINH INDUSTRIAL ZONE DEVELOPMENT COMPANY	110,000,000
1625	07/12/96	TN. MANUFACTURING CO. LTD.	เครื่องทอผ้า (แบบพู สน)	JV	HA NOI	NMT LTD.	TN. VINATHAI CO., LTD.	2,122,000
1629	07/20/96	JFT EXTRUSIONS (SAIGON) LTD.	วัสดุใช้ในการก่อสร้าง	100%	DONG NAI	JFT EXTRUSIONS(SAIGON) HOLDING PTE., LTD.		8,575,000
1634	07/27/96	SONG DUONG CONS. MATER PRO. & SUP. CO.	วัสดุก่อสร้าง	JV	HA NOI	RED RIVER CONCRETE LTD.(60%)	River Transport Co. No.1 (40%)	2,108,000
1678	09/19/96	3K BATTERY (VIETNAM) CO., LTD.	แบตเตอรี่รถยนต์ มอเตอร์ไซด์	JV	HCMC	THAI STORAGE BATTERY CO., LTD	ELECTRIC- ELECTRONICS PRODUCTION&IMPORT -EXPORT COMPANY	2,000,000
1690	10/01/96	KARAT	เครื่องสุขภัณฑ์	JV	SONG BE	KARAT SANITARY WARE PUBLIC CO., LTD.	SONG BE PRODUCTION&IMPORT -EXPORT COMPANY	16,000,000
1742	11/18/96	KARAT HAI HUNG	เครื่องสุขภัณฑ์	JV	HAI HUNG	KARAT SANITARYWARE	HAI HUNG CONSTRUCTION COMPANY, HAI HUNG INVESTMENT AND DEVELOPMENT COMPANY	16,000,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ผู้ประกอบการ	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1756	11/25/96	VIETTHAI INDUSTRIAL PLASTIC CO.,LTD.	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	JV	HCMC	SRITHAI SUPERWARE PUBLIC, P.E.T.THAILAND CO.,LTD.	DAI VIET PLASTIC CO.,LTD.	15,000,000
1765	12/07/96	MACHINO AUTO-PARTS CO.,LTD.	ชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์	JV	HA NOI	ASIAN HONDA MOTOR, SHOWA CORP., ITOCHU CORP.	MACHINO AUTO-PARTS CORPORATION	18,477,436
1769	12/09/96	YBB	เหมืองหินสำหรับทำปูน ซีเมนต์	JV	YEN BAI	BANPU PUBLIC CO.,LTD.	YEN BAI MINERAL COMPANY	5,996,000
1793	12/30/96	BETAGRO BIHIMEX PEEDMILL CO.,LTD.	อาหารสัตว์	JV	DONG NAI	BETAGRO AGRO GROUP(PUBLIC) CO.,LTD.	BIEN HOA IMPORT- EXPORT COMPANY	4,710,000
1795	01/02/97	INOUE RUBBER VIETNAM CO.,LTD.	ยางรถจักรยาน มอเตอร์ไซด์	JV	VINH PHU	ASIAN INOUE RUBBER PTE.LTD. INOUE RUBBER(THAILAND)	SAO VANG RUBBER COMPANY	32,700,000
1803	01/08/97	ASIA JOINT VENTURE CO.	กระเบื้องปูพื้น	JV	LONG AN	SRINAKORN IM- EXPORT, JOY CONSTRUCTION CO.,LTD	TUONG NGUYEN TRADE&SERVICE CO.,LTD.	7,200,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1820	01/20/97	NORTHBRIDGE HANOI	ธุรกิจก่อสร้าง	JV	HA NOI	NORTHBRIDGE COMMUNITIES LIMITED	HANOI CONSTRUCTION NO.9 COMPANY	236,000,000

รวม 94 โครงการ มูลค่า 1,004,267,620 เหรียญสหรัฐ

* โครงการที่ถูกลบเลิกถอน

ที่มา : เอกสารจากกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเวียดนาม
เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ประจำนคร โฮจิมินห์
Vietnam Economic Times
รวบรวม โดย วิทยุทิพย์ ศรีพนา

ในช่วงเริ่มแรก (1988-1992) ที่นักลงทุนต่างชาติเริ่มขออนุมัติการลงทุนในเวียดนามในปี 1988 นักลงทุนไทยได้รับอนุมัติการลงทุน 3 โครงการ ซึ่งเป็นการลงทุนในด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ อันได้แก่การเลี้ยงกุ้ง การผลิตกุ้งแช่แข็งส่งออก และการขุดแร่ อันได้แก่ อัญมณีและการเจียรไน ต่อมาในปี 1991 จำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานเวียดนาม ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนถึง 12 โครงการ ในช่วงปี 1988-1992 เป็นช่วงแรกๆ ที่นักลงทุนไทยใช้เวลาในการทำควมคุ้นเคยกับตลาดการค้าและการลงทุนในเวียดนาม รวมทั้งกับเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน กฎระเบียบ ขั้นตอนในการขออนุมัติโครงการและขั้นตอนในการดำเนินการลงทุน

กระนั้นก็ตาม โครงการการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในช่วงปี 1988-1991 ดังกล่าวนี้นี้มีเพียงโครงการเดียวคือ โครงการของบริษัท TN VINA THAI Co.,Ltd. (ผลิตผ้าอนามัยยี่ห้อ Softina) ที่ได้มีการดำเนินการมาจวบจนปัจจุบันนี้ และผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับความนิยมาจากตลาดเวียดนามด้วยเช่นกัน ส่วนโครงการนอกเหนือจากนี้จำเป็นต้องถูกเพิกถอน เนื่องจากโครงการหมดอายุเพราะไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดเวลาและเนื่องจากเจ้าของโครงการประสบปัญหาเงินทุน สำหรับโครงการลงทุนในปี 1992 ซึ่งได้รับอนุมัติเป็นจำนวน 5 โครงการนั้น มีจำนวน 2 โครงการที่ถูกเพิกถอน

สำหรับในช่วงที่สอง (1993-ปัจจุบัน) จะพบว่าโครงการที่ได้รับการอนุมัติในปี 1993 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนอย่างรวดเร็ว นั่นคือเพิ่มขึ้นเป็น 14 โครงการ โดยมูลค่าเงินลงทุนได้เพิ่มจาก 5.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ในปี 1992) เป็น 78.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ในปี 1993) จากจำนวนโครงการ 14 โครงการนี้ มีจำนวน 4 ถึง 5 โครงการที่ถูกเพิกถอนไปแล้ว

ในปี 1993 จากจำนวน 14 โครงการ โครงการที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของปี 1993 คือโครงการผลิตอาหารสัตว์ของบริษัท C.P. Vietnam Livestock Co.,Ltd. อันเป็นการลงทุนโดยต่างชาติ 100% ซึ่งมีมูลค่าสูงสุดของปีนั้น คือ 22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาได้แก่ โครงการสนามกอล์ฟ ซึ่งเป็นโครงการร่วมทุนของบริษัท Kings Valley Corp.,Ltd. ซึ่งมีมูลค่าถึง 21.875 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และโครงการเลี้ยงสัตว์และผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งเป็นโครงการของบริษัทร่วมทุน Viet Thai Poultry International (12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ทั้ง 3 โครงการที่กล่าวมานี้ได้ดำเนินการไปแล้ว

หนึ่งปี 1993 นี้เป็นปีแรกที่โครงการการลงทุนของไทยมูลค่า 20 ล้านดอลลาร์ ได้รับอนุมัติ

ปี 1994 เป็นปีที่จำนวนโครงการและมูลค่าการลงทุนได้เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัดอีกปีหนึ่ง นั่นคือจำนวน 19 โครงการ ด้วยมูลค่าเงินลงทุน 196.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ก่อนที่จะลดลงในปี 1995 และเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 1996 ด้วยจำนวน 18 โครงการ ด้วยมูลค่าเงินลงทุน 270.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ใน 20 วันแรกของเดือนมกราคม 1997 โครงการลงทุนไทยได้รับอนุมัติอีก 3 โครงการ ซึ่งมีมูลค่าถึง 275.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เดียว

ในปี 1994 นั้น จากโครงการการลงทุน 19 โครงการ ด้วยมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 196.046 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการที่มีมูลค่าการลงทุนมากที่สุดได้แก่ โครงการร่วมทุนสร้าง

โรงแรมระดับ 5 ดาว ใจกลางกรุงเทพมหานครของบริษัทร่วมทุน S.A.S CTAMAD Co.,Ltd ซึ่งมีมูลค่าเงินลงทุน 42.775 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และโครงการร่วมทุนสร้างนิคมอุตสาหกรรมของบริษัท ร่วมทุน Long Binh Company ที่ด่งนาย ซึ่งมีมูลค่าเงินลงทุน 46.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับปี 1996 ซึ่งเป็นปีที่มีมูลค่าเงินลงทุนของโครงการการลงทุนไทยมีมูลค่าสูงกว่าปีก่อนๆ ที่ผ่านมา คือประมาณ 270.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการที่มีมูลค่าการลงทุนมากที่สุดได้แก่ โครงการโรงไฟฟ้า ซึ่งเป็นโครงการร่วมทุนของบริษัท Amata Power (Bien Hao) Ltd. ที่ด่งนาย ซึ่งมีมูลค่าเงินลงทุนประมาณ 110 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการที่ใหญ่รองลงมาได้แก่โครงการเลี้ยงไก่และผลิตอาหารสัตว์ที่ท่าเคย (Ha Tay) อันเป็นโครงการทุนต่างชาติ 100% ของบริษัทร่วมทุน C.P.-Vietnam Co.,Ltd. ซึ่งมีมูลค่าเงินลงทุน 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับภายใน 20 วันแรกของเดือนมกราคม การลงทุนไทยได้รับอนุมัติ 3 โครงการ อันมีมูลค่าเงินลงทุนรวมประมาณ 275.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โครงการที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ โครงการร่วมทุนเกี่ยวกับธุรกิจก่อสร้างของบริษัท Northbridge Hanoi ซึ่งมีมูลค่าเงินลงทุน 236 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

หากพิจารณาตามตารางข้างต้น จะเห็นว่านอกเหนือไปจากโครงการ Northbridge Hanoi โครงการการลงทุนของไทยที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดอยู่ในประเภทการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ดังเช่น โรงงานไฟฟ้า (110 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม (46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การสร้างโรงแรม การผลิตอะไหล่ประกอบรถจักรยานยนต์ (39 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การผลิตขวดแก้ว (34 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การผลิตยางรถจักรยานยนต์ (32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร การผลิตอาหารสัตว์ (30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การให้บริการเช่นสนามกอล์ฟ (21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) การบริการให้เช่าอพาทเมนต์ ตามลำดับ เป็นต้น

รัฐบาลเวียดนามได้แบ่งขนาดของโครงการตามมูลค่าโครงการ ดังเช่น โครงการที่มีมูลค่าเงินลงทุนต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์ โครงการระหว่าง 10-40 ล้านดอลลาร์ และโครงการที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงกว่า 40 ล้านดอลลาร์ขึ้นไป ซึ่งแต่ละขนาดของเงินทุน ผู้ที่มีอำนาจอนุมัติโครงการก็จะเป็นคนละหรือหน่วยงานที่ต่างกันไปด้วยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

โครงการส่วนใหญ่ของไทยเป็นโครงการขนาดต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นขนาด 10-40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากปี 1988 ถึงวันที่ 20 มกราคม 1997 โครงการที่มีมูลค่าการลงทุนต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์ มีประมาณ 68 โครงการ รองลงมาได้แก่ โครงการที่มีมูลค่าการลงทุนระหว่าง 10 ถึง 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 20 โครงการ และโครงการที่มีมูลค่าสูงกว่า 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีจำนวนเพียง 4 โครงการ

จะพบว่า โครงการที่มีมูลค่ามากกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เริ่มมีขึ้นในปี 1991 และในปี 1991 นี้ มีโครงการที่มีมูลค่ามากกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพียงโครงการเดียวจากจำนวนทั้ง

หมวด 12 โครงการ และนับจากปี 1993 จำนวนโครงการที่มีมูลค่ามากกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นเรื่อยมา

ตาราง ขนาดของโครงการการลงทุนของไทยในเวียดนามพิจารณาตามมูลค่าโครงการ

ปี	โครงการต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	โครงการ 10-40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	โครงการมากกว่า 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ	จำนวนโครงการ*
1988	3	-	-	3
1989	2	-	-	2
1990	5	-	-	5
1991	11	1	-	12
1992	4	-	-	4
1993	11	3	-	14
1994	12	4	2	18
1995	8	5	-	13
1996	11	6	1	18
1997(20/1)	1	1	1	3

*โครงการสองโครงการของปี 1992 และ 1994 ไม่ปรากฏมูลค่าเงินลงทุน
รวบรวมโดย รัชฎาพิพย์ ศรีพินา

รูปแบบของการลงทุนไทยในเวียดนาม

รูปแบบของการลงทุนไทยในเวียดนาม มีอยู่ใน 3 ประเภท กล่าวคือ ประการแรก สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract) ประการที่สอง การลงทุนแบบร่วมทุน (Joint Venture) ซึ่งมีทั้งการร่วมทุนแบบสองฝ่ายและการร่วมทุนแบบมากกว่าสองฝ่าย ผู้ลงทุนต่างชาติต้องมีส่วนร่วมในการร่วมทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินทุนจดทะเบียน (Legal capital) และประการที่สาม การลงทุนด้วยทุนต่างชาติ 100%

ตาราง โครงการการลงทุนตามรูปแบบของการลงทุน (20 มกราคม 1997)

รูปแบบ	จำนวนโครงการ
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Business Cooperation Contract)	4
การลงทุนร่วม (Joint Venture)	68
การลงทุนด้วยทุนต่างชาติ 100% (100% foreign capital)	22
รวม	94

ที่มา : เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ไทย ประจำนครโฮจิมินห์

การลงทุนแบบร่วมทุนเป็นรูปแบบการลงทุนที่นักลงทุนไทยเลือกดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า ประการแรก เวียดนามได้กำหนดให้การลงทุนบางอย่างเป็นการลงทุนแบบร่วมทุนเท่านั้น ดังเช่น การลงทุนในการสร้างโรงแรม เป็นต้น ประการที่สอง การลงทุนแบบร่วมทุนมีข้อดีบางประการ ดังจะได้กล่าวต่อไป อันเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักลงทุนไทยเลือกที่จะทำการลงทุนแบบร่วมทุนมากกว่า อย่างไรก็ตาม ในอนาคต แนวโน้มที่นักลงทุนไทยจะลงทุนแบบ 100% มีมากขึ้น เพราะพบว่าในการร่วมทุนนั้นนักลงทุนไทยหรือนักลงทุนต่างชาติโดยทั่วไปมักจะประสบปัญหาขัดแย้งกับผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนามในเรื่องการจัดการและการขาดสิทธิในการตัดสินใจ ทั้งๆที่สัดส่วนของเงินทุนในการลงทุนของนักลงทุนไทยและต่างชาติมีมากกว่าสัดส่วนเงินทุนของผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม อันทำให้นักลงทุนไทยและนักลงทุนต่างชาติทั่วไปต้องเสียประโยชน์หลายประการ

ตารางโครงการการลงทุนแบบร่วมทุน (1988-20 มกราคม 1997)

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
3	07/04/88	VIETCO SHRIMP FARM	เลี้ยงกุ้ง ผลึกกุ้งแช่แข็งส่งออก	JV	VUNG TAU - CON DAO	MARINE INDUSTRY OF SHRIMP FARM (50%)	VUNG TAU-CONDAO IMPORT-EXPORT CO(50%)	424,000
36	29/12/88	LUC YEN GEMSTONES	บุดยัญณี	JV	HA BAC	B.H GROUP INTER-TRADE CO.,LTD(80%)	VIETNAM GEMSTONE CO(20%)	1,000,000
37	29/12/88	B.H. RUBY	เจียรไนอัญมณี	JV	HANOI	B.H GROUP INTER-TRADE CO.,LTD(80%)	VIETNAM GEMSTONE CO(20%)	1,000,000
58	22/05/89	VITHATRADE	ผลิตประกอบรถจักรยานยนต์ รถยนต์	JV	HCMC	MAHADHORN LTD(50%)	UNION OF MOTOBKIE,BYCICLE ENTERPRISE(50%)	4,800,000
75	25/04/90	CHATEAU-INN HAIPHONG HOTEL	กิจการโรงแรม อพาร์ทเมนต์	JV	HAIPHONG	CHATEAU ROUGE INTERNATIONAL CO.,LTD.	HAI PHONG SERVICE CO.(50%)	2,000,000
94	04/07/90	SV. FISH CO., LTD.	ประมงแบ่งผลกำไร	JV	VUNG TAU - CON DAO	SIRECHAI OVERSEA FISHERIES CO.,LTD.	VUNG TAU STATE FISHERIES CO.(25%)	5,000,000
112	05/09/90	TANNED LEATHER JVC	ฟอกหนังเพื่อส่งออก	JV	SONG BE	CHITEE HUA TANNERY		
151	09/01/91	SURAT KIEN GIANG 2 JVC	ปลากระป๋อง	JV	KIEN GIANG	SURAT CANNING LTD.(50%)	KIEN GIANG EXPORTED AQUATIC PROCESSING(50%)	1,400,000
152	09/01/91	SURAT KIEN GIANG 1 JVC	ทำการประมง	JV	KIEN GIANG	SURAT CANNING LTD.(50%)	KIEN GIANG FISHING CO.(50%)	1,040,000

เลขที่ใบ อนุญาติ	วันที่ได้รับ อนุญาติ	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
153	09/01/91	V.T.F. JOINT VENTURE	สับปะรดกระป๋อง	JV	KIEN GIANG	MANAGEMENT LTD.(90%)	KIEN GIANG BOTANIC OIL CO.(10%)	5,600,000
154	11/01/91	METRACO LTD.	ผ้าเส้นและผ้าพันเคด	JV	HCMC	TRANA COMMERCIAL CO.,LTD.(60%)	CENTRAL PHAMACEUTICAL ENTERPRISE(40%)	571,064
157	17/01/91	COTHYCO	เคื่องจักรเย็บผ้า	JV	HCMC	OSOTHASAPHA (TECKHENG YOO) CO.,LTD.(40%)	DUYEN HAI AQUATIC JOINT VENTURE(COFIDECA40 %)	177,000
168	07/03/91	REGENT HOTEL	โรงแรมอพาร์ทเมนต์	JV	HCMC	UNITED SEWING, EQUIPMENT JCD HOLDING CO.,LTD., UNITED PHAMACEUTICAL CO.,LTD.(60%)	LEPODEXIM(40%)	1,042,600
192	28/05/91	TN VINATHAI CO.,LTD.	ผ้าขนหนู	JV	HANOI	INTERTRADE CO.,LTD.(70%)	UNION OF HANOI PHAMACEUTICAL ENTERPRISES(30%)	2,282,000
207	22/06/91	SOPORSEP-JVC	ท่าอากาศยาน	JV	VUNG TAU-CON DAO	THAI POCHANA FOOD CANNERY(1988)CO.,LT D(57%)	TAY NAM AQUATIC ESERVICE CO.(43%)	10,980,000
215	24/07/91	RESTAURANT INVESTMENT IN THAILAND	ลงทุนที่ร้านอาหาร	JV				98,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
261	22/10/91	VIET-THAI GEMS COMPANY	สำรวจและขุดหลอย	JV	HANOI	B.H.MINING(60%)	YEN BAI INDUSTRIAL GEOLOGICAL TEAM.(40%) VINA GEM CO.	2,000,000
268	04/11/91	MINH THAI SEAPRODUCTS COMPANY	เลี้ยงกุ้ง ทำประมงและ แปรรูปสัตว์น้ำ	JV	MINH HAI	HOCK AND THEPNARONG INTERNATIONAL CO.,LTD.(58%)	UNION OF MINH HAI AQUATIC IMPORT- EXPORT AQUATURE(42%)	1,815,852
311	18/01/92	OSC TRAVEL (SMI) GROUP CO.,LTD.	กิจการท่องเที่ยว	JV	VUNG TAU - CON DAO	SIAM MOTOR GROUP, INTERNATIONAL TRAVEL CO.,LTD.(57%)	OSC OIL SERVICE CO.(43%)	528,000
377	19/06/92	THORESEN VOSSCO SHIPPING LTD.	การขนส่งทางทะเล	JV	INVESTMENT ABOARD	THORESEN CO.,LTD.	VOSCO	1,000,000
378	19/06/92	VIETNAM GEMS TECHNOLOGY LTD.	รับว่าจ้างเจียรไนพลอย	JV	HANOI	EXPORT DEVELOPMENT TRADING(50%)	UNION OF ELECTRONIC&OPTICAL EQUIPMENT PRODUCTION(50%)	
505	12/01/93	N.A.M. FORIMEX	ไม้แปรรูปส่งออก	JV	NGHE TINH	M.K.M. TRADING LTD.PART(51%)	FOREST PRODUCTS IMPORT-EXPORT COMPANY OF NGHE AN(49%)	1,771,520
527	08/02/93	VIETNAM TRAVEL BUREAU CO.,LTD.	กิจการท่องเที่ยว	JV	HCMC	THAI TRAVEL BUREAU LTD.(66.7%)	VIETNAM TOURISM COMPANY IN HCM CITY(33.3%)	300,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
530	08/02/93	LIASGEM	เขียรโนพลอย	JV	HANOI	ASYN INTERNATIONAL TOUR AND GEMS(65%)	UNION OF NEW PRODUCTS,NEW TECHNOLOGY(35%)	600,000
542	22/02/93	VIET-THAI INTEGRATED PRODUCE CO.	แปรรูปผลไม้แห้ง กระชาย	JV	HAI PHONG	INTERGRATED PRODUCE CO.,LTD.(51%)	NAFORIMEX(49%)	5,112,900
579	06/04/93	KINGS VALLY CORP. LTD.	สนามกอล์ฟ	JV	HA TAY	KINGS' VALLEY CORP.,LTD.(80%)	SON TAY TOURISM COMPANY(20%)	21,875,000
633	14/07/93	SCT GAS VIETNAM	ผลิตถึงแก๊ส	JV	DONG NAI	SSC PETRO DEVELOPMENT CO.,LTD.(70%)	TIN NGHIA CO.,LTD.(30%)	4,997,000
637	15/07/93	VIET THAI POULTRY INTERNATIONAL	เลี้ยงสัตว์และผลิตอาหาร สัตว์	JV	HCMC	GOLDEN POULTRY INTERNATIONAL CO.,LTD.(60%)	HO CHI MINH POULTRY COMPANY(40%)	12,000,000
712	04/11/93	UNI-FOOD CO.	แปรรูปอาหาร	JV	VUNG TAU - CON DAO	S.KHONKAEN FOOD INDUSTRY CO.,LTD.(50%)	BARIA-VUNG TAU TRADING AND SERVICE COMPANY(50%)	670,000
742	10/12/93	SOECON MEVERFA ENGINEERING CO.,LTD.	โครงสร้างอาคาร	JV	HCMC	SEACON ENGINEERING CO.,LTD.(50%)	BIEN TRIEU MECHANICAL FACTORY(50%)	400,000
766	18/01/94	HANOI LAKE VIEW SPORT CO.	สร้างโรงแรม	JV	HANOI	M. GRAND HOTEL CO.,LTD.	HANOI SPORT AND TOURISM SERVICES CO.	24,151,551

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
767	18/01/94	VIET THAI TAPIOCA STRACH CO.,LTD.	ผลิตแป้งมันสำปะหลัง	JV	GIA LAI	BANGNA STEEL WORKS LTD.,VEDAN ENTERPRISE,SIN THAI		2,300,000
782	31/01/94	TAY NINH TAPIOCA	ผลิตแป้งมันสำปะหลัง	JV	TAY NINH	THAI WAH CO.,LTD.	AGRIMEX,TAY NINH CO.	4,650,000
816	04/03/94	VIETNAM LPG CO.,LTD.	บรรจุก๊าซหุงต้ม	JV	VUNG TAU	PETROLEUM AUTHORITY OF THAILAND(32%), TOTAL(32%)	PETRO VIETNAM(36%)	15,038,547
856	04/05/94	TN DEVELOPMENT CO.,LTD.	บริการอพยพรถยนต์	JV	HANOI	INTERTRADE CO.,LTD.		7,147,000
933	30/07/94	VIETNAM AIRLINES HOTEL CO.,LTD.	โรงแรม	JV	HCMC	S.M.I. TRAVEL CO.,LTD.(50%)	VIETNAM NATIONAL AIRLINES(50%)	20,244,260
1018	25/10/94	S.A.S. CTAMAD CO.,LTD.	ส้วมโรงงาน	JV	HANOI	S.A.S. TRADING CO.,LTD.(65%)	ELECTRO MECHANICAL PLANT(35%)	42,775,000
1027	11/03/94	UNISEED-VIETNAM CO.,LTD	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด	JV	VUNG TAU	UNISEEDS CO.,LTD(50%)	BARIA-VUNG TAU AGRICULTURAL TECHNICAL SERVICE COMPANY(50%)	400,000
1046	17/11/94	ADVANCED PAINT & CHEMICAL S. VN. CO.	ผลิตภัณฑ์	JV	LONG AN	PACIFIC STRATEGIC COMPANY LTD.(70%)	DONG TAM TRADING CONSTRUCTION CO.,LTD.(30%)	1,430,000
1066	06/12/94	HIEP THANH II SHRIM CULTURE JV	เลี้ยงกุ้ง	JV	MINH HAI		HIEP THANH COMPANY LIMITED(50%)	1,285,600

เลขที่ใบ อนุญาติ	วันที่ได้รับ อนุญาติ	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1082	15/12/94	UR INDUSTRIAL DEVELOPMENT COL.LTD.	ผลิตสิ่งต่าง ๆ	JV	HANOI	U.R. CHEMICAL CO.,LTD.(70%)	INDUSTRIAL DEVELOPMENT(30%)	550,000
1098	28/12/94	VIET THAI PIASICHEM CO.,LTD.	ผลิตเม็ด PVC	JV	SONG BE	THAI PLASTIC&CHEMICALS PUBLIC CO.,LTD.	VINAPLAST(31.7%)	2,993,331
1100	31/12/94	LONG BINH COMPANY	สร้างนิคมอุตสาหกรรม	JV	DONG NAI	BANGPAKONG INDUSTRIAL PARK II(70%)	SONADEZI(30%)	46,072,890
1123	25/01/95	HA LONG PLAZA CO.,LTD.	โรงแรมระดับ 3 ดาว	JV	QUANG NINH	SIAM INFINITY IMPORT-EXPORT CO.,LTD.	HALONG INVESTMENT FOR PRODUCTION DEVELOPMENT CO.	10,500,000
1288	24/06/95	HA LONG - DREAM HOTEL	โรงแรมและสปาไฮเปอร์ มาร์เก็ต	JV	QUANG NINH	S.K.R. INTERNATIONAL CO.,LTD.(30%)	GENERAL IMPORT- EXPORT CO.(70%)	11,000,000
1290	27/06/95	O.E.I.C. VIETNAM LTD.	ผลิตแบตเตอรี่ไฟฟ้า	JV	DONG NAI	ORIENTAL ELECTRIC INDUSTRY CO.,LTD	NHAT MINH ELECTRIC AND ELECTRONICS CO.	7,377,500
1351	18/08/95	HICRETE VIET SON CO.,LTD.	วัสดุก่อสร้าง	JV	HCNC	HIGH CRETE PRODUCTS&TECHNOL OGY CO.,LTD.(70%)	VIET SON CONSTRUCTION MATERIAL CO.(30%)	2,300,000
1361	26/08/95	LIEN HOA HOTEL	ปรับปรุงโรงแรม 3 ดาว	JV	VUNG TAU	(68.2%)	LIEN HOA TOURISM CO.,LTD (31.8%)	2,500,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1387	30/09/95	TOA VIETNAM CO.,LTD.	ผลิตสิ่งต่าง ๆ	JV	SONG BE	TOA CO.,LTD., TOA PAINT(THAILAND) CO.,LTD.(70%)	THANH LE TRADE&EXPORT- IMPORT COMPANY(THALEXIM), LONG PHI IMPORTED- EXPORTED PRODUCTS&DEALER PARTNERSHIP LTD. (30%)	10,000,000
1399	20/10/95	VITHAZINCO	ผลิตผงตะกั่วรีไซเคิล	JV	BAC THAI	TEPARAK INTERNATIONAL CO.,LTD.(55%)	THAI NGUYEN NON- FERROUS METAL CO.(55%)	7,200,000
1420	31/10/95	AUTOMOBILE-MOTORCYCLE PARTS MAN. JV	ผลิตอะไหล่ประกอบ จักรยานยนต์	JV	HAI HUNG	THAI SUMMIT AUTOPARTS INDUSTRY CO.,LTD., SKR INTERNATIONAL CO.,LTD., NEW CHIP XENG CO.,LTD.(LAOS)(70%)	GELEXIMCO(30%)	39,000,000
1442	12/09/95	STAR CONCRETE GROUP VIETNAM(SCV)	ผลิตคอนกรีตสำเร็จรูป	JV	SONG BE	STAR CONCRETE GROUP(70%)	VIETNAM IMPORT- EXPORT&INTERNATIO NAL COOPERATION TRANSPORTATION(30%))	3,128,520

เลขที่ใบอนุญาต	วันที่ได้รับอนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1543	04/16/96	DANANG CONSTRUCTION CONSULTANT CO.	บริษัทที่ปรึกษาก่อสร้าง	JV	DANANG	INDEX INTERNATIONAL GROUP CO.,LTD.	QUANGNAM-DANANG INVESTMENT CONSULTANCE COMPANY	320,000
1602	06/20/96	VMP. CO.,LTD.	อะไหล่รถจักรยานยนต์	JV	HCMC	C.M.INDUSTRY CO.,LTD.	SPECIAL AQUA PRODUCTS IMPORT-EXPORT COMPANY, TRADE&SERVICE CO.,LTD.	3,000,000
1608	06/26/96	LUCKY STAR PIAST JOINT VENTURE	อุปกรณ์กลไกสำหรับ	JV	DONG NAI	POLYMERS MARKETING CO.,LTD	PHUONG DONG CO.,LTD.	3,500,000
1618	06/29/96	AMATA POWER (BIEN HOA) LTD.	โรงไฟฟ้า	JV	DONG NAI	AMATA POWER LTD., POWER FIN S.A.	MODERN LONG BINH INDUSTRIAL ZONE DEVELOPMENT COMPANY	110,000,000
1625	07/12/96	TN. MANUFACTURING CO.,LTD.	เครื่องหั่นน้ำ (แชมพู)	JV	HA NOI	NMT LTD.	TN.VINATHAI CO.,LTD.	2,122,000
1634	07/27/96	SONG DUONG CONS. MATER PRO. & SUP. CO.	วัสดุก่อสร้าง	JV	HA NOI	RED RIVER CONCRETE LTD.	WATERWAY TRANSPORTATION NO.1 COMPANY, INVESTMENT CONSULTANCE CO.,LTD.	2,108,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1678	09/19/96	3K BATTERY (VIETNAM) CO.,LTD.	แบตเตอรี่รถยนต์ มอเตอร์ไซด์	JV	HCMC	THAI STORAGE BATTERY CO.,LTD	ELECTRIC- ELECTRONICS PRODUCTION&IMPORT -EXPORT COMPANY	2,000,000
1690	10/01/96	KARAT	เครื่องสุขภัณฑ์	JV	SONG BE	KARAT SANITARY WARE PUBLIC CO.,LTD.	SONG BE PRODUCTION&IMPORT -EXPORT COMPANY	16,000,000
1742	11/18/96	KARAT HAI HUNG	เครื่องสุขภัณฑ์	JV	HAI HUNG	KARAT SANITARYWARE	HAI HUNG CONSTRUCTION COMPANY, HAI HUNG INVESTMENT AND DEVELOPMENT COMPANY	16,000,000
1756	11/25/96	VIETTHAI INDUSTRIAL PLASTIC CO.,LTD.	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	JV	HCMC	SRITHAI SUPERWARE PUBLIC, P.E.T.THAILAND CO.,LTD.	DAI VIET PLASTIC CO.,LTD.	15,000,000
1765	12/07/96	MACHINO AUTO-PATRS CO.,LTD.	ชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์	JV	HA NOI	ASIAN HONDA MOTOR, SHOWA CORP., ITOCHU CORP.	MACHINO AUTO-PARTS CORPORATION	18,477,436
1769	12/09/96	YBB	เหมืองหินสำหรับทำปูน ซีเมนต์	JV	YEN BAI	BANPU PUBLIC CO.,LTD.	YEN BAI MINERAL COMPANY	5,996,000
1793	12/30/96	BETAGRO BIHIMEX PEEDMILL CO.,LTD.	อาหารสัตว์	JV	DONG NAI	BETAGRO AGRO GROUP(PUBLIC) CO.,LTD.	BIEN HOA IMPORT- EXPORT COMPANY	4,710,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1795	01/02/97	INOUE RUBBER VIETNAM CO.,LTD.	ยางจักรเย็บ มอเตอร์ไซด์	JV	VINH PHU	ASIAN INOUE RUBBER PTE.LTD, INOUE RUBBER(THAILAND)	SAO VANG RUBBER COMPANY	32,700,000
1803	01/08/97	ASIA JOINT VENTURE CO.	กระเบื้องปูพื้น	JV	LONG AN	SRINAKORN IM- EXPORT, JOY CONSTRUCTION CO.,LTD	TUONG NGUYEN TRADE&SERVICE CO.,LTD.	7,200,000
1820	01/20/97	NORTHBRIDGE HANOI	ธุรกิจก่อสร้าง	JV	HA NOI	NORTHBRIDGE COMMUNITIES LIMITED	HANOI CONSTRUCTION NO.9 COMPANY	236,000,000

รวม 68 โครงการ

ที่มา : เอกสารจากกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเวียดนาม

เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ประจำนคร โฮจิมินห์

Vietnam Economic Times

รวบรวม โดย วิทยุอาทิตย์ ศรีพนา

ตารางโครงการการลงทุนแบบทุนต่างชาติ 100% (1988- 20 มกราคม 1997)

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
218	30/07/91	VITA MINERAL WATER ENTERPRISE	ผลิตน้ำแร่	100%	AN GIANG	HWA YANG TRADING		100,000
304	09/01/92	PILOT AND TOKAI	ผลิตปลาตาก	100%	HCMC	PILOT PEN CO., TOKAI SEIKI CO.		2,015,337
388	25/07/92	AGRI MAC CO.,LTD.	แปรรูปข้าว	100%	LONG AN	AGRIMAC CO.,LTD.		2,000,000
545	11/03/93	C.P. VIETNAM LIVESTOCK CO.,LTD.	ผลิตอาหารสัตว์	100%	DONG NAI	BANGKOK FEEDMILL CO.,LTD.	UNION OF VINH PHU PAPER ENTERPRISES, UNION OF MINING WOOD ENTERPRISES	22,013,000
566	01/04/93	POLAR INTERNATIONAL VN CO.,LTD.	น้ำดื่ม	100%	DONG NAI	POLAR INTERNATIONAL CO.,LTD.		1,000,000
619	11/06/93	ADVANCE PHARMA VN CO.	เลี้ยงไก่	100%	DONG NAI	ADVANCE PHARMA CO.,LTD., CHAROEN POKPHAND ENTERPRISE CO.,LTD.		4,513,000
624	06/15/93	THAI VIET INTERNATIONAL CO.	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	100%	DONG NAI	KONGKA KNITTING FACTORY CO.		1,500,000
636	15/07/93	P.P.M.G.	แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร	100%	QUANGNAM - DANANG	P.PROSPER MASTER GROUP		1,290,000

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
809	26/02/94	UNIQUE GAS & PETROCHEMICAL (VN) CO.	บรรจุภัณฑ์	100%	DONG NAI	UNIQUE GAS&PETROCHEMICAL S CO., MITSUI CO.,LTD.		6,666,000
937	08/08/94	DECHA FISHING NET IND. CO.,LTD.	ผลิตแหอวน	100%	CAN THO	DECHAPANICH FISHING NET FACTORY		13,476,000
968	29/08/94	MODERN FOOD VIETNAM IND. LTD.	แปรรูปวัตถุดิบส่งออก	100%	SONG BE	MODERN FOOD INDUSTRIES CO.,LTD.		1,000,000
1004	07/10/94	PRANDA JEWELRY VIETNAM CO.,LTD.	เครื่องประดับ	100%	DONG NAI	PRANDA JEWELRY PUBLIC COMPANY		3,080,000
1053	23/11/94	RED BULL VIETNAM CO.,LTD.	เครื่องดื่ม	100%	SONG BE	E.P.C. RICE TRADING CO.,LTD.		2,786,400
1102	11/01/95	VIETNAM TNT FIBERS CO.,LTD.	ผลิตเส้นด้าย	100%	SONG BE	TORAY NYLON THAI CO., G&T EQUITIES SDN, MITSUI&CO.		1,814,080
1139	15/02/95	SUCCESS VIETNAM CO.,LTD.	ปลูกกล้วยไม้	100%	LAM DONG	SUCCESS FLOWER CO.,LTD.		800,000
1321	18/07/95	SIAM BROTHERS VIETNAM CORP.,LTD.	ผลิต PP PE	100%	HCMC	SIAM BROTHERS CORP.,LTD.		6,097,000
1455	23/12/95	VINA GLASS INDUSTRIES LIMITED	ผลิตขวดแก้ว	100%	SONG BE	THAI GLASS INDUSTRIES PUBLIS CO.,LTD.		34,000,000
1471	01/08/96	URAI PHANICH (VIETNAM) CO.,LTD.	ผลิตสี	100%	DONG NAI	URAI PHANICH CO.,LTD.		6,401,140

เลขที่ใบ อนุญาต	วันที่ได้รับ อนุญาต	ชื่อบริษัท	กิจการ	รูปแบบการลงทุน	จังหวัดหรือท้องที่	ผู้ลงทุนฝ่ายไทย	ผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม	มูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น (เหรียญสหรัฐ)
1587	06/10/96	CHAROEN POKPHAND-VIETNAM CO.,LTD.	เลี้ยงไก่อาหารสัตว์	100%	HA TAY	CHAROEN POKPHAND GROUP CO.,LTD.		30,000,000
1606	06/25/96	SIAM SUPER STREAM CO.,LTD.	เครื่องดื่ม	100%	PKU YEN	U.T.INTER TRADING CO.,LTD. THAI NAKORN PATANA CO.,LTD		4,360,000
1611	06/27/96	SRITHEP THAI PLASCHEM (VIETNAM) LTD.	เม็ดพลาสติก	100%	DONG NAI	SRITHEP THAI PLASCHEM LTD.		22,000,000
1629	07/20/96	JFT EXTRUSIONS (SAIGON) LTD.	วัสดุใช้ในกิจการก่อสร้าง	100%	DONG NAI	JFT EXTRUSIONS(SAIGON)H OLDING PTE.,LTD.		8,575,000

รวม 22 โครงการ

ที่มา : เอกสารจากกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเวียดนาม

เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ประจำนคร โฮจิมินห์

Vietnam Economic Times

รวบรวม โดย รัญญาทิพย์ ศรีพนา

ข้อดีและข้อเสียของการร่วมทุนเมื่อเทียบกับการลงทุนด้วยทุนต่างชาติ

100%

โครงการลงทุนของไทยส่วนใหญ่ในเวียดนามเป็นโครงการลงทุนในรูปแบบร่วมทุน เราอาจประเมินข้อดีและข้อเสียของการร่วมทุนและการลงทุนด้วยทุนต่างชาติ 100% ได้ดังนี้

ข้อดีของการลงทุนแบบร่วมทุน มีดังนี้

ประการแรก นักลงทุนต่างชาติส่วนใหญ่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อเรื่องเอกสารในการอนุมัติโครงการต่อกระทรวงการวางแผนและการลงทุน โดยสามารถผลักดันให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้ลงทุนฝ่ายเวียดนาม ซึ่งการติดตามเรื่องระหว่างคนเวียดนามด้วยกันมักจะทำได้ง่ายกว่า ในขณะที่การลงทุนแบบใช้ทุนต่างชาติ 100 % ผู้ลงทุนต่างชาติต้องติดต่อเองทุกประการ

ประการที่สอง นักลงทุนต่างชาติสามารถแบ่งเบาความรับผิดชอบในการบริหารโครงการและบริหารบุคคลของบริษัทร่วมทุนให้กับผู้ร่วมทุนชาวเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเจรจากับพนักงานหรือคนงานของบริษัทซึ่งเป็นคนเวียดนามด้วยกันอันจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงความขัดแย้ง หรือความไม่เข้าใจที่อาจเกิดขึ้นได้จากความแตกต่างของขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและภาษา ดังที่เกิดขึ้นระหว่างนายจ้างเกาหลีใต้และลูกจ้างชาวเวียดนาม

ประการที่สาม การร่วมทุนถือเป็นการลดความเสี่ยงสำหรับนักลงทุนไทย ที่จะประสบความล้มเหลวหรือขาดทุนเพราะผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนามเองก็ต้องปกป้องผลประโยชน์ของโครงการเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพราะในกรณีที่เกิดความล้มเหลวหรือเกิดการขาดทุนขึ้น ฝ่ายเวียดนามก็จะมีส่วนขาดทุนไปด้วย

ประการที่สี่ การร่วมทุนเป็นการช่วยนักลงทุนไทยหรือต่างชาติทั่วไป หลีกเลี่ยงการทุ่มทุนมหาศาลในโครงการหนึ่งๆ ซึ่งอาจมีความเสี่ยงในตัวไม่มากนักน้อย และยังเป็นภาระแบ่งงาน ผ่อนภาระให้ฝ่ายเวียดนามเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ในการหาที่ตั้งโรงงานหรือบริษัท เครื่องมืออุปกรณ์หรือโรงงานหากเป็นของเก่าซึ่งจะนำมาซ่อมแซม ปรับปรุงใช้ใหม่ได้ ยิ่งกว่านี้ ผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนามจะเป็นผู้ดำเนินการโดยตรงเกี่ยวกับสิทธิการใช้ที่ดินเป็นต้น

ข้อเสียของการลงทุนแบบร่วมทุน

สิ่งสำคัญของการลงทุนแบบร่วมทุนนี้ อยู่ที่การมีผู้ร่วมลงทุนที่ดี ทำงานจริงจัง มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่ม มีการจัดการที่ดี มีความซื่อตรงและเที่ยงธรรม ไม่คำนึงถึงแต่เพียงผล

ประโยชน์ฝ่ายตน ไม่เอาโรคเอาเปรียบ ฟังความเห็นของผู้ร่วมทุนต่างชาติ ในความเป็นจริงในขณะนี้ นักลงทุนไทยมักประสบปัญหาในประเด็นที่ผู้ร่วมลงทุนฝ่ายเวียดนามไม่เข้าใจวิธีการแบ่งหน้าที่ การรับผิดชอบทั้งในด้านการบริหารและด้านทุนอย่างที่เราควรจะเป็น ขณะเดียวกันต้องการผลประโยชน์สูงสุด จึงอาจทำให้การลงทุนแบบร่วมทุนต้องประสบกับข้อจำกัดสำคัญในเรื่องการเจรจาต่อรองที่เป็นไปอย่างยืดเยื้อ ด้วยเหตุผลของความไม่ไว้วางใจ ความระแวงสงสัยที่ฝ่ายเวียดนามมีต่อผู้ร่วมทุนต่างชาติ เมื่อการเจรจาดำเนินการต้องใช้เวลานาน ในที่สุดนักลงทุนต่างชาติก็จำเป็นต้องล้มเลิกความตั้งใจในการลงทุนเพราะสูญเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายสูงโดยเปล่าประโยชน์ระหว่างการรอเพื่อเจรจาดังกล่าว

นอกจากนี้ การร่วมทุนในเวียดนาม ยังมีความเสี่ยงในการถูกยึดทรัพย์ และถูกกล่าวหาด้วยข้อหาต่าง ๆ นานา สาเหตุที่ทำให้เกิดสิ่งเหล่านี้ได้ก็เนื่องมาจากความไม่เด่นชัดและความลักลั่นของกฎหมายและกฎระเบียบการลงทุนนั่นเอง

ข้อจำกัดอีกประการของการลงทุนแบบร่วมทุนก็คือ นักลงทุนไทยจะไม่มีสิทธิขาดในการบริหารงาน เพราะฝ่ายผู้ร่วมทุนเวียดนามก็มีสิทธิเสียงในการบริหารงานด้วยเช่นกัน ยิ่งกว่านั้น สิทธิในการออกเสียง การจัดการ การบริหารและการใช้เงินมิได้เป็นไปตามสัดส่วนของการลงทุน ซึ่งฝ่ายเวียดนามจะมีส่วนลงทุนในสัดส่วนที่น้อยกว่าการลงทุนของชาวต่างชาติ ที่สำคัญผู้อำนวยการของบริษัทร่วมทุนมักจะเป็นชาวเวียดนามซึ่งมีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจ แม้จะมีคณะกรรมการบริหารก็ตาม นอกจากนี้การลงทุนแบบร่วมทุนยังประสบกับความเสี่ยงอีกบางประการดังเช่นในกรณีที่โครงการลงทุนดำเนินไปด้วยดี ฝ่ายเวียดนามอาจต้องการเป็นเจ้าของโครงการแต่เพียงผู้เดียวและอาจยึดทรัพย์สินหรือเครื่องมือการผลิตของต่างชาติโดยใส่ข้อหาบางประการให้แก่การลงทุนต่างชาติได้

การเลือกการลงทุนของนักลงทุนไทยจะอยู่ในรูปแบบใด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและชนิดของการลงทุน จะสังเกตเห็นได้ว่าการลงทุนที่ต้องใช้พื้นที่มาก ดังเช่นการตั้งนิคมอุตสาหกรรม การสร้างสนามบิน การสร้างโรงแรม การสร้างโรงงานผลิตอาหารสัตว์ซึ่งต้องใช้วัตถุดิบท้องถิ่นด้วย ซึ่งต้องใช้เงินทุนค่อนข้างสูง และการลงทุนที่ต้องใช้แรงงานท้องถิ่น เช่น โรงงานทอผ้า การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น นักลงทุนไทยมักจะเลือกลงทุนในลักษณะร่วมทุนทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงโดยให้ฝ่ายเวียดนามช่วยร่วมรับผิดชอบด้วย ขณะเดียวกันรัฐบาลเวียดนามจะเลือกให้การอนุมัติแก่การลงทุนประเภทใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการร่วมทุนของฝ่ายเวียดนาม เทคโนโลยีที่จะได้รับถ่ายทอดจากการร่วมลงทุนกับต่างชาติ ในประเภทการลงทุนที่ฝ่ายเวียดนามไม่สามารถร่วมลงทุนด้วยได้ก็จะอนุมัติให้เป็นการลงทุนด้วยทุนต่างชาติ 100% ส่วนประเภทการลงทุนที่เป็นที่ต้องการและที่ฝ่ายเวียดนามพอมีความสามารถทำได้ และจะเป็นทางที่จะได้รับการถ่ายทอด

ทอเทคโนโลยี การอนุมัติการลงทุนนั้นจะเป็นแบบการร่วมทุน ดังเช่นการลงทุนด้านการแปรรูปสินค้าเกษตร การผลิตสินค้าอุปโภค บริโภคประเภทต่างๆ ที่สามารถส่งออกไปขายในต่างประเทศได้ เป็นต้น

ประเภทของสาขาการลงทุนของไทยในเวียดนาม

สำหรับประเภทของการลงทุนของไทยในเวียดนามนั้น ก่อนข้างจะกระจัดกระจายหลายสาขา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในลักษณะร่วมทุน สามารถแยกออกตามประเภทธุรกิจของโครงการที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลเวียดนามดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม ประมงและการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร อันได้แก่ การเลี้ยงกุ้ง การเลี้ยงไก่ การปลูกกล้วยไม้
2. อุตสาหกรรมอาหาร ดังเช่น การแปรรูปอาหาร อาหารทะเล อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์เกษตรต่างๆ ดังเช่นปลากระป๋อง สัตว์ประปรัง การผลิตแป้งมันสำปะหลัง การแปรรูปถั่วลิสงส่งออก การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด
3. สาขาอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง ได้แก่ การสำรวจและการขุดแร่ ขุดพลอย การเจียรไนพลอย การผลิตวัสดุก่อสร้าง เตาแก๊สและถังบรรจุแก๊ส การผลิตแก๊สเหลว การผลิตเม็ด พี วี ซี การผลิตมอเตอร์ไฟฟ้า การผลิตผงตะกั่วออกไซด์ การผลิตอะไหล่ประกอบจักรยานยนต์ การผลิตขวดแก้ว การผลิตแหวน การผลิตสี การทำคอนกรีตสำเร็จรูป การสร้างโรงแรม ที่อยู่อาศัย สำนักงาน ศูนย์การค้าธุรกิจ
4. การบริการ ได้แก่การให้บริการสนามกอล์ฟ ร้านอาหาร ภัตตาคาร และธุรกิจการท่องเที่ยว และการให้เช่าที่อยู่อาศัย
5. การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ดังเช่นกระดาสีเช็ดหน้า ผ้าอนามัย ไฟแช็ค ปากกา น้ำดื่ม เสื้อผ้าสำเร็จรูป เส้นด้าย
6. การพัฒนาที่ดิน อันรวมถึงการสร้างนิคมอุตสาหกรรม
7. การสาธารณูปโภค อาทิ ไฟฟ้า

ตาราง โครงการการลงทุนไทยในเวียดนามแยกตามสาขา (1988-มกราคม 1997)

สาขา	จำนวนโครงการ
1. การเกษตร	12
2. อุตสาหกรรมอาหารและการแปรรูปอาหาร	12
3. อุตสาหกรรมต่างๆ การก่อสร้าง วัสดุการก่อสร้าง	40
4. การบริการ(รวมโรงแรม)	14
5. สินค้าอุปโภคบริโภค	12
6. การพัฒนาที่ดิน	3
7. ระบบสาธารณูปโภค	1
รวม	94

ที่มา: เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ เสนอในการประชุมทางวิชาการ “เวียดนามศึกษา” จัดโดยสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนวิจัยแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 20-21 กุมภาพันธ์ 1997 ณ โรงแรมเอมบาซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จ.ชลบุรี

**ตัวอย่างโครงการลงทุนที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการและโครงการที่น่าจะมี
ู่ทางที่ดี(แยกตามประเภทการลงทุน)**

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โครงการลงทุนไทยที่ขออนุมัติต่อคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐหรือต่อกระทรวงการวางแผนและการลงทุนนับตั้งแต่ปี 1993 เป็นต้นมา เป็นโครงการที่มีขนาดและมูลค่าการลงทุนสูงกว่าโครงการในช่วงเวลาก่อนหน้านี้ โครงการลงทุนดังกล่าว พอที่จะยกเป็นตัวอย่างได้ดังนี้

1. ด้านการเกษตร และป่าไม้ อันประกอบด้วย

การผลิตอาหารสัตว์ ดังเช่น การเลี้ยงไก่และผลิตอาหารสัตว์ ในโครงการ CP-Vietnam Livestock Co. Ltd. ที่ Bien Hoa (22 ล้านเหรียญสหรัฐ)⁶² และที่ Ha Tay (30 ล้านเหรียญสหรัฐ)⁶³ และในโครงการร่วมทุนของบริษัท Betagro Bihimex Feedmill Co.Ltd. (4.71 ล้านเหรียญสหรัฐ)

การเลี้ยงไก่และผลิตอาหารสัตว์ ในโครงการร่วมทุน Viet-Thai Poultry International (12 ล้านเหรียญสหรัฐ)⁶⁴

การเลี้ยงไก่ในโครงการเงินทุนต่างชาติ 100% Advance Pharma VN Co. (4.51 ล้านเหรียญสหรัฐ)

การผลิตน้ำตาล ในโครงการร่วมทุน Vietnam-Mitr Phol Sugar Corp (85 ล้านเหรียญสหรัฐ)⁶⁵

2. ด้านอุตสาหกรรมทั่วไป ดังเช่น

การบรรจุแก๊สหุงต้ม ในโครงการร่วม Unique Gas & Petrochemical (VN) Co. (6.66 ล้านเหรียญสหรัฐ) และในโครงการร่วม Vietnam LPG Co. Ltd. (15.04 ล้านเหรียญสหรัฐ)

การผลิตเม็ด พีวีซี ในโครงการร่วม Viet-Thai Plastchem Co. Ltd. (2.99 ล้านเหรียญสหรัฐ)

การผลิตสี ในโครงการร่วม TOA Vietnam Co.Ltd. (10 ล้านเหรียญสหรัฐ)

การผลิตมอเตอร์ไฟฟ้า ในโครงการร่วม O.E.I.C. Vietnam Ltd.(7.38 ล้านเหรียญสหรัฐ)

การผลิตผงตะกั่วออกไซด์ ในโครงการร่วม VITHAZINCO (7.20 ล้านเหรียญสหรัฐ) ของบริษัทเทพารักษ์

การผลิตคอนกรีตสำเร็จรูป ในโครงการร่วม Star Concrete Group Vietnam (SCV) (3.13 ล้านเหรียญสหรัฐ)⁶⁶

การผลิตขวดแก้ว ในโครงการทุนต่างชาติ 100 % VINA Glass Industries Ltd.(34 ล้านเหรียญสหรัฐ)⁶⁷

⁶²Vietnam Economic Times, July 1996, p.13

⁶³Bangkok Post, 10 April 1996 และ Bangkok Post, 7 May 1996

⁶⁴Bangkok Post, 7 May 1996

⁶⁵Bangkok Post, 2 April 1996

⁶⁶“Foreign Investment Licensed”, Vietnam Economic Times, January 1996 , p.8

การผลิต อะไหล่ ประกอบรถจักรยานยนต์ ในโครงการร่วมทุน Automobile&Motorcycle Parts Manufacturing Joint Venture Co.Ltd. (39 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การผลิตยางรถจักรยานยนต์ในโครงการร่วมทุน Inoue Rubber Vietnam Co.,Ltd. (32.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การผลิตชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ในโครงการร่วมทุน Machino Auto-Parts Co.,Ltd. (18.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

3. ด้านการบริการ โรงแรม ท่องเที่ยว อันรวมถึงการก่อสร้างโรงแรม ที่อยู่อาศัย สำนักงานอื่นประกอบด้วย

การสร้างสนามกอล์ฟ ในโครงการร่วมทุน Kings Valley Corp. Ltd. (21.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การสร้างโรงแรมมาตรฐานสากล ในโครงการร่วมทุน Hanoi Lake View Sport Co. (14.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การสร้างโรงแรมระดับ 5ดาว ในโครงการร่วมทุน S.A.S. CTAMAD Co. Ltd.(42.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การสร้างโรงแรมระดับ 3ดาว ในโครงการร่วมทุน Ha Long Plaza Co. Ltd.(10.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การสร้างโรงแรมและซูปเปอร์มาร์เก็ต Halong-Dream Hotel (11 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

การสร้างที่อยู่อาศัยให้ชาวพาร์ตเมนต์ “Central Park” ในโครงการร่วมทุน TN Development Co. Ltd. (7.14 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

4. ด้านการผลิตสินค้าอุปโภค บริโภค

การผลิตผ้าอนามัยยี่ห้อ Softina ในโครงการร่วมทุนของบริษัท TN Vinathai Co.Ltd. เงินทุนของโครงการทั้งสิ้นมีเพียง 2.28 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เท่านั้น แต่ก็ยังเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นับตั้งแต่ในขั้นตอนการลงทุน อีกทั้งความนิยมในผลิตภัณฑ์ของตลาดเวียดนาม

^a “Foreign Investment Licensed”, Vietnam Economic Times, February 1996 , p.11

5. ด้านการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม อันประกอบด้วย

การสร้างนิคมอุตสาหกรรม Amata City ที่ Bien Hoa ในโครงการร่วมทุนของบริษัท Long Binh company (46.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)⁶⁸ ระหว่างบริษัทบางปะกง อินดัสเตรียล ปาร์ค 2 (70%) และวิสาหกิจของเวียดนาม SONADEZI

การสร้างโรงงานไฟฟ้า ในโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม Amata Power ที่ Bien Hoa (200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) อันเป็นการร่วมทุนระหว่าง Amata Power Ltd., Tractable of Belgium และรัฐบาลเวียดนาม

นอกจากนี้ มีโครงการลงทุนไทยที่สำคัญที่กำลังอยู่ในระหว่างศึกษาความเป็นไปได้ หรืออยู่ในระหว่างรอการอนุมัติกระทรวงการวางแผนและการลงทุน ดังเช่น

โครงการสร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ (630 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ของกลุ่ม Manager (Manager Group) และสยามซีเมนต์

โครงการแยกแร่ เกล็ดิน และคาร์บอนเตจากเคลเซียมของบริษัทบ้านปู ซึ่งเป็นบริษัทที่มีความชำนาญในการทำอุตสาหกรรมถ่านหิน

โครงการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมอันรวมถึงการสื่อสารผ่านดาวเทียมและโทรศัพท์ ของการร่วมทุนระหว่างบริษัท Jasmine International Plc บริษัท Italian-Thai Development บริษัท Nomura Securities เป็นต้น กับกระทรวงกลาโหมเวียดนาม โครงการนี้ได้รับความเห็นชอบขั้นต้นจากกระทรวงกลาโหมเวียดนามแล้ว (4 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)

โครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม Dinh Vu ที่เมืองไฮฟอง เป็นการร่วมทุนมูลค่าเงินทุน 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ระหว่างบริษัทของเบลเยียม สหรัฐฯ และไทย International Port Engineering and Management of Belgium (IPEM), Asian Infrastructure Development (AID) ซึ่งมีกลุ่มบ้านฉางถือหุ้นอยู่ และ American International Group (AIG) และฝ่ายเวียดนามคือ Hai Phong Transport Engineering⁶⁹ โครงการนี้ได้ผ่านความเห็นชอบขั้นต้นจากเจ้าหน้าที่เมืองไฮฟองแล้ว

โครงการร่วมทุนในการสร้างโรงงานน้ำตาล ระหว่าง Tate & Lyle Investment Ltd. (60%) ซึ่งเป็นบริษัทของอังกฤษ Vietnam Fund Ltd. (15%) ซึ่งเป็นวิสาหกิจของเวียดนาม และ

⁶⁸ "Under Construction", *Vietnam Economic Times*, January 1996, p.22

⁶⁹ "Thai stake in industrial park venture", *Bangkok Post* 12 April 1997; ดู "Three agreements on economic zone", *Bangkok Post* 25 October 1996; และ "Consortium to invest B20b in port project in Vietnam", *Bangkok Post* 23 December 1996

บริษัทน้ำตาลมิตรผล (15%) ⁷⁰ ซึ่งเป็นบริษัทน้ำตาลไทย โรงงานนี้จะมีขีดความสามารถในการหีบอ้อย 6,000 ตันต่อวัน

อนึ่ง ในขณะนี้ ธนาคารไทยที่ได้เปิดสาขาในประเทศเวียดนามแล้วมีดังนี้

1. ธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) มีสาขาใหญ่อยู่ที่นครโฮจิมินห์ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 1992 และมีสาขาย่อยอยู่ที่กรุงฮานอย เริ่มดำเนินการเมื่อเดือนมกราคม 1995
2. ธนาคารทหารไทย มีสาขาอยู่ที่นครโฮจิมินห์ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 1992 และมีสำนักงานตัวแทนที่กรุงฮานอยได้รับอนุมัติในปี 1995

สำหรับการตั้งสำนักงานตัวแทนของธนาคารอื่นๆ มีดังนี้

1. สำนักงานตัวแทนของธนาคารกรุงไทย ณ กรุงฮานอยได้รับอนุมัติในปี 1995
2. สำนักงานตัวแทนของธนาคารศรีอยุธยา ณ กรุงฮานอยได้รับอนุมัติในปี 1995
3. สำนักงานตัวแทนของธนาคารกสิกรไทย ณ กรุงฮานอยได้รับอนุมัติในปี 1995
4. สำนักงานตัวแทนของธนาคารนครหลวงไทย ณ กรุงฮานอยได้รับอนุมัติในปี 1996
5. สำนักงานตัวแทนของ Nava Finance and Securities Co. Ltd. ได้รับอนุมัติให้ตั้ง ที่นครโฮจิมินห์⁷¹

นอกจากนี้ยังมีการร่วมทุนในด้านการธนาคาร อันได้แก่ธนาคารร่วมทุน Vina Siam⁷² ซึ่งได้รับอนุมัติในปี 1995 เป็นการร่วมทุนระหว่าง ธนาคารไทยพาณิชย์ กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ (ฝ่ายไทยลงทุนร้อยละ 50) และธนาคารเพื่อการเกษตรของเวียดนาม (ร้อยละ 50) โดยมีสำนักงานอยู่ที่นครโฮจิมินห์⁷³

⁷⁰ "Sugar firm plans Indochina entry, take over of mill", **Bangkok Post** 5 March 1996; "Mitr Phol signs deal to build sugar mill in Vietnam", **Bangkok Post** 6 September 1996

⁷¹ **The Nation**, 21 September 1994

⁷² เป็นธนาคารร่วมทุนแห่งที่ 4 นอกเหนือจาก ธนาคาร First Vina (ร่วมทุนระหว่างเกาหลีใต้และเวียดนาม) ธนาคาร Indo Vina (ร่วมทุนระหว่างอินโดนีเซียและเวียดนาม) ธนาคาร VID Public (ร่วมทุนระหว่างมาเลเซียและเวียดนาม)

⁷³ จากการสัมภาษณ์คุณกิตติพงษ์ สุชาติ ณ ที่ทำการธนาคาร ณ นครโฮจิมินห์ วันที่ 22 พฤษภาคม 1996

ตัวอย่างบริษัทไทยสำคัญที่ลงทุนในเวียดนาม

กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ หรือซีพี

กลุ่มซีพี เริ่มเข้ามาทำธุรกิจในเวียดนามตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 80 เริ่มจากการค้าโดยได้ตั้งสำนักงานตัวแทน Evershine ในนครโฮจิมินห์ ต่อมาได้เริ่มธุรกิจการลงทุน และมีโครงการที่ได้รับอนุมัติหลายโครงการดังเช่น⁷⁴ โครงการผลิตอาหารสัตว์ของบริษัท C.P Vietnam Livestock Co. Ltd. ที่เบียนหัว จังหวัดด่งนาย⁷⁵ โครงการการเลี้ยงไก่ของบริษัท Advance Pharma Vietnam Co.Ltd. ที่จังหวัดด่งนาย⁷⁶ อันรวมถึงการเปิดร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด (Fast food) ใกล้เคียง 5 คาวที่นครโฮจิมินห์ โครงการเลี้ยงไก่และผลิตอาหารสัตว์ของบริษัท C.P Vietnam Co. Ltd. ที่ท่าเคย (35 กิโลเมตรจากกรุงฮานอย)⁷⁷ โครงการเลี้ยงกุ้งเพื่อการส่งออกโดยเป็นสัญญาร่วมมือทางธุรกิจ โครงการผลิตข้าวโพด และโครงการร่วมทุนธนาคาร อันได้แก่ธนาคาร Vina Siam ซึ่งเป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรของเวียดนาม (Bank of Agriculture)⁷⁸

⁷⁴"CP budgets B 17 bn. in Vietnam", *The Nation* 10 April 1996; "Fast food chain sells chicken franchise in VN", *The Nation* 4 April 1996

⁷⁵โครงการนี้ได้รับการอนุมัติการลงทุนเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 1993 หลังจากที่ได้รับอนุมัติการก่อสร้างและก่อสร้างแล้วเสร็จแล้ว ก็ได้เริ่มผลิตอาหารสัตว์ในเดือนกรกฎาคม 1994 โรงงานแห่งนี้มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 18,000 ตันต่อเดือนในเดือนมกราคม 1995 ทางโรงงานได้จัดอาหารขึ้นไปยังเจ้าหน้าที่กรุงฮานอย เพื่อเปิดตลาดทางภาคเหนือ และรองรับการขออนุมัติการลงทุนสร้างโรงงานทางภาคเหนือ ผลผลิตอาหารสัตว์นี้ ขายแต่ภายในประเทศเท่านั้น; จากการบรรยายของนายธีระศักดิ์ อูรณาน รองประธานบริษัท ในระหว่างการเยือนโรงงานผลิตอาหารสัตว์ของบริษัท C.P Vietnam Livestock Co. Ltd. ที่เบียนหัว จังหวัดด่งนาย วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1996

⁷⁶ในโครงการนี้ Advance Pharma Vietnam จะส่งไก่ประมาณ 3,000 ตัวให้แก่ฟาร์มเลี้ยงไก่แต่ละฟาร์ม (264 ฟาร์มด้วยจำนวนไก่ทั้งสิ้น 959,000 ตัว) พร้อมด้วยเทคโนโลยี อาหารสัตว์ วัคซีนสัตว์และการประกันราคา

⁷⁷ขณะนี้อาหารสัตว์ของซีพีที่ขายในเวียดนามซึ่งอยู่ภายใต้ชื่อการค้า Hi-Gro มีส่วนขายในตลาดร้อยละ 30 ของตลาดเวียดนาม

⁷⁸จากการสัมภาษณ์คุณกิตติพงษ์ สุชาติ ผู้จัดการธนาคาร ณ ที่ทำการธนาคาร นครโฮจิมินห์ ในวันที่ 22 พฤษภาคม 1996; และดู "Thai Bank increase presence in Vietnam", *Bangkok Post* 29 January 1996

บริษัทบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค 2

มีโครงการสำคัญในเวียดนามได้แก่ โครงการ Amata City (Bien Hao) ซึ่งเป็นโครงการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่ตำบลเบียนหัว จังหวัดด่งนาย (30 กิโลเมตรจากนครโฮจิมินห์) ดำเนินการโดยบริษัทร่วมทุน Long Binh Company หรือ Amata (Vietnam) อันเป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัทบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค 2 (70%) และวิสาหกิจเวียดนาม SONADEZI ซึ่งเป็นคณะกรรมการจัดการเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมของจังหวัดด่งนาย (30%) โครงการนี้ได้รับการอนุมัติเมื่อเดือนธันวาคม 1994 และเป็นโครงการนาน 50 ปี กล่าวคือโครงการนี้เช่าที่ดินรัฐบาลเวียดนามถึงปี 2044⁷⁹ เนื้อที่ในโครงการนี้มีถึง 700 เฮกตาร์และการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมนี้ประกอบด้วย 5 ระยะ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการขั้นที่หนึ่ง และคาดว่านิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้จะปฏิบัติการได้ราวปี 2000 และจะมีโรงงานถึง 200 แห่ง กลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการเช่าพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรม จะมีทั้งอุตสาหกรรมผลิตวัสดุก่อสร้าง การประกอบจักรยานยนต์ จนกระทั่งการผลิตเครื่องสำอาง ผลผลิตส่วนใหญ่ที่ผลิตใน Amata City นี้จะขายในตลาดภายใน⁸⁰

นอกจากนี้ บริษัทบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค 2 โดย Amata City ยังมีโครงการสร้างนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีแถบโรงกลั่นน้ำมันที่bungkwat (Dung Quat) ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยได้เสนอโครงการดังกล่าวภายใต้ชื่อ Dung Quat Amata Infrastructure Development⁸¹ อันจะเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งที่สองของ บริษัทบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค 2 ในเวียดนาม

ขณะนี้บริษัทบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค 2 ได้ยื่นขออนุมัติการสร้างไฟฟ้าขนาด 120 เมกกะวัตต์ ภายใต้ชื่อ Amata Power Company Ltd ซึ่งมีมูลค่าถึง 110 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อป้อน

⁷⁹จากการบรรยายสรุปของนายกำจร วรวงศากุล ผู้ช่วยรองประธานเกี่ยวกับการร่วมทุนของบริษัท บริษัทบางปะกง อินดัสเตรียลปาร์ค 2 ในระหว่างการเยี่ยมชมนิคมอุตสาหกรรม Amata City ตำบลเบียนหัว จังหวัดด่งนาย ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1996 ; ดู “Amata: A clean and green industrial park”, Quoc Te (Vietnam-Thailand 1976-1996), a special supplement of the World Affairs Weekly, August 1996; “Amata power plans massive investment”, The Nation March 16, 1996; 1; Vietnam Investment Review 25-31 December 1995 ; Vietnam News 5 December 1995

⁸⁰ “Amata committed to keep IZ clean”, Vietnam News 25-31 December 1995; “Bangpakong allots \$46 mn. for industrial park in VN” Bangkok Post 6 June 1995; เอกสารของ Amata City (Bien Hao) Vietnam; “จับตานิคมอุตสาหกรรมในเวียดนาม”, ฐานเศรษฐกิจ 13-15 ธันวาคม 2538

⁸¹ “No change to Amata zone plan”, Bangkok Post 7 March 1997; ดู “บางปะกงฯลุยโปรเจกต์แสนล้าน ผุดนิคมปิโตรเคมีในเวียดนาม”, ผู้จัดการรายวัน 10 มกราคม 2540 หน้า 3

โรงงานภายในนิคมอุตสาหกรรมที่เบียนหัว โดยในระยะแรกจะสร้างไฟฟ้าขนาด 20 เมกกะวัตต์ และในปี 2000 จะเพิ่มเป็น 120 เมกกะวัตต์

Amata Power Company Ltd เป็นการร่วมทุนระหว่าง Amata Power Ltd (60%) Power Fin SA ของเบลเยียม (30%) และ Amata (Vietnam) Co. Ltd (10%)⁸²

กลุ่มทีเอ็น

กลุ่มทีเอ็น ได้เข้าไปติดต่อกำรงธุรกิจในเวียดนามตั้งแต่ราวปี 1988 ทำธุรกิจลงทุนหลาย ด้านเช่น การผลิตผ้าอนามัยยี่ห้อ Softina โดยบริษัทร่วมทุน TN Vinathai Co.,Ltd. ซึ่งแม้ว่าจะใช้ ทุนในการลงทุนน้อย แต่ก็ประสบความสำเร็จ การสร้างที่พักอาศัยให้เช่า “Central Park” โดย บริษัทร่วมทุน TN Development Co.,Ltd. และการผลิตแชมพู สบู่ เป็นต้นโดยบริษัทร่วมทุน TN Manufacturing Co.,Ltd.

บริษัทเทพารักษ์

ได้เข้าไปสำรวจตลาดในเวียดนามตั้งแต่ปลายปี 1988 เริ่มจากการขายไม้ เหล็ก แร่ดิบ สังกะสี และก็ได้ร่วมลงทุนเกี่ยวกับพลอย แต่ประสบปัญหามากมาย ในปัจจุบันมีการลงทุนในการ ผลิตผงตะกั่วออกไซด์ มูลค่า 7.2 ล้านบาท ผลผลิตที่ได้บางส่วนส่งออกต่างประเทศและบางส่วน ขายภายในประเทศ โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการแล้ว⁸³

กลุ่มเบทาโกร

เริ่มเข้าเวียดนามและเปิดสำนักงานตัวแทนในปี 1995 ได้รับอนุมัติการลงทุนโครงการ ผลิตอาหารสัตว์ ที่เบียนหัว จังหวัดด่งนาย เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 1996 ภายใต้บริษัทร่วมทุนชื่อ Betagro Bihimex Feedmill Co.,Ltd. โดยกลุ่มเบทาโกรลงทุนร้อยละ 70⁸⁴ โรงงานนี้จะผลิตอาหาร สัตว์ 3,000-4,000 ตันต่อเดือนในสองปีแรก และ 6,000 ตันต่อเดือนในปีที่สามของการผลิต⁸⁵

⁸² “Thai and Belgian power firms bid to supply Amata Industrial Zone”, *Vietnam Investment Review*, 13-19 May 1996

⁸³ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของบริษัทเทพารักษ์(ขอสงวนนาม) ณ กรุงเทพมหานคร วันที่ 15 พฤษภาคม 1996

⁸⁴ “จากการสัมภาษณ์นายโยชิน รัตนวงศันรา ผู้อำนวยการบริษัท เบทาโกร (เวียดนาม) ณ ที่ทำการสำนักงานตัวแทน นครโฮจิมินห์ วันที่ 22 พฤษภาคม 1996 และจากการสนทนากับดร.อารยัน ตระหง่าน ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร เครือเบทาโกร วันที่ 31 มกราคม 1996 ณ นครโฮจิมินห์

⁸⁵ “Betagro plans expansion into China and Vietnam”, *Bangkok Post* 2 November 1996

บริษัทเอส เอ เอส เทรคคิง

ได้เข้าไปสำรวจตลาดในเวียดนามตั้งแต่ราวปี 1988 และ 1989 ได้รับอนุมัติโครงการสร้างโรงแรมระดับ 5 ดาวในปลายปี 1994 และได้มีการดำเนินการก่อสร้างแล้ว

กลุ่มผู้จัดการ

กลุ่มผู้จัดการ ได้รับการอนุมัติลงทุนในหลายโครงการ ดังเช่น โครงการผลิตหนังสือพิมพ์ Vietnam News โครงการสร้างโรงแรมของบริษัทร่วมทุน Hanoi Lake View Sport Company เป็นต้น

บทที่ 3

การอภิปรายผล

ข้อจำกัดและอุปสรรคของการลงทุนไทยในเวียดนาม

ข้อจำกัดและอุปสรรคของการลงทุนไทยในเวียดนามในปัจจุบัน เกิดจากทั้งทางฝ่ายเวียดนามและฝ่ายไทย แต่เงื่อนไขของข้อจำกัดและอุปสรรคดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้หากทั้งสองฝ่ายสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้สำเร็จ

ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากฝ่ายเวียดนาม

ข้อจำกัดและอุปสรรคอันสำคัญที่เกิดจากฝ่ายเวียดนาม ก็คือ ความไม่พร้อมของสภาพแวดล้อมการลงทุนในเวียดนาม อันได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค ระบบกฎหมาย ระบบภาษี ระบบการเงินการธนาคาร ความซับซ้อนของระบบราชการ ความล่าช้าในการทำงานและการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐในหลายๆ ระดับ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่อยู่ในอัตราสูงเกินควร การเปลี่ยนแปลงไปมาของกฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนที่นักลงทุนไทยและต่างชาติมักนึกไม่ถึง อีกทั้งยังมีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามในทันที

ประการแรก เกี่ยวกับความไม่พร้อมของระบบสาธารณูปโภค อันได้แก่ท่าเรือ ถนน สนามบิน ระบบพลังงานไฟฟ้า ระบบน้ำ การขนส่ง เป็นต้น เป็นข้อจำกัดสำคัญของการลงทุนทั้งของนักลงทุนไทยและของนักลงทุนต่างชาติทั่วไป อันเป็นการตัดโอกาสและตัดความเป็นไปได้ของการลงทุนนั้นๆ อนึ่ง การขาดความพร้อมในการป้อนพลังงานไฟฟ้ามีผลให้เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตในโรงงานดับบ่อยครั้ง ทำให้เครื่องจักรเสื่อมและชำรุดเสียหายได้ง่าย นอกจากนี้การขาดแคลนเส้นทางคมนาคม ขนส่ง ทำให้การลงทุนไม่สามารถกระทำได้

ประการที่สอง เกี่ยวกับระบบกฎหมายและระบบภาษี สืบเนื่องมาจากความไม่พร้อมของระบบกฎหมายเวียดนาม กฎหมายและกฎระเบียบ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติจึงมีช่องโหว่และเกิดการตีความอย่างหลากหลาย ไม่ชัดเจนและเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและบ่อยครั้ง นอกจากนี้แม้จะมีกฎระเบียบที่ออกมาใหม่ บางทีก็ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้

ประการที่สาม ปัญหาการคอร์รัปชัน สำหรับการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นมีในหลายระดับและในขั้นตอนต่างๆ นับตั้งแต่ในขั้นตอนขอเข้าพบเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จนถึงในขั้นตอนการขออนุมัติโครงการการลงทุน นักธุรกิจไทยและต่างชาติมักจำต้องติดสินบน หรือให้ “ค่าน้ำร้อนน้ำ

ชา"เพื่อให้การติดต่อกันดำเนินไปด้วยดี อันทำให้ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนสูงเกินกว่าที่นักลงทุนคาดเอาไว้ นอกจากนี้ความซับซ้อนและความล่าช้าในการทำงานในระบบราชการยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการลงทุนสูงขึ้นอย่างคาดไม่ถึง จนนักธุรกิจบางรายไม่สามารถทนรับภาระดังกล่าวได้และต้องถอนตัวไปในที่สุด

ประการที่สี่ ข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการลงทุนไทยที่เกิดจากฝ่ายเวียดนามอีกประการก็คือ ค่าใช้จ่ายในทุกๆ ด้าน ทั้งในการเช่าที่ดิน ซึ่งมีราคาแพงและยังไม่สามารถนำที่ดินนั้นมาใช้เป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการกู้ยืมเงินเพื่อโครงการได้ ภาษีสินค้าและเครื่องจักรนำเข้าที่อยู่ในอัตราสูงมาก นอกจากนี้แล้ว อัตราค่าเช่าอาคารสำนักงาน ที่พัก ที่อยู่อาศัยยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับอัตราค่าเช่าในประเทศอื่นๆ

ราคาค่าเช่าที่ดินเพื่อการสร้างสำนักงานหรือเพื่อการสร้างที่พักอาศัยในบริเวณใจกลางกรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ โดยเฉลี่ยสูงถึง 2,000 เหรียญสหรัฐต่อตารางเมตร ในขณะที่ที่ดินเพื่อการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์บริเวณรอบนอกกรุงฮานอย มีราคาเท่ากับ 400 เหรียญสหรัฐ และรอบนอกโฮจิมินห์มีราคาประมาณ 250 เหรียญต่อตารางเมตร ขณะที่บริเวณใจกลางกรุงเทพ ราคาที่ดินเพื่อการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ต่อตารางเมตรละประมาณ 680 เหรียญสหรัฐ และบริเวณชานเมืองประมาณ 500 เหรียญ ในขณะที่บริเวณใจกลางกรุงจาการ์ตาและกรุงมนิลา เพียงประมาณ 400 เหรียญ และชานเมืองประมาณ 40 เหรียญสหรัฐ⁸⁶

เช่นเดียวกันคำพาหนะในการเดินทางภายในประเทศ ค่าจ้างลำนํ้า ค่าจ้างคนงานหรือนุคคลากรเวียดนามก็อยู่ในระดับสูงเช่นกัน แม้ว่าอัตราค่าจ้างและค่าเช่าที่กล่าวมาข้างต้นจะอยู่ในระดับสูงแต่การบริการที่ได้นั้นมิได้มีคุณภาพหรืออยู่ในระดับมาตรฐานอย่างที่ควรจะเป็น เกี่ยวกับแรงงานนั้น แรงงานที่มีคุณภาพยังคงหาได้ยาก และแม้ว่าแรงงานเวียดนามส่วนใหญ่จะได้ชื่อว่าเป็นแรงงานที่มีความขยันขันแข็ง แต่ยังคงขาดความชำนาญ ความปราณีตและความละเอียดละออ ซึ่งจะสังเกตได้จากสินค้าหรือผลผลิตหรือวัสดุเครื่องใช้ที่ผลิตขึ้นในประเทศในขณะนี้ อย่างไรก็ตาม แรงงานดังกล่าวจะสามารถพัฒนาไปได้ในอนาคต เนื่องจากชาวเวียดนามนั้นมีความสามารถในการเรียนรู้ได้รวดเร็ว สำหรับการบริหารคนงานในโรงงานหรือสำนักงานบางครั้งก็ประสบปัญหาเนื่องจากคนเวียดนามนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ทำให้บ่อยครั้งไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของนายจ้าง นอกจากนี้การจ้างงานส่วนใหญ่ต้องผ่านหน่วยงานรัฐบาลเวียดนามเสมอและนักลงทุนต่างชาติไม่มีสิทธิให้คนงานออกจากงานเอง กล่าวคือการจ้างแรงงานถูกควบคุมโดยกลไกของรัฐ บ่อยครั้งที่บริษัทต่างชาติจำเป็นต้องขอมอบพนักงานหรือนุคคลากรชาวเวียดนามที่หน่วยงานรัฐบาลจัดหาให้โดยไม่สามารถโต้แย้งหรือต่อรองได้

⁸⁶“ฮานอย-โฮจิมินห์ ขึ้นชื่อ 2 เมืองแพงที่สุดในเอเชีย”, ผู้จัดการรายวัน, 2 สิงหาคม 2538

อัตราค่าจ้างชาวเวียดนามที่ทำงานกับบริษัทต่างชาติในนครโฮจิมินห์*

(หน่วย: เหรียญสหรัฐ)

ประเภทของงาน	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4
1.พนักงานทำความสะอาด	80(50)**	100	120	150
2.พนักงานโรงแรม	100(80)	120	150	180
3.คนทำสวน	100(80)	120	150	180
4.พนักงาน รปภ	120(80)	140	160	200
5.พ่อครัว	150(100)	180	200	250
6.คนขับรถ	150(100)	180	200	250
7. พนักงานสำนักงาน งาน(เสมียน/พนักงานทั่วไป)	180(120)	200	220	260
8.เลขานุการ	200(120)	250	300	320
9.ล่าม	250(120)	280	320	350
10.ผู้ช่วยผู้จัดการ	300(250)	350	400	450
11.ผู้จัดการ	500ขึ้นไป(400)			

* ตามการประกาศอย่างเป็นทางการของนครโฮจิมินห์ เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 1993

**ตัวเลขใน () ในตารางข้างต้นหมายถึงอัตราค่าจ้างเดิม

ประการที่ห้า เป็นข้อจำกัดในการจัดหาวัตถุดิบมาป้อนโรงงานหรือมาใช้ในโครงการลงทุน เนื่องจากราคาของวัตถุดิบในเวียดนามไม่เป็นตามกลไกตลาด และวัตถุดิบบางชนิดมีต้นทุนสูงกว่าความเป็นจริง อีกทั้งการป้อนวัตถุดิบดังกล่าวที่ได้จากท้องถิ่นยังขาดความแน่นอนและไม่สามารถกำหนดให้เป็นไปตามระบบได้⁸⁷

ประการที่หก การที่เวียดนามขาดอุตสาหกรรมสนับสนุน (Supporting industry) ทำให้นักลงทุนต้องนำเข้าสินค้า วัตถุดิบหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นหลายอย่าง อันทำให้การผลิตมีต้นทุนสูงและบางครั้งเกิดภาวะขาดแคลนที่อาจเกิดจากความล่าช้าในการนำเข้า หรือจากเหตุผลอื่นๆ

⁸⁷ "การวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มทางเศรษฐกิจของเวียดนามและสถานการณ์ทางด้านอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อการค้าการลงทุน", เอกสารจากการเสวนานักธุรกิจไทย ณ กรุงเทพมหานคร, 8 มีนาคม 2539

ประการที่เจ็ด ในบางครั้งอุปสรรคในการขออนุมัติการลงทุนเกิดจากการเรียกร้องของฝ่ายเวียดนามให้นักลงทุนไทยนำเข้าเทคโนโลยีที่ทันสมัยหรือเทคโนโลยีที่มีราคาสูงเกินกว่าที่นักลงทุนจะให้ได้ หรืออาจมี แต่ที่อยู่ในระดับสูงเกินกว่าที่ฝ่ายเวียดนามจะสามารถรับการถ่ายทอดได้

ประการที่แปด ปัญหาเรื่องกฎระเบียบในการโอนเงิน

นอกจากนี้ ในปลายปี 1996 การที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนามได้มีคำสั่งจัดตั้งหน่วยของพรรค (Party Cells) ขึ้นในบริษัทร่วมทุนนั้น ได้นำไปสู่ความกังวลในหมู่นักลงทุนไทย และต่างชาติเกี่ยวกับการแทรกแซงของทางการเวียดนามในกิจการการลงทุนแบบร่วมทุนของตน อันอาจจะถือเป็นข้อจำกัดการลงทุนในรูปแบบหนึ่ง

ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากฝ่ายไทย

ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากฝ่ายไทยนี้มีมาทั้งจากรัฐบาลและเอกชน ดังนี้

ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากรัฐบาลไทย

1. แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนไทย แต่ไม่มีการสร้างมาตรการรองรับ และจวบจนบัดนี้รัฐบาลไทยยังมิได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวว่าด้วยการค้าการลงทุนในเวียดนาม ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามและความคิดริเริ่มเกิดขึ้นแล้วก็ตาม ดังจะเห็นได้จากการจัดการเสวนานักธุรกิจไทยในเวียดนาม อันเป็นการจัดการเพื่อก่อให้เกิดการพบปะระหว่างนักธุรกิจไทยในเวียดนามและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลไทยที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่เจ้าหน้าที่จากกระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย กระทรวงการต่างประเทศ อีกทั้งสภาหอการค้าไทย การเสวนาดังกล่าวได้มีขึ้นแล้วอย่างน้อย 2 ครั้ง ที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 8-9 มีนาคม 1996 และที่นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 15-19 สิงหาคม ในปีเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการจัดการเสวนาดังกล่าว ก็เพื่อชักนำให้นักธุรกิจไทยในเวียดนามได้พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรายงานปัญหาอุปสรรคที่ได้พบในการดำเนินธุรกิจในเวียดนาม แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลไทย ทั้งนี้เพื่อที่จะนำข้อมูลไปประกอบการสร้างแผนยุทธศาสตร์เพื่อการค้าการลงทุนในประเทศเวียดนาม อันเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามสร้างแผนยุทธศาสตร์เพื่อการค้าการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านทั้งหลาย

อย่างไรก็ตาม การสร้างยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น และการเสวนาดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ก็เพิ่งจะดำเนินการขึ้นในปี 1996 นี้เอง นอกจากนี้ ภาครัฐยังคงขาดการศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง เพื่อนำไปใช้ในการสร้างหรือวางแผนยุทธศาสตร์ข้างต้น

จากการขาดยุทธศาสตร์ว่าด้วยการค้าการลงทุนนี้ เป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ขัดขวางความสำเร็จในการลงทุนของนักลงทุนไทยในเวียดนาม ดังจะเห็นได้จากจำนวนและมูลค่าโครงการ

การลงทุนยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับการลงทุนของนักลงทุนชาติอื่นๆ เหตุผลประการหนึ่งที่รัฐบาลไทยยังไม่สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การค้า การลงทุนได้ก็เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลไทยที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งมีผลทำให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง

2. นักลงทุนไทยไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านข้อมูล คำปรึกษา ขาดความช่วยเหลือในการประสานงานระหว่างนักธุรกิจไทยและเจ้าหน้าที่เวียดนามและขาดความช่วยเหลือและการผลักดันจากหน่วยงานรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาลของไทย ในระหว่างการดำเนินการธุรกิจหรือการหาข้อมูลในเวียดนาม ทั้งนี้ หน่วยงานรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาลของไทยมิได้ก่อตั้งหน่วยงานดังกล่าวขึ้นในเวียดนาม

จะเห็นว่าประเทศที่มีความสำเร็จในการลงทุนในเวียดนาม มีโครงการและมูลค่าการลงทุนระดับสูง ดังเช่น ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ มักจะมีการกำหนดยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนระยะยาว ขณะเดียวกันยังมีหน่วยงานรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาลของประเทศดังกล่าวให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูล การให้คำปรึกษา การทำหน้าที่เป็นตัวแทนประสานงาน ช่วยเหลือนักลงทุนของชาติตน

หน่วยงานของญี่ปุ่นที่ให้ความช่วยเหลือในทำนองนี้ ได้แก่ Exim Bank JETRO JICA และ MITI ซึ่งให้บริการในด้านข้อมูล จัดคณะเยือน จัดสัมมนา ศึกษาความเป็นไปได้ จัดหาผู้ร่วมทุน และให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ เป็นต้น สำหรับหน่วยงานของเกาหลีใต้ที่ให้ความช่วยเหลือทำนองเดียวกันนี้ ได้แก่ KOTRA ส่วนหน่วยงานของไต้หวัน ได้แก่ CETRA เป็นต้น

ตราบนับดังนี้ ภาครัฐไทยยังขาดความช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวข้างต้นแก่ภาคเอกชนในเวียดนาม ตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เมื่อนักธุรกิจไทยประสบปัญหาในการทำธุรกิจ โดยเฉพาะการลงทุนในลักษณะการร่วมทุน นักธุรกิจเหล่านี้ต้องแก้ปัญหาเองแต่ผู้เดียวอย่างไร้ผู้นำและอำนาจในการต่อรอง จะมีบ้างในบางกรณีที่เกิดขึ้นน้อยมากที่หน่วยงานรัฐบาลไทยในเวียดนามดังเช่น สถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ หรือสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย จะได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเจรจาหรือประสานงาน ซึ่งทำให้บริษัทไทยนั้นๆ ดังเช่น กรณีของบริษัท Christianni & Nielsen สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือดังกล่าวมิได้กระทำอย่างเป็นระบบ อนึ่ง โดยทั่วไปเจ้าหน้าที่เวียดนามจะให้ความสำคัญกับบริษัทต่างชาติที่มีหน่วยงานรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาลให้การสนับสนุนหรือดูแล ทั้งนี้โดยฝ่ายเวียดนามมองว่าเป็นการประกันความน่าเชื่อถือ

จะเห็นว่าประเทศที่ลงทุนในอันดับสำคัญๆ ดังเช่น ไต้หวัน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่นักธุรกิจของตนดังนี้^{๕๕}

^{๕๕}อ้างแล้ว “เอกสารประกอบการเสวนาหัวข้อที่ 6” รวบรวมโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย จาก เอกสารการเสวนานักธุรกิจไทยในนครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 15-16 สิงหาคม 2539

ในกรณีของญี่ปุ่น ได้แก่ Exim Bank ซึ่งให้เงินกู้แก่ธุรกิจเอกชนญี่ปุ่น ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2-3

Japan International Corporation Agency (JICA) ให้เงินกู้ในโครงการลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา ด้วยดอกเบี้ยร้อยละ 0.75-3.5 ภายในเวลา 20 ปี

Japan Overseas Development Corporation (JODC) ให้เงินกู้แก่ธุรกิจขนาดเล็กเพื่อไปดำเนินการลงทุนในประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา ด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2-4 ภายในระยะเวลา 10 ปี

Japan International Development Organization (JAIDO) ให้เงินกู้แก่ธุรกิจร่วมทุนเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศกำลังพัฒนาที่มีชาวญี่ปุ่นร่วมทุนร้อยละ 10-20

OECD ให้เงินกู้แก่ธุรกิจการเกษตร ประมง เหมืองแร่ ด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำร้อยละ 2-3 ในระยะเวลา 20 ปี โดยปลอดเงินต้นในระยะ 5 ปีแรก

ส่วนการให้การค้ำประกันนั้น หน่วยงานสำคัญของญี่ปุ่นที่ให้การค้ำประกันก็คือ Exim Bank ซึ่งให้การค้ำประกันเงินกู้จากธนาคารหรือแหล่งเงินกู้อื่น และร่วมค้ำประกันเงินกู้กับธนาคารที่ร่วมให้สินเชื่อกับ Exim Bank

Japan External Trade Organization เป็นหน่วยงานที่ออกไปรับรองแก่บริษัทในเรื่องฐานะทรัพย์สิน ชนิดธุรกิจโดยคิดค่าบริการ 400 เหยียสหรัฐ

MITI ให้การค้ำประกันการลงทุนในต่างประเทศ

ในกรณีของเกาหลีใต้ การช่วยเหลือเพื่อให้เงินกู้และค้ำประกันแก่ภาคเอกชน มีดังนี้

Exim Bank ให้สินเชื่อในการลงทุนในต่างประเทศ ด้วยดอกเบี้ยร้อยละ 7-8 ภายในระยะเวลา 10 ปี

Small and Medium Industry Promotion Corporation ให้กู้เพื่อซื้อเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ใช้แล้วและส่งไปยังต่างประเทศด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ในระยะเวลา 8 ปี

Korea Export Insurance Corporation ให้การประกันความสูญเสียในการลงทุนอันเนื่องมาจากปัญหาทางการเมือง ด้วยอัตราเบี้ยประกันร้อยละ 0.18-0.72

สำหรับหน่วยงานสิงคโปร์ที่ให้ความช่วยเหลือด้านเงินกู้และการให้การค้ำประกันแก่นักลงทุนชาวสิงคโปร์ที่ทำธุรกิจในต่างประเทศ รวมถึงเวียดนาม ได้แก่ Economic Development Board (EDB) ซึ่งให้เงินกู้เพื่อซื้อเครื่องจักร อุปกรณ์ ด้วยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6.25-6.75 ในระยะเวลา 4-10 ปี และในการให้การค้ำประกัน ผู้ลงทุนสามารถใช้หลักทรัพย์ในสิงคโปร์หรือในต่างประเทศก็ได้

3. นักธุรกิจไทยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ไทย ขณะเดียวกันก็ขาดความช่วยเหลือด้านการเงินจากภาครัฐไทย โดยทั่วไปในการเข้าไปลงทุนในประเทศใดก็ตาม นักลงทุนจะหาแหล่งทุนหรือเงินกู้ และสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์จะเรียกหลักทรัพย์เพื่อการค้ำประกันเงินกู้นั้น นักลงทุนมักจะขาดหลักทรัพย์ดังกล่าว ในการทำธุรกิจ นักธุรกิจไทยส่วนใหญ่จะมีเงินกู้เต็มจำนวนสัดส่วนของวงเงินกู้ต่อหลักทรัพย์ค้ำประกันอยู่แล้ว หากจะนำหลักทรัพย์ในเวียดนามมาค้ำประกัน จะมีเพียงสิ่งปลูกสร้างและเครื่องจักรเท่านั้น ทั้งนี้เพราะที่ดินไม่สามารถนำมาเป็นหลักค้ำประกันได้เพราะที่ดินเป็นของรัฐ นอกจากนี้สิทธิในการใช้ที่ดินที่ธุรกิจต่างชาติได้รับ จะเป็นไปตามกำหนดเวลาและขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์ต่างชาติยังไม่ได้รับอนุญาตให้จดจำนองสิทธิในการใช้ที่ดิน อันมีผลให้ธนาคารพาณิชย์ไทยมักจะไม่นอมัติสินเชื่อให้⁹⁹

อนึ่ง ในขณะนี้รัฐยังคงมีข้อจำกัดด้านเงินทุนที่จะสนับสนุนภาคเอกชนในแง่สินเชื่อ เงินกู้ ด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำ

เกี่ยวกับกองทุนอินโดจีนที่เป็นกองทุนที่มุ่งให้ความช่วยเหลือโครงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคซึ่งมีวงเงินอยู่ 350 ล้านบาทนั้น จนกระทั่งบัดนี้ยังไม่มีกำหนดรายละเอียดที่แน่ชัดจึงยังไม่สามารถนำมาดำเนินการได้ และในที่สุดในเวลาต่อมารัฐบาลไทยได้ตั้งกองทุนใหม่ขึ้นมาชื่อ กองทุนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน⁹⁰ ขณะเดียวกันกองทุนอินโดจีนก็ได้เลิกล้มไป

4. ในการลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนามนั้น หน่วยงานของภาครัฐไทยขาดเอกภาพและขาดการประสานงานอย่างจริงจัง อันไม่เป็นการเอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ การลงทุนของนักธุรกิจไทย นอกจากนี้หน่วยงานรัฐบาลไทยและภาคเอกชนในเวียดนามก็ยังขาดการประสานงานด้วยเช่นกัน การติดต่อประสานงานที่มีอยู่ขณะนี้ เป็นการติดต่อประสานงานระหว่างนักธุรกิจและเจ้าหน้าที่รัฐบาลไทยที่ประจำอยู่ในเวียดนามเท่านั้น ดังเช่นสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอยและสถานกงสุลใหญ่ไทยประจำนครโฮจิมินห์ ดังในกรณีการจัดประชุมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม ที่จัดโดยสถานกงสุลใหญ่ไทยที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ

ข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกิดจากเอกชนไทย

1. การขาดประสบการณ์ในการลงทุนในต่างประเทศ เนื่องจากนักธุรกิจไทยเพิ่งจะเริ่มลงทุนนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีเวียดนามนั้น สภาพแวดล้อมการลงทุนมีความซับซ้อนและยุ่งยาก อีกทั้งมีเงื่อนไขมาก ทำให้นักธุรกิจไทยไม่สามารถประสบความสำเร็จได้เท่าที่ควร

⁹⁹ เพิ่งอ้าง

⁹⁰ “Thais explain new fund to Vietnamese”, *Bangkok Post* 23 December 1996; “ไทยตั้งกองทุนอินโดจีนปล่อยเงินกู้เพื่อนบ้าน” *กรุงเทพธุรกิจ* 28 สิงหาคม 2539

2. การขาดการเตรียมตัวของนักธุรกิจไทยและการขาดการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจทั่วไป สภาพตลาด อุปสงค์ อุปทาน กฎหมายต่างๆ โดยเฉพาะกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม ทำให้การลงทุนในเวียดนามนั้นเป็นไปได้ยากและประสบอุปสรรคอยู่เสมอ

3. ความไม่รู้ภาษาและวัฒนธรรมเวียดนาม ทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถสื่อความหมายกันได้อย่างราบรื่นและเต็มที่ ในขณะเดียวกัน คนเวียดนามนั้นยังคงมีความระแวงต่อต่างชาติหลงเหลืออยู่ สำหรับการใช้ลำนํานั้นก็อาจทำให้การสื่อความบิดเบือนไปได้ ไม่ว่าจะเป็นโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

4. การขาดความสามัคคีและการขาดความร่วมมือในหมู่เอกชนไทยบางส่วน การไม่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในเรื่องข้อมูลและการให้คำปรึกษา และการให้ข้อมูลที่บิดเบือนเพื่อทำลายคู่แข่งนักธุรกิจไทยด้วยกัน เป็นการปิดกั้นการขยายตัวของการลงทุนไทยในเวียดนาม ซึ่งต่างไปจากกรณีการให้ความช่วยเหลือในหมู่นักธุรกิจชาวญี่ปุ่น

5. ในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของการลงทุนของนักธุรกิจไทยในเวียดนามหรือแม้แต่ในลาวและกัมพูชา การลงทุนของไทยเป็นไปอย่างฉาบฉวย กล่าวคือเป็นการลงทุนในโครงการเล็กๆ ที่คาดหวังกำไรในระยะสั้น แล้วถอนตัว ซึ่งต่อมาการลงทุนในลักษณะดังกล่าวค่อยๆ หดไป กระนั้นก็ตามฝ่ายเวียดนามยังคงยึดภาพพจน์ของความไม่จริงจังและการเป็นนักถกถกกำไรของนักธุรกิจไทยจนกระทั่งบัดนี้⁹ อันเป็นเหตุให้ทางเวียดนามไม่ค่อยให้ความสนใจแก่การลงทุนของนักลงทุนไทยเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับการลงทุนของนักธุรกิจประเทศเอเชียอื่นๆ ในเวียดนาม นอกจากนี้ทางเวียดนามยังมองว่าโครงการลงทุนของไทยใช้เทคโนโลยีในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับการลงทุนจากประเทศอื่นๆ และไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในการดำเนินการเท่าที่ควร อีกทั้งบริษัทลงทุนไทยมักไม่ค่อยส่งผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาดูแลโครงการ ซึ่งทางเวียดนามตีความว่าเป็นการไม่ให้ความสนใจหรือเป็นความไม่จริงจังของการลงทุนของนักธุรกิจไทย

6. ภาคเอกชนมักจะมีข้อจำกัดในแง่เงินทุน คือขาดเงินทุนและขาดหลักทรัพย์เพื่อการค้ำประกัน¹⁰ ในการขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ไทยที่ประกอบธุรกิจในเวียดนาม

นอกจากนี้ การลงทุนไทยในเวียดนามยังเผชิญกับปัญหาค่าขนส่งทางเรือในอัตราสูง ดังเช่น ค่าขนส่งตู้สินค้าขนาด 6 เมตร จากไทยไปยังเวียดนามอยู่ในอัตรา 800 เหรียญสหรัฐฯ ใน

⁹ดร. Ha Huy Thanh ณ Institute of Economics กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 5 พฤษภาคม 1996; จากการสัมภาษณ์ นาย

Tran Dinh Tuat ผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจ ประจำสำนักงานตัวแทนทางใต้ กรมดูแลโครงการ (Project Monitoring Department) กระทรวงการวางแผนและการลงทุน ในวันที่ 31 มกราคม 1996

¹⁰ดู "Support for stakes in VN urged", *The Nation* 30 October 1996

ขณะที่ค่าขนส่งผู้สินค้าขนาดเดียวกันจากสิงคโปร์ไปยังเวียดนามอยู่ในอัตราเพียง 400 เหรียญสหรัฐเท่านั้น

ศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม

ตัวกำหนดศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม

ปัจจัยหรือตัวกำหนดศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนาม ได้แก่ ความถนัดและความสามารถในการลงทุนของนักธุรกิจไทยในชนิดการลงทุนนั้นๆ ขณะเดียวกันต้องพิจารณาด้วยว่า การลงทุนในชนิดนั้นๆ นักลงทุนไทยมีความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรหรือวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการลงทุนหรือไม่ ยิ่งกว่านี้ โอกาสแห่งความสำเร็จในการลงทุนและความสามารถในการใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่เพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าการลงทุนชนิดนั้นๆ เป็นที่ต้องการของเศรษฐกิจเวียดนาม และได้รับการสนับสนุนหรือการต้อนรับจากรัฐบาลเวียดนาม หรือไม่ เพียงใดอย่างไร โดยการสนับสนุนของรัฐบาลเวียดนามมีอยู่ในรูปแบบต่างๆ ดังเช่น การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี การข่นระยะเวลาในการอนุมัติการลงทุน เป็นต้น นอกจากนี้ การแข่งขันจากนักลงทุนต่างชาติอื่นๆ ในการลงทุนประเภทเดียวกันยังเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการลงทุนของไทยในเวียดนามอีกประการหนึ่ง

การลงทุนที่เป็นที่ต้องการของเศรษฐกิจเวียดนามและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเวียดนามนั้น ได้แก่ การลงทุนที่จะนำมาซึ่งการถ่ายทอดเทคโนโลยี การลงทุนที่นำไปสู่การส่งออก³ การลงทุนในพื้นที่ห่างไกล การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค อสังหาริมทรัพย์ การลงทุนในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม

ในการพบปะระหว่างผู้นำไทยและเวียดนามหลายครั้ง ผู้นำเวียดนามได้เชิญชวนให้นักธุรกิจไทยให้เข้าไปลงทุนในเวียดนามในการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมซีเมนต์ เกล็ด ภัณฑ์ ปุ๋ยเคมี เม็ดพลาสติก อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเช่น น้ำตาล อาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง ประเภทการลงทุนที่กล่าวมาข้างต้นนี้กำลังเป็นที่ต้องการอย่างมากในเวียดนาม

³เวียดนามยังคงให้ความสำคัญยิ่งกับการส่งออกเพราะนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ

ความสามารถและความถนัดในชนิดของการลงทุนของนักธุรกิจไทย

อันที่จริง การลงทุนของไทยเวียดนามในปัจจุบันมีหลายชนิด แต่จะเห็นว่าการลงทุนไทยที่มีความสำคัญทั้งในเรื่องของขนาดและมูลค่าของโครงการ มีอยู่ในการเกษตร อันได้แก่ การเลี้ยงไก่ การแปรรูปสินค้าเกษตร เช่นการผลิตอาหารสัตว์ ในด้านการก่อสร้าง ดังเช่นการก่อสร้างโรงแรม ที่อยู่อาศัย อพาร์ทเมนต์ สำนักงาน ในด้านการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม ระบบสาธารณูปโภค การผลิตวัสดุก่อสร้าง การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และในบรรดาการลงทุนชนิดต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มีการลงทุนอยู่บางชนิดที่กำลังดำเนินการอยู่และที่น่าจะมีศักยภาพที่ดีที่สุด เพราะนักลงทุนไทยมีความชำนาญและประสบการณ์และสามารถแข่งขันกับการลงทุนของชาติอื่นๆ ได้อย่างเห็นได้ชัด ดังเช่น การแปรรูปผลผลิตทางเกษตร อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร การแปรรูปอาหารทะเล การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค การสร้างโรงแรมที่อยู่อาศัย อพาร์ทเมนต์ สำนักงาน อนึ่ง การลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปดังที่กล่าวมานี้จะมีส่วนช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางเกษตรและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง อันจะมีผลต่อการเพิ่มศักยภาพของเวียดนามในการผลิตและการส่งออกผลผลิตในอุตสาหกรรมประเภทดังกล่าวในอนาคต

ในกรณีอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร การแปรรูปผลผลิตทางเกษตร อันรวมถึง การผลิตอาหารสัตว์ การผลิตน้ำตาล การผลิตผลไม้กระป๋อง ซึ่งเป็นที่ต้องการของเวียดนามในขณะนี้ อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารและการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร เป็นอุตสาหกรรมเบาที่มีโอกาสของการลงทุนที่ดีอันหนึ่งในเวียดนาม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเวียดนามจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยวัตถุดิบ นานัปการแต่ก็ขาดเครื่องมือ เครื่องจักรและเทคโนโลยีทางการเกษตรและเพื่อการแปรรูปที่ทันสมัย อีกทั้งการถ่ายทอดเทคนิค วิทยาการที่จำเป็นต่ออุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารและผลผลิตทางเกษตร และเนื่องจากการขาดแคลนความรู้วิทยาการด้านในปัจจุบัน การลงทุนชนิดนี้จึงได้รับการต้อนรับและได้รับการสนับสนุนจากเวียดนาม

เกี่ยวกับอาหารสัตว์ในเวียดนามนั้น ในขณะนี้เป็นที่ต้องการอย่างยิ่งในตลาดเวียดนาม ซึ่งผลผลิตที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เป็นที่เพียงพอต่อความต้องการซึ่งมีถึง 2 ล้านตันต่อปี ในขณะที่ประเทศผลิตได้เพียง 1 ล้านตัน⁴ การลงทุนในด้านนี้จึงน่าที่จะดำเนินไปได้ด้วยดี

เกี่ยวกับอุตสาหกรรมน้ำตาล ขณะนี้กำลังเป็นที่ต้องการในตลาดเวียดนามด้วยเช่นกัน เวียดนามจะมีความจำเป็นต้องใช้น้ำตาลประมาณ 350,000 ตันต่อปี ในปัจจุบันโดยจำนวน 200,000

⁴ “ซีพีท่ม 2 พันล้าน ขยายลงทุนในเวียดนาม” กรุงเทพธุรกิจ 10 เมษายน 2539

ตัน เป็นผลผลิตจากภายในประเทศ ในขณะที่ด้วยกันจากการที่ไทยมีความสามารถในการผลิตน้ำตาล 5.9 ล้านตันต่อปี น่าจะทำให้ไทยมีโอกาสที่ดีในการลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำตาลในเวียดนาม

ส่วนการลงทุนในอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง การลงทุนชนิดนี้เป็นการลงทุนที่นักลงทุนไทยมีศักยภาพ เพราะมีความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์มาเป็นเวลานานนับตั้งแต่การจับปลาจนถึงการผลิต แต่ในขณะที่เวียดนามมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรทางทะเล เวียดนามกลับมีขีดจำกัดในความสามารถในการจับปลาเพราะขาดกองเรือจับปลาที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย โดยเฉพาะกองเรือที่จะจับปลาในน้ำลึกได้ อีกทั้งขาดแคลน เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในโรงงานเพื่อการแปรรูปผลผลิตทางทะเล อีกทั้งโรงน้ำแข็ง สะพานปลา ห้องเย็นและสาธารณูปโภคอื่นๆ อันเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้เวียดนามต้องการให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนร่วมกับตนในอุตสาหกรรมชนิดนี้

ในปัจจุบัน ร้อยละ 70 ของเรือประมงเวียดนามเป็นเรือขนาดเล็ก มีกำลังต่ำกว่า 22 แรงม้าและเป็นเรือเก่าที่มีอายุอย่างน้อย 15 ปีมาแล้ว เรือเหล่านี้ถูกจำกัดอยู่เพียงการจับปลาในระดับน้ำไม่ลึกเกิน 100 เมตร การมีเรือขนาดใหญ่และมีประสิทธิภาพมากขึ้นจะช่วยยกระดับการจับสัตว์น้ำและจำนวนผลผลิตจากสัตว์น้ำให้มากขึ้น อีกทั้งยังสามารถหลีกเลี่ยงความเสียหายที่อาจเกิดแก่สภาพแวดล้อมได้ทะเลได้

อย่างไรก็ตามแม้ว่าเวียดนามจะต้องการให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง แต่จวบจนปัจจุบันการลงทุนของนักลงทุนไทยในด้านนี้ ยังไม่ก้าวหน้า ด้วยเหตุผลดังนี้

1. การลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในเวียดนาม ต้องใช้ทุนสูงในการสร้างสิ่งที่เป็นดังเช่น โรงงานทำน้ำแข็ง ห้องเย็น สะพานปลา โรงงานแปรรูปอาหารทะเล อุปกรณ์ เครื่องมือในการบรรจุหีบห่อ และเครื่องมือ เครื่องจักรอีกหลายอย่าง สิ่งเหล่านี้ต้องใช้ลงทุนสูงโดยที่นักลงทุนไทยไม่สามารถได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลไทย

2. ถึงแม้ว่ารัฐบาลที่กรุงฮานอยจะได้เซ็นข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งกับบริษัทต่างชาติแล้วก็ตามและแม้ว่ารัฐบาลเวียดนามจะชักชวนให้นักลงทุนไทยเข้าไปลงทุนในด้านนี้ แต่ไม่มีอะไรให้การประกันและความมั่นใจแก่นักลงทุนได้ว่า เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเวียดนามแถบจังหวัดชายทะเลดังเช่น เกียงยาง (Kien Giang) (Minh Hai) บาเรีย-หุงเต่า (Baria-Vung Tau) (Soc Trang) (Phan Triet) และหญ่าจาง (Nha Trang) หรือแม้แต่ดานัง (Danang) และ ไฮฟอง (Hai Phong) จะเห็นชอบและปฏิบัติตามนโยบายและคำสั่งของรัฐบาลกลาง นอกจากนี้ นักลงทุนไทยยังมองเห็นความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการยึดโรงงานต่างชาติเป็นของรัฐ โดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในจังหวัดทางใต้ที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์อำนาจกรุงฮานอยและที่มีอำนาจในการปกครองค่อนข้างอิสระจากรัฐบาลฮานอย

3. จากความเสี่ยงและจากการที่ต้องใช้เงินทุนสูงในการลงทุน ทำให้นักลงทุนไทยชอบที่จะทำการจับปลาในน่านน้ำเวียดนามมากกว่าทำการลงทุนในอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง เพราะการจับปลานั้นทำได้ง่ายกว่าและใช้ต้นทุนน้อยกว่า และนำผลผลิตทางทะเลนั้นมาแปรรูปในเขตประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม การจับปลาในน่านน้ำเวียดนามในขณะนี้ต้องประสบกับข้อจำกัด เพราะนับตั้งแต่ปี 1994 เป็นต้นมา รัฐบาลเวียดนามได้งดให้และงดต่อสัมปทานจับปลาแก่ต่างชาติ⁹⁵ ยกเว้นบางกรณีที่มีการจับปลาของต่างชาตินั้นต้องทำควบคู่ไปกับชาวประมงเวียดนาม ทั้งนี้เพื่อที่ฝ่ายเวียดนามจะสามารถควบคุม สอดส่องดูแลได้อย่างใกล้ชิด ขณะเดียวกันการจับปลาร่วมกันนี้ ยังนำมาซึ่งการถ่ายทอดเทคนิค วิทยาการในการจับปลาให้แก่ชาวประมงเวียดนามอีกด้วย เหตุผลของการงดสัมปทานจับปลา⁹⁶ เป็นเพราะเวียดนามห่วงเกรงถึงการเผาผลาญทรัพยากรและทำลายสภาพแวดล้อมทางทะเลของตนอย่างรัฐบาลเวียดนามไม่สามารถตามควบคุมได้ อย่างไรก็ตาม การงดสัมปทานนี้มีผลต่อการป้อนวัตถุดิบสู่โรงงานอย่างยิ่ง จึงทำให้นักลงทุนไทยไม่กล้าที่จะลงทุนในด้านนี้

ด้วยเหตุผลข้างต้น แม้ว่าโครงการเกี่ยวกับการแปรรูปอาหารทะเล และอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่องจะได้รับการอนุมัติจากเวียดนาม การดำเนินการต่างๆ ก็ยังไม่มีความก้าวหน้าแต่อย่างใด และในที่สุด โครงการต้องถูกเพิกถอนเพราะไม่มีการดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด หลังจากที่โครงการได้รับอนุมัติไปแล้ว ดังเช่นกรณีของบริษัทร่วมทุน Viet-Thai Food Processing บริษัท Surat-Kien Giang 1 และ Surat-Kien Giang 2 ซึ่งได้รับอนุมัติโครงการในปี 1991 และถูกเพิกถอนไปเมื่อปี 1996 นี้เอง

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตหากความเสี่ยงทั้งหลายจะลดน้อยลง หากข้อจำกัดจะถูกขจัดไป หากปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลฮานอยของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะได้รับการแก้ไข และหากนักลงทุนไทยจะได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การประกันความเสี่ยงทั้งหลายจากรัฐบาลไทย การลงทุนของไทยในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในเวียดนามน่าจะเป็นการลงทุนที่มีโอกาสที่ดีและน่าจะดำเนินได้ด้วยดี ทั้งนี้เพราะนักลงทุนไทยมีความชำนาญ ประสบการณ์ที่ดีอยู่แล้ว และฝ่ายเวียดนามเองก็พอใจในเทคโนโลยีและวิทยาการในการจับปลาและในอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางทะเลที่ไทยมีอยู่

⁹⁵จากการสัมภาษณ์นายสินทร กันธวงษ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงฮานอย วันที่ 11 ธันวาคม 1995 ณ สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ กรุงฮานอย ; จากการสัมภาษณ์นายเฉลิมพล เอกอรุณ อัครราชทูตไทยประจำกรุงฮานอย ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงฮานอย ในวันที่ 21 พฤษภาคม 1996

นอกจากอุตสาหกรรมสองประเภทข้างต้นแล้ว ยังมีอุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่งที่นักลงทุนไทยน่าจะมีศักยภาพที่ดี นั่นคือ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ขณะนี้อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์กำลังเป็นที่ต้องการในตลาดเวียดนามเนื่องจากการก่อสร้างกำลังเติบโต ในปี 2000 เวียดนามจะมีความจำเป็นต้องใช้ปูนประมาณ 20 ล้านตัน^๙ แต่ในปัจจุบันผลิตได้เพียง 7 ล้านตัน ในปัจจุบัน นครโฮจิมินห์เป็นตลาดที่ใช้ปูนถึงร้อยละ 40 ของความต้องการทั้งประเทศ และบริษัทปูนซีเมนต์ไทยส่งปูนไปเวียดนามประมาณ 100,000 ตันต่อปี จากความต้องการปูนซีเมนต์ของเวียดนาม การลงทุนของไทยในด้านนี้น่าจะมีู่ทางที่ดีแต่อาจจะต้องเจอการแข่งขันจากนักลงทุนต่างชาติบางประเทศที่ได้รับการอนุมัติ และการลงทุนบางโครงการก็อยู่ในระหว่างดำเนินการแล้ว อย่างไรก็ตาม การลงทุนในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์อาจจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าถึงวัตถุดิบได้เสมอ

ความสามารถในการเข้าถึงวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิต

ในการลงทุนเพื่อการผลิตทุกชนิด การเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบได้อย่างที่ต้องการและอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ การลงทุนเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร และสินค้าประมง การผลิตซีเมนต์ การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น ต้องอาศัยวัตถุดิบทั้งสิ้น ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า การป้อนวัตถุดิบในเวียดนามนั้นมักจะประสบปัญหาการเข้าไม่ถึงแหล่งวัตถุดิบ ทั้งที่แหล่งวัตถุดิบยังคงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังประสบปัญหาการขาดมาตรฐาน ความล่าช้า ความไม่สม่ำเสมอของวัตถุดิบที่ต้องนำมาป้อนโรงงาน ในกรณีอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง หากบริษัทลงทุนของไทยไม่สามารถจับปลาเองได้ เพราะเวียดนามไม่อนุญาตหรือไม่ให้สัมปทาน และต้องคอยการป้อนวัตถุดิบจากฝ่ายเวียดนามเท่านั้น การลงทุนของไทยในด้านนี้อาจจะไม่ราบรื่น

ในกรณีการผลิตซีเมนต์นั้น ต้องใช้หินปูนเป็นวัตถุดิบ นักธุรกิจอาจจำเป็นต้องร่วมทุนกับหน่วยงานท้องถิ่นที่ถือสัมปทานแหล่งหินปูน เพื่อที่จะได้เป็นเครื่องประกันว่า โรงงานจะมีหินปูนมาป้อนโรงงานอย่างแน่นอน ยิ่งกว่านั้น แหล่งที่ตั้งโรงงานควรจะอยู่ในพื้นที่ที่หาหินปูนได้ง่าย ดังเช่น ในพื้นที่แถบทางเหนือของประเทศ เช่น ดานัง เป็นต้น

การแข่งขันจากการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติอื่นๆ ที่ลงทุนในชนิดเดียวกัน

^๙ “ปูนใหญ่ชะลอตั้งร.ง.ในเวียดนาม” กรุงเทพธุรกิจ 15 มีนาคม 2539

การลงทุนของไทยในเวียดนามโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอนาคต คงจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงการแข่งขันจากการลงทุนของประเทศอื่นๆในชนิดเดียวกันได้ การลงทุนของไทยในแต่ละชนิดจะต้องแข่งขันกับการลงทุนจากชาติใดบ้าง สามารถสรุปได้คร่าวๆ ดังนี้

1. อุตสาหกรรมซีเมนต์ การลงทุนของนักลงทุนไทยในประเภทนี้ อาจจะต้องแข่งขันกับการลงทุนจากญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกงและไต้หวันซึ่งขณะนี้ได้รับอนุมัติการลงทุนจากกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเวียดนามแล้ว

ตาราง โครงการโรงงานซีเมนต์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว

โครงการ	ผู้ร่วมทุนต่างชาติ	ผู้ร่วมทุนเวียดนาม	ที่ตั้ง	ทุน (ล้าน เหรียญ สหรัฐฯ)	ความ สามารถ ในการ ผลิต(ล้าน ตันต่อปี)	เริ่ม ดำเนิน การ
Van Xa	Liks Cement (Hong Kong)	Hue Building Materials Co.	T h u a Thien Hue	>65	0.5	ปลายปี 1996
Chinfon-Haiphong	Chinfong Group (Taiwan)	Haiphong City: Vietnam Cement Corp.	Haiphong	288.3	1.4	ต้น 1997
Nghi Son	Mitsubishi Materials, Nihon Cement (Japan)	Vietnam Cement Corp	Thanh Hoa	347	2.27	1998
Sao Mai	HolderBank (Switzerland)	Ha Tien Cement of VCC	Kien Giang	233.8	1.8	1998
Phuc Son	L u c k y cement (Taiwan)	Hai Hung Cement Co.; Hai Hung Industrial and Commercial Bank	Hai Hung	265	1.8-2.0	1999

ที่มา : Bangkok Post 7 May 1996

2. การผลิตวัสดุก่อสร้างเป็นการลงทุนที่น่าจะมีศักยภาพและโอกาสที่ดี เพราะกำลังเป็นที่ต้องการในเวียดนามอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศกำลังอยู่ในช่วงการบูรณะและก่อสร้างทุกหน

ทุกแห่ง คู่แข่งที่นักลงทุนอาจต้องเผชิญ ได้แก่ สิงคโปร์ ดังเช่นในการผลิตลึงคาสีเมนต์เส้นใย เกลาฮีได้ ดังเช่นการผลิตคอนกรีตสำเร็จรูป ไต้หวัน ดังเช่น การผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิก

3. การก่อสร้างโรงแรม ที่อยู่อาศัย สำนักงาน นักลงทุนไทยคงต้องเผชิญกับการแข่งขันจากญี่ปุ่น เกลาฮีได้ ไต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง ฝรั่งเศส ซึ่งส่วนใหญ่ได้ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ และมีมูลค่ามากกว่าโครงการของนักธุรกิจไทย

4. การสร้างนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตแปรรูปส่งออก การลงทุนด้านนี้ในอนาคตนักลงทุนไทยอาจจะต้องแข่งขันกับไต้หวัน ซึ่งในปัจจุบันได้ลงทุนสร้างเขตแปรรูปส่งออก (Export Processing Zone) บางแห่งและเขตที่ประสบความสำเร็จที่สุดก็คือที่ เขตแปรรูปส่งออก ทานทวน (Tan Thuan) ซึ่งลงทุนโดยไต้หวันและเขตแปรรูปการส่งออกลินจุง (Linh Trung) ที่นครโฮจิมินห์ ส่วนสิงคโปร์นั้นได้รับการอนุมัติให้ร่วมลงทุนในการสร้างเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone) Vietnam Singapore Industrial Park ที่บิงเคื่อง (Binh Duong) ไกลนครโฮจิมินห์ และมาเลเซียนั้นได้รับการอนุมัติให้ร่วมลงทุนในการสร้างเขตอุตสาหกรรม (Industrial Zone) Noi Bai Industrial Park โดย Renon Corporation

5. การผลิตยา หากนักลงทุนไทยจะลงทุนด้านนี้ คู่แข่งที่เด่นชัดคงจะมาจากฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น

6. การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น ทีวี วิทยุ ตู้เย็น เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ในการลงทุนด้านนี้นักลงทุนคงต้องเจอกับการแข่งขันจาก ญี่ปุ่น เกลาฮีได้ ไต้หวัน อย่างไรก็ตาม นักลงทุนไทยยังมิได้ลงทุนในด้านนี้ มีแต่เพียงการส่งออกเท่านั้น

7. การลงทุนในด้านโทรคมนาคม การลงทุนต่างชาติในเวียดนามในด้านนี้ในปัจจุบันมาจาก เกลาฮีได้ ญี่ปุ่น (NEC และ Fujitsu) เยอรมัน (Siemen) ฝรั่งเศส (Alcatel) สวีเดน (Ericsson) หากนักลงทุนไทยต้องการเข้าไปลงทุนในการตั้งเครือข่าย คงจะแข่งขันกับบริษัทลงทุนจากประเทศดังกล่าวข้างต้นได้ลำบาก แต่หากจะลงทุนแต่เพียงการขายบริการและอุปกรณ์เครื่องมือก็น่าจะทำได้

บริษัทที่เข้ามาดูช่องทางในด้านโทรคมนาคมในขณะนี้ ได้แก่ บริษัทชินวัตร และ บริษัทเทเลคอมเอเชีย (Telecom Asia) ซึ่งบริษัทหลังนี้ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจกับฝ่ายเวียดนามไปแล้ว^๗

8. การลงทุนในการผลิตพลาสติก พีวีซี และผลิตภัณฑ์พลาสติกบางประเภท เช่น ถุงพลาสติก การลงทุนของนักธุรกิจไทยคงจะต้องเจอกับการลงทุนของนักธุรกิจญี่ปุ่น

^๗อย่างไรก็ตาม การลงนามในบันทึกความเข้าใจเป็นเพียงการแสดงความเห็นชอบขั้นต้น มิได้มีความหมายครอบคลุมถึงการได้รับการอนุมัติโครงการการลงทุนแต่อย่างใด

9. การผลิตปุยและปุยเคมี ประเทศสำคัญที่มีความสามารถและได้รับการอนุมัติให้ลงทุนในการผลิตดังกล่าวในเวียดนามแล้ว ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน และเกาหลีใต้

10. การผลิตถังแก๊ส ในด้านนี้ การลงทุนของไทยในตลาดเวียดนาม คงจะต้องเจอกับการลงทุนจากนักลงทุนญี่ปุ่นและเกาหลีใต้^๖

11. การลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารและผลผลิตทางเกษตร นักลงทุนไทยอาจจะต้องเจอการแข่งขันจาก ไต้หวัน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ชองกง ญี่ปุ่น มาเลเซีย เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย ซึ่งขณะนี้ได้เข้าไปลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูปในอันดับนำ การลงทุนของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมดังกล่าว

ผลผลิตที่เกิดจากการลงทุนต่างชาติในด้านนี้เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้การส่งออกสินค้าประเภทอาหารของไทยที่เคยส่งไปยังเวียดนามเป็นจำนวนมากต้องลดลง

การลงทุนของไทยเกี่ยวกับการแปรรูป ผลผลิตทางเกษตรและอาหารที่มีความก้าวหน้าเห็นได้ชัด อีกทั้งผลผลิตของไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ อาหารสัตว์ที่ผลิตโดยกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ หรือซีพี และกลุ่มเบทาโกร ก็เป็นที่ยอมรับในตลาดเวียดนาม ในอนาคตอันใกล้ เมื่อกลุ่มซีพีจะเปิดโรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่ทำเคยได้อีกหนึ่งแห่ง การลงทุนในด้านการแปรรูปอาหารและผลผลิตทางเกษตรของไทยก็จะขยายตัวและผลผลิตแปรรูปก็จะเป็นที่รู้จักมากขึ้น ในปัจจุบันบริษัทของสิงคโปร์ก็ต้องการเข้ามาลงทุนในด้านนี้เช่นกัน และแม้ว่าจะมีโครงการลงทุนในการผลิตอาหารสัตว์ของสิงคโปร์บางโครงการได้รับอนุมัติแล้ว แต่ก็ไม่น่าจะเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวของไทยได้เพราะนักลงทุนไทยมีความชำนาญและประสบการณ์ที่ดีในด้านนี้ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้คิดว่าการลงทุนในการผลิตอาหารสัตว์ของไทยน่าจะมีทั้งศักยภาพและต้นทุนที่ดีในอนาคต

เกี่ยวกับการลงทุนในการสร้างโรงงานน้ำตาล นักลงทุนไทยอาจจะต้องแข่งขันกับไต้หวัน สวิสเซอร์แลนด์ซึ่งขณะนี้ได้มีโครงการร่วมทุนอยู่ในจังหวัดทันฮัว (Thanh Hoa) ไตนิห์ (Tay Ninh) ตามลำดับ

สำหรับอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่องและอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารทะเล นักลงทุนไทยก็มีความถนัดและประสบการณ์ที่เด่นชัดอยู่ด้วยเช่นกัน ไทยจึงน่าจะมีศักยภาพ โอกาสที่ดีในการลงทุนในด้านนี้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโครงการการลงทุนของไทยจะได้รับอนุมัติแล้ว และแม้ว่าการดำเนินการยังไม่เด่นชัดเท่ากับการลงทุนในการผลิตอาหารสัตว์ เนื่องจากยังติดขัดอุปสรรคบางประการ ก็มีได้หมายความว่านักลงทุนไทยจะขาดศักยภาพในการลงทุนในด้านนี้ อย่างไรก็ตาม หากจะกล่าวถึงคู่แข่งที่อาจมีขึ้นในอนาคต ประเทศนักลงทุนคู่แข่งนั้น ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน ซึ่งมีโครงการที่ได้รับอนุมัติแล้วในขณะนี้

^๖จากการสัมภาษณ์นายอรรถวิทย์ เจริญวรรณ ผู้อำนวยการศูนย์พาณิชย์กรรมไทย ประจำนคร โฮจิมินห์

แนวทางในการส่งเสริมการลงทุนไทยในเวียดนาม

1. รัฐบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมและให้การสนับสนุนการลงทุนของไทยในเวียดนาม^๗ โดยการสร้างหรือกำหนดแผนยุทธศาสตร์ หรือนโยบายการค้าการลงทุนที่สอดคล้องกัน และที่แน่ชัดให้สำเร็จลุล่วงเสียที เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง แผนยุทธศาสตร์หรือนโยบายดังกล่าวควรจะประกอบด้วยกลยุทธ์ แนวทางและแผนดำเนินงานที่ต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ รัฐบาลควรมีบทบาทในการผลักดันให้หน่วยงานด้านการเงินของไทยให้ความช่วยเหลือ เช่น เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การให้การค้ำประกันแก่นักลงทุนไทย ดังที่บางประเทศให้ความช่วยเหลือกับนักลงทุนของตน เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักลงทุนมีกำลังใจและกล้าเข้าไปลงทุนมากขึ้น และเป็นการเพิ่มโอกาสแห่งความสำเร็จให้มากยิ่งขึ้น

เท่าที่ผ่านมา รัฐบาลไทยเคยตั้งกองทุนอินโดจีน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักลงทุนที่ต้องการลงทุนในด้านสาธารณูปโภค ต่อมาได้เกิดกองทุนใหม่ขึ้นอีกเรียกว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม เจื่อนไขในการนำกองทุนดังกล่าวมาใช้ จำเป็นต้องเป็นไปอย่างชัดเจนจึงจะเกิดประโยชน์และนำมาใช้ได้ด้วยประสิทธิผลอย่างจริงจัง

ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเวียดนาม ภาครัฐของไทยควรจะต้องจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แทนที่จะใช้หน่วยงานเล็กๆ หลายหน่วยงานเป็นผู้พิจารณาแผนในแต่ละภาคธุรกิจ นอกจากนี้ควรมอบหมายให้หน่วยงานรัฐบาลหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจัดเจ้าหน้าที่ไปประจำเวียดนามถาวร เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักลงทุนไทยในเวียดนาม ขณะเดียวกันทำหน้าที่เป็นตัวกลางเจรจาผู้ประสานงานระหว่างนักธุรกิจไทยและหน่วยงานของเวียดนามเมื่อจำเป็น

การสร้างแผนยุทธศาสตร์การค้า การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้การค้าของไทยกับต่างประเทศ และการลงทุนของไทยในประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถคาดการณ์และแนวโน้มในอนาคตได้

2. คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศได้ตั้งขึ้นในสมัยรัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชา คณะกรรมการดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันกับการลงทุนของต่างชาติในต่างประเทศ เพื่อจัดหาแรงจูงใจในด้านการเงินและให้ความช่วยเหลือ

^๗ “นักลงทุนไทยรอนายกช่วยแก้ปัญหาลงทุนในเวียดนาม” ผู้จัดการ 29-30 มีนาคม 2540; และ “ทุนไทยในเวียดนามผงาดขึ้นอันดับ 9 เน้นภาครัฐร่วมมือเอกชนเพิ่มศักยภาพ” ประชาชาติธุรกิจ 27 กุมภาพันธ์-2 มีนาคม 2540

ในด้านกฎหมายให้กับนักลงทุนไทย คณะกรรมการดังกล่าวน่าจะได้รับการผลักดันให้ทำงานกันอย่างจริงจังตามจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

3. หน่วยงานรัฐบาลไทยที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีอย่างสม่ำเสมอกับหน่วยงานเวียดนามที่เกี่ยวข้องกับกิจการการลงทุน ทั้งนี้จะเป็นหนทางหนึ่งที่นักลงทุนไทยจะได้รับความสะดวกในขั้นตอนต่างๆ หรือบางขั้นตอนในกระบวนการการลงทุนในเวียดนาม นอกจากนี้หน่วยงานรัฐบาลไทยน่าจะมีบทบาทในการเจรจากับฝ่ายเวียดนามในการอำนวยความสะดวกบางประการให้กับการลงทุนไทย ดังเช่น การนำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบที่ต้องใช้ในการลงทุน หลังจากที่ได้โครงการได้รับการอนุมัติแล้ว เท่าที่ผ่านมา ขั้นตอนนำเข้าดังกล่าวมีความซับซ้อนและเสียเวลามาก มีผลให้การผลิตเป็นไปอย่างล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น

4. หน่วยงานภาครัฐของไทยที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานงานที่ใกล้ชิดระหว่างกัน และหน่วยงานภาครัฐของไทยก็ควรมีการประสานงานใกล้ชิดกับธุรกิจเอกชนไทยด้วย ทั้งนี้เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากภาคเอกชนไทยในเวียดนามสู่ภาครัฐของไทย

นอกจากนี้ภาคเอกชนไทย ดังเช่น สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ควรมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การค้าและการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างจริงจังด้วยเช่นกัน

5. นักธุรกิจไทยที่จะเข้าไปลงทุนในเวียดนามควรศึกษาข้อมูลในทุกด้านอย่างละเอียด และหากจะเรียนรู้ภาษาและทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมเวียดนามด้วยก็จะเป็นการดี และอาจจำเป็นต้องตั้งสำนักงานการตัวแทนเพื่อเก็บข้อมูล สำหรับนักธุรกิจไทยที่เข้าไปลงทุนในเวียดนามแล้ว น่าจะมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูล คำแนะนำในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ช่องทางการเข้าสู่ตลาดการค้า การลงทุน รวมทั้งช่วยเชื่อมโยงธุรกิจให้กับบริษัทเอกชนรายใหม่ที่เพิ่งจะเริ่มเข้าสู่ตลาดการลงทุนเวียดนาม

ในปัจจุบันชมรมนักธุรกิจไทยในเวียดนามได้ตั้งขึ้นแล้ว อันนับว่าเป็นสัญญาณที่ดีอันหนึ่งของการลงทุนไทยในเวียดนาม ชมรมดังกล่าวมีบทบาทในการเป็นแกนกลางในการประสานงานกับภาคธุรกิจเอกชนไทยทั้งหลายในการรวบรวม แลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

เวียดนาม การดำเนินธุรกิจการค้า การลงทุน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งมาตรการช่วยเหลือสนับสนุน แก่ธุรกิจเอกชนไทยในเวียดนาม¹⁰⁰

6. รัฐบาลไทยควรกำหนดให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมีหน้าที่ชี้แนะหลักปฏิบัติของการลงทุนไทยในต่างประเทศ ดังเช่น หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเงินเข้าประเทศ การเสียภาษีในกรณี ที่ลงทุนในประเทศที่รัฐบาลไทยมีข้อตกลงการหลีกเลี่ยงภาษีซ้ำซ้อนร่วมกัน และกรณีที่ไม่ใช่ข้อตกลงดังกล่าว

7. แนวทางหรือกลยุทธ์ในการลงทุนในเวียดนามของนักธุรกิจไทย

1) นักธุรกิจหรือนักลงทุนไทยควรศึกษาข้อมูลและมีพื้นความรู้เกี่ยวกับ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมของเวียดนาม รวมทั้งกฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุนต่างประเทศใน เวียดนาม อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลเวียดนามในการส่งเสริมการลงทุนต่างชาติในระดับ หนึ่ง นอกจากนี้ ควรสำรวจ ทำการวิจัยตลาด รสนิยมและพฤติกรรมผู้บริโภคของชาวเวียดนาม อย่างถี่ถ้วน หากการลงทุนนั้นเน้นตอบสนองความต้องการในการบริโภคภายใน

2) ในการเลือกชนิดการลงทุน นักลงทุนไทยควรจะต้องคำนึงถึงความถนัด ความ เชี่ยวชาญ ศักยภาพของตนเองในการลงทุนชนิดที่ตนเองเลือก และจะต้องเปรียบเทียบกับศักยภาพ ในการลงทุนชนิดเดียวกันของคนท้องถิ่นและนักลงทุนประเทศที่สาม ทั้งนี้เพื่อดูแนวโน้มและความ เป็นไปได้ของการแข่งขันที่อาจมีขึ้น ขณะเดียวกันนักลงทุนไทยควรจะต้องพิจารณาถึงความต้องการ ของรัฐบาลเวียดนาม ว่ามีความต้องการการลงทุนในชนิดหรือสาขาใด ทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ทั้งนี้เพื่อหาช่องทางความสะดวกในขั้นตอนการลงทุน นับตั้งแต่การอนุมัติโครงการ จนถึง การดำเนินการโครงการจากชนิดการลงทุนที่รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุน นอกจากนี้ ยังจะต้องสำรวจความเป็นไปได้ในการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบที่จำเป็นจะต้องใช้ในการ ลงทุนดังกล่าว

3) ควรลงทุนในระยะยาว มากกว่าการมุ่งเข้าไปแสวงหากำไรในระยะสั้น ดังเช่น การลงทุนของนักธุรกิจไทยในช่วงแรกๆ กล่าวคือในช่วงก่อนปี 1993 และควรมุ่งลงทุนใน โครงการที่จะทำกำไรในระยะยาว อีกทั้งไม่ควรตั้งเงื่อนไขในเรื่องเวลาอย่างเคร่งครัดเกินไป เพราะ จะก่อให้เกิดความคับข้องใจ และรู้สึกรังเกียจการลงทุนนั้นล้มเหลว นอกจากนี้ ควรสภาพพจน์ของการ เป็นนักถกถวยกทำไรที่นักธุรกิจไทยเคยมี

¹⁰⁰ “กลยุทธ์ด้านการค้าและการเข้าสู่ตลาดการค้าในเวียดนาม”, เอกสารประกอบการเสวนาหัวข้อที่ 3, การเสวนา ของนักธุรกิจไทยในกรุงฮานอย 9 มีนาคม 2539

4) นักลงทุนไทยควรทำความเข้าใจกับประชาชน ระบบความคิด และระบบการทำงานต่างๆ ทั้งในภาคเอกชนและภาครัฐในเวียดนาม ซึ่งมีความล่าช้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งทำความเข้าใจกับปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนการลงทุนได้ในทุกขั้นตอน การลงทุนในเวียดนามมิใช่สิ่งที่ง่ายนัก และเป็นความจำเป็นที่นักลงทุนไทยต้องยอมรับในความไม่พร้อมของฝ่ายเวียดนาม ยิ่งกว่านี้ ยังเป็นความจำเป็นที่นักลงทุนไทยต้องจะสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้ร่วมทุนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องของเวียดนาม

อนึ่ง ทั้งในเรื่องการศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของการลงทุนหรือการค้าการลงทุนของไทยในเวียดนามนี้ ควรจะได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาที่ลึกซึ้งมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพและรู้ทางการลงทุนในการลงทุนแต่ละสาขาอย่างลึกซึ้ง

บทที่ 4

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อสรุป

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของการลงทุนต่างชาติในเวียดนาม อันรวมถึงสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และกฎระเบียบต่างๆเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติในเวียดนามเพื่อที่จะประเมินดูว่ามีความเหมาะสมต่อการลงทุนของนักธุรกิจไทยเพียงใด เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนามโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมของการลงทุนในเวียดนาม รวมทั้งรูปแบบ ประเภทและขนาดของการลงทุน และเพื่อสำรวจและศึกษาอุปสรรคที่ต้องเผชิญในการลงทุนในเวียดนาม อันรวมถึงปัญหาและอุปสรรคจากฝ่ายไทยและปัญหา อุปสรรคที่อาจเกิดจากการแข่งขันจากการลงทุนของนักธุรกิจชาติอื่นๆในเวียดนามที่ลงทุนประเภทเดียวกัน โดยมีขอบเขตการศึกษาในช่วงเวลาระหว่างปี 1988 - เดือนมกราคม 1997

สมมุติฐานมีดังนี้ ประการแรก นักลงทุนไทยมีศักยภาพในการลงทุนในโครงการขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้น และการลงทุนส่วนใหญ่เป็นไปในรูปแบบของการร่วมทุน (Joint Venture) ซึ่งนักลงทุนไทยหรือนักลงทุนต่างชาติทั่วไปจะต้องมีส่วนลงทุนอย่างน้อยที่สุดร้อยละ 30 ของเงินลงทุน ประการที่สอง นักลงทุนไทยในปัจจุบันมีศักยภาพในการลงทุนในประเภทของอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร การท่องเที่ยว การผลิตยา การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมสิ่งทอ การประมง และดูเหมือนว่าการลงทุนเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางเกษตร การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค การประมง การท่องเที่ยว จะมีสูงหรือโอกาสที่ดีที่สุด และประการที่สาม โครงการการลงทุนของไทยบางโครงการจะต้องเผชิญกับการแข่งขันกับโครงการของต่างชาติ

ผลการวิจัยได้เป็นไปตามที่ตั้งสมมุติฐานไว้ทุกประการ ประการแรก ในการตั้งสมมุติฐานที่ว่า นักลงทุนไทยมีศักยภาพของการลงทุนในโครงการขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และขนาดกลาง (ระหว่าง 10-40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) เท่านั้น จากการวิจัยพบว่านักลงทุนไทยมิได้มีศักยภาพในการลงทุนในโครงการขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้น แต่มีศักยภาพในการลงทุนในโครงการใหญ่ที่มีมูลค่ามากกว่า 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขึ้นไปด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะการลงทุนในขนาดโครงการดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้ว เพียงแต่ยังคงอยู่ในจำนวนน้อยเท่านั้น

การลงทุนส่วนใหญ่ของไทยในเวียดนามทั้งในอดีตและในปัจจุบันเป็นโครงการที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (จำนวน 68 โครงการ) และขนาดระหว่าง 10-40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (จำนวน 20 โครงการ) เสียเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการลงทุนในรูปแบบของการร่วมทุน จะเห็นว่าจากปี 1988 ถึงต้นเดือนมกราคม 1997 การลงทุนในขนาดเล็กและขนาดกลางรวมกัน มีถึง 88 จาก 94 โครงการ กล่าวคือ ในอัตราร้อยละ 72.34 และ 21.28 ตามลำดับ ส่วนการลงทุนในโครงการขนาดมูลค่าเกิน 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐนั้นมีเพียง 4 โครงการ¹⁰¹ กล่าวคือในอัตราร้อยละ 4.26 ของจำนวนโครงการทั้งหมด แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าแต่ละปีที่ผ่านมาโครงการที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงขึ้นก็ได้เริ่มเกิดขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เห็นแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นของโครงการดังกล่าวในอนาคต อีกทั้งศักยภาพของการลงทุนไทยในโครงการที่มีมูลค่าสูงกว่า 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เกี่ยวกับรูปแบบในการลงทุนนั้น แม้ว่าทั้งในอดีตและปัจจุบัน การลงทุนส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบการร่วมทุน อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลัง การลงทุนของนักธุรกิจไทยในรูปแบบเงินทุนต่างชาติ 100% ได้เพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอีก จากการพูดคุยกับนักธุรกิจไทย พบว่า มีนักธุรกิจไทยไม่น้อยที่ให้ความสนใจกับการลงทุนแบบ 100% ทั้งนี้เพราะนักลงทุนไทยต้องการหลีกเลี่ยงความมีสิทธิขาดในการตัดสินใจของผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนามในการลงทุนแบบร่วมทุน อีกทั้งต้องการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่รับผิดชอบที่เพียงพอของผู้ร่วมทุนเวียดนามที่คำนึงถึงแต่เพียงผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่แม้ว่ากฎหมายการลงทุนต่างชาติในเวียดนามจะได้รับการแก้ไขและเพิ่มเติมในเดือนพฤศจิกายน 1996 แล้วก็ตาม แต่สิทธิในการตัดสินใจนี้มิได้รับการแก้ไขปรับปรุงแต่อย่างใด

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของการลงทุนแบบเงินทุนต่างชาติ 100% นี้ เห็นได้จากทั้งตัวเลขของจำนวนของโครงการการลงทุนของไทยและจากตัวเลขของโครงการการลงทุนของต่างชาติโดยทั่วไปในเวียดนาม กล่าวคือในช่วง 6 เดือนแรกของปี 1996 พบว่าเกือบจะร้อยละ 50 ของโครงการการลงทุนของต่างชาติที่ได้รับการอนุมัติเป็นการลงทุนในรูปแบบของเงินทุนต่างชาติ 100% เทียบกับจำนวนร้อยละ 6 ของโครงการในรูปแบบเดียวกันที่ได้รับการอนุมัติในปี 1988¹⁰²

อย่างไรก็ตาม การลงทุนบางประเภทที่เวียดนามมีความสามารถที่จะร่วมดำเนินการ และสามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีได้ อีกทั้งนำรายได้มาสู่ประเทศ เช่นการลงทุนในการสร้าง

¹⁰¹อีก 2 โครงการที่เหลือไม่ปรากฏตัวเลขมูลค่าการลงทุน จึงไม่สามารถจัดเข้าประเภทมูลค่าการลงทุนใดได้

¹⁰²Vietnam Investment Review, 19-25 August 1996

โรงแรม การลงทุนในการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมเบาบางชนิด เช่น อุตสาหกรรมรองเท้า อุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง เป็นต้น รัฐบาลจะไม่อนุญาตให้ต่างชาติลงทุน 100%

ประการที่สอง จากการสำรวจและศึกษาสถานะของการลงทุนไทยในเวียดนาม พบว่าการลงทุนไทยที่มีศักยภาพที่เด่นชัด อีกทั้งมีช่องทางและโอกาสที่ดีที่สุด ปรากฏอยู่ในการลงทุนในการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร และการลงทุนในอุตสาหกรรมประมง แต่การลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอ การผลิตยา ยังไม่ปรากฏ สำหรับการท่องเที่ยว นั้น เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจัดอยู่ในประเภทธุรกิจบริการ ยังมีได้มีการลงทุนแต่อย่างใด ส่วนการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคนั้นยังไม่ปรากฏศักยภาพและช่องทางที่แน่ชัด

ประการที่สาม เกี่ยวกับการแข่งขันการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติอื่นๆ นักลงทุนไทยคงจะต้องเผชิญอย่างแน่นอน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3

อนึ่ง การลงทุนของไทยในเวียดนามจะมีศักยภาพสูงหรือประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมในสภาพแวดล้อมของการลงทุนในเวียดนามเอง ความพร้อมของฝ่ายไทยในหลายๆ ด้าน อีกทั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการดังที่กล่าวมาแล้ว อนึ่ง การเข้าเป็นสมาชิกของเวียดนามในกลุ่มอาเซียน ความร่วมมือ การประสานงาน อีกทั้งการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม น่าจะมีผลในระยะยาวเอื้ออำนวยให้เวียดนามมีความเข้าใจระบบเศรษฐกิจและการทำธุรกิจในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีมากขึ้น อันจะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำธุรกิจลงทุนให้สอดคล้องกับระบบสากลและง่ายต่อการปฏิบัติมากขึ้น ทั้งนี้และทั้งนั้น เวียดนามคงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการปรับและพัฒนาระบบของตน นอกจากนี้ หากการสร้างเส้นทางคมนาคมในกรอบของสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจและหกเหลี่ยมเศรษฐกิจสามารถเป็นจริงขึ้นมาได้ในอนาคต นอกเหนือไปจากการขยายตัวทางการค้าแล้ว การลงทุนไทยในเวียดนามน่าจะได้รับความสะดวกและขยายตัวเพิ่มมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของการลงทุนไทยในเวียดนามขึ้นนี้ จะเป็นพื้นฐานและจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของการลงทุนในแต่ละประเภทของไทยในเวียดนามที่จะมีขึ้นในอนาคต

การศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนของไทยในเวียดนามอย่างจริงจังยังคงมีน้อย สมควรที่จะส่งเสริมและผลักดันให้มีการวิจัยในทำนองนี้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการลงทุนในประเทศดังกล่าว ประเด็นการวิจัยที่น่าสนใจที่น่าจะได้รับ การสนับสนุนผลักดัน ได้แก่ ศักยภาพและรู้ทางการลงทุนของไทยในเวียดนามในแต่ละประเภท การลงทุน การเปรียบเทียบศักยภาพและรู้ทางการลงทุนในรูปแบบของการลงทุนร่วมและการลงทุนแบบ 100% ข้อจำกัดและอุปสรรคของการลงทุนไทยในเวียดนาม ศักยภาพของการลงทุนของไทยในโครงการขนาดใหญ่ (มูลค่า 40 ล้านดอลลาร์ฯ ขึ้นไป)

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงภาษาไทย

เอกสารประเภทหนังสือ

- พิพัฒน์ เรืองงาม ัญญาทิพย์ ศรีพนา มานะ มาลาเพชร, ประมวลกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการค้าและการลงทุนไทย - อินโดจีน, สิ่งพิมพ์อันดับที่ 38, สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรกฎาคม 2532
- ัญญาทิพย์ ศรีพนา, "การค้าและการลงทุนกับประเทศในอินโดจีน", การขนส่งเพื่อการค้าในอินโดจีน, รายงานการสัมมนาทางวิชาการ, สถาบันพาณิชย์นาวี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535
- ัญญาทิพย์ ศรีพนา วัชรินทร์ ขงศิริ และมานะ มาลาเพชร, การค้าไทย-อินโดจีน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สิ่งพิมพ์อันดับที่ 52 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตุลาคม 2535
- ชีระ นุชเปี่ยม, เวียดนามหลัง 1975, มุขนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, มกราคม 2537
- ชีระ นุชเปี่ยม, อินโดจีนภายใต้ระบอบคอมมิวนิสต์ ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตั้งแต่ ค.ศ. 1975-1991, สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ธันวาคม 2534
- ภูวดล ทรงประเสริฐ, อินโดจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 20, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, กรกฎาคม 2535
- คู่มือการลงทุนในอินโดจีน, หนังสือในโครงการหนังสือผู้จัดการ, 2532

เอกสารประเภทวารสารทางวิชาการ

- เอเชียปริทัศน์, สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เอเชียรายปี, สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารจากหน่วยงานราชการและเอกสารจากการสัมมนา

- เอกสารจากศูนย์สถิติการค้า กรมศุลกากรและจากกองพาณิชย์กิจ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
- เอกสารในโอกาสงานสัมมนา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามในทศวรรษปัจจุบัน และสู่ทางความร่วมมือในอนาคต ในโอกาสการเฉลิมฉลองการครบรอบ 20 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (6 สิงหาคม 2539), จัดโดยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2539
- เอกสารจากสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์
- เอกสารรายงานจากสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย
- เอกสารจากการเสวนานักธุรกิจไทย ณ กรุงฮานอย, จัดโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย วันที่ 8 มีนาคม 2539
- เอกสารจากการเสวนานักธุรกิจไทย ณ นครโฮจิมินห์, จัดโดยสถานสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ วันที่ 15-16 สิงหาคม 2539
- เอกสารจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย
- เอกสารการสัมมนา “Investment Opportunities in Vietnam” จัดโดยศูนย์ส่งเสริมการค้าการลงทุน (ภาคเอกชน) บริษัท อมตะ เวียดนาม จำกัด ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ ในวันที่ 6 มิถุนายน 1997

เอกสารประเภทวารสารทั่วไปและหนังสือพิมพ์

- กรุงเทพธุรกิจ
- ข่าวสารนิเทศ, กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- ฐานเศรษฐกิจ
- ประชาชาติธุรกิจ
- ผู้จัดการรายวัน
- วารสารเศรษฐกิจ, ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส

เอกสารประเภทหนังสือ

- Barbara Cohen, **The Vietnam Guidebook**, Harper & Row Publishers Inc., New York, 1992
- Christopher Engholm, **Doing Business in the New Vietnam**, Prentice Hall, New Jersey, 1995
- Christopher F. Bruton, **What is the potential of the Vietnamese market?**, Data Consult Ltd., Bangkok, September 1992
- Communist Party of Vietnam, **VIIIth National Congress (Documents)**, the GIOI Publishers, Hanoi, 1996
- Dean K. Forbes, Terence H. Hull, David G. Marr and Brian Brogan (editors). **Doi Moi : Vietnam's Renovation, Policy and Performance**, Political and Social Change Monograph 14, Department of Political and Social Change, Research School of Pacific Studies, Australian National University, Canberra, 1991
- Gerard Hervouet, **La Reinsertion du Vietnam dans le Systeme International**, le Cahier de l'institute No.6, decembre 1988, Institut canadien pour la paix et la securite internationales, Ottawa
- Joseph P. Quinlan, **Vietnam : Business Opportunity and Risks**, Heinemann Asia, Singapore, 1995
- Lewis M. Stern, **Conflict and Transition in the Vietnamese Economic Reform Program**, Institute of Security and International Studies, Chulalongkorn University, Bangkok. 1988
- Le Thanh Chau, **A Legal Handbook for Foreign Investors in Vietnam**, The GIOI Publisher, 1994
- Marie-Sybille de Vienne, **L'economie du Vietnam (1955-1995): bilan et prospective**, Notes africaines, asiatiques et caraibes, CHEAM, Paris, 1994
- Mya Than and Joseph L.H. Tan (editors), **Vietnam's dilemmas and options : the change of economic transition in the 1990s**, Institute of Southeast Asian studies, Singapore. 1993
- Nguyen Anh Tuan, Phan Huu Thang, Hoang Van Huan, **Foreign Investment in Vietnam : Juridical Bases, Present State, Opportunities, Prospects**, The GIOI Publishers, Hanoi, 1994

- Nguyen Hong Thai, **Comment s'implanter au Vietnam**, Vietnam Investment Consulting, Paris, 1993
- Nguyen Phu Trong, Tran Nghiem, Vu Hien, **Vietnam from 1986**, The GIOI Publishers, Hanoi, 1995
- Richard Stubbs, **Vietnam : Facing the 1990's**, Asia Paper No.1, Joint Centre for Asia Pacific Studies, Toronto, 1989
- Thanyathip Sripana, "Economic Development in Thailand and Indochinese Countries", **Indochina Economic Reconstruction and International Cooperation**, edited by Tsutomu Murano and Ikuo Takeuchi, Institute of Developing Economies, Tokuo, 1992
- Dr. Tran Hoang Kim, **Economy of Vietnam : Review and Statistics**, Statistical Publishing House, Hanoi, 1992
- Vu Tuan Anh (Editor), **Vietnam's Economic Reform: Results and Problems**, Institute of Economics, National Center for Social and Human Sciences, Social Science Publishing House, Hanoi, 1994
- VI^e Congress National du Parti Communiste du Vietnam, Documents, editions en langues etrangeres, Hanoi, 1987
- **Current Indochinese Economics**, Data Bank on Asian countries Series No.003, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University, Bangkok
- **Directory of the Institutions and Government Officials of the Socialist Republic of Vietnam**, Information Publishing House, Hanoi, 1992
- **Economic Sectors in Vietnam : Situation, Tendency and Solutions**, Statistical Publishing House, Hanoi, 1992
- **Guide-Book for Foreign Investors in Vietnam**, SCCI with the collaboration of UNDP and UNIDO, Hanoi, May 1995
- **Guidelines for Foreign Direct Investment Activities in Vietnam**, the Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1995
- **Law on Foreign Investment in Vietnam (Tome II)**, Ministry of Foreign Economic Relations, Hanoi, 1989
- **Legal Documents on Foreign Investment in Vietnam**, Vietnam foreign languages publishing House, Hanoi, 1991

- **Legal Writings on Foreign Investment in Vietnam**, Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1990
- **Legal Writings on Foreign Investment in Vietnam II**, Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi, 1991
- **Statistical Data of the Socialist Republic of Vietnam 1986-1991**, Statistical Publishing House, Hanoi, 1992
- **Unity in Diversity Cooperation between Vietnam and other Southeast Asian Countries**, Social Science Publishing House, Hanoi, 1992
- **Vietnam, Laos et Cambodge : Guide Economique et Commercial**, Agence canadienne de developpement international et Ministre des Affaires etrangeres et du Commerce international, Canada, 1993
- **What foreign investors should know in Vietnam?**, Investment Transaction Centre of SCCI and INCH Information Centre of Manager Group, Hanoi-Bangkok, June 1993
- **Vietnam : A Guide for the Foreign Investors** □ (2nd edi.), Price Waterhouse, Hong Kong, May 1993
- **Vietnam : A Legal Guide for the Foreign Investment**, the Committee of Science and Technology, Ho Chi Minh City, January 1992

เอกสารประเภทวารสารทางวิชาการ

- **Asian Review**, a yearly review, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University, Bangkok
- **Contemporary Southeast Asia**, a quarterly Journal of International and strategic Affairs, Institute of Southeast Asian Studies, Singapore
- **Indochina Chronology**, Institute of East Asian Studies, University of California, USA □
- **Regards Sur le Viet Nam Apres le Doi Moi**, Centre d'observation de l'Actualite Vietnamienne (CODAVI), Programme d'Etudes Vietnamiennes, Institut de Recherche sur le Sud-Est Asitique (IRSEA), Aix-en-Provence, France, 1997
- **Realites Vietnamiennes**, Programme d'Etudes Vietnamiennes, Centre d'Observation de l'Actualite Vietnamienne (CODAVI), l'Institut de Recherche des Etudes Asiatiques, Aix-en-Provence, France

เอกสารประเภทวารสารทั่วไปและหนังสือพิมพ์

- **Indochina Newsletter**, Gide Loyrette Nouel, April 1996
- **Bangkok Post**, Bangkok
- **Far Eastern Economic Reviews**, Hong Kong
- **Insight Indochina**, a monthly report on Indochina and Burma, Hong Kong
- **The Economist**, London, Hong Kong
- **The Nation**, Bangkok
- **The Saigon Time**, a weekly news magazine, Ho Chi Minh City
- **This is Vietnam**, Beca Investment Ltd., Hong Kong
- **Vietnam Courier**, a monthly review, Vietnam News Agency, Hanoi
- **Vietnam Economic Times**, a monthly review of business guide, Hanoi
- **Vietnam Foreign Trade**, the Chamber of Commerce and Industry of the S.R.Vietnam
- **Vietnam Investment Review**, a weekly journal, Office of the State Committee for Cooperation and Investment, Hanoi
- **Vietnam Law and Legal Forum**, a monthly review, Hanoi
- **Vietnam News**, a daily review, Vietnam News Agency, Hanoi
- **Vietnam's Socio-Economic Development**, a monthly review, Hanoi

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่หนึ่ง รายชื่อสำนักงานตัวแทนและบริษัทไทยในเวียดนาม

1. ในนครโฮจิมินห์

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์ โทรสาร
B.H. GROUP INTER TRADE	33 Ngo Thoi Nhiem St. Dist.3, HCMC	Production & Invest. Trading	293309	292644
CHAROENMAITREE	15 Hoang Viet St. Tan Binh Dist., HCMC	Trading	443505	444646
EVERSHINE CO., LTD	151 Xo Viet Nghe Tinh St. Binh Thanh Dist., HCMC	Trading	999051 995191	999051
EXPORT TRADING DEVELOPMENT CENTER	6 Dong Khoi St., Dist.1, HCMC	Trading & Investment	296448 296450	296454
FRANCO PACIFIC VIETNAM	462 Nguyen Thi Minh Khai St. Dist.3, HCMC	Trading	331592 330762	390348
JATUPANPAPER CO. LTD.	192-194 Ly Thuong Kiet St., Tan Binh Dist., HCMC	Trading	653275	653273
JF TRADING CO. LTD	181 Nam Ky Khoi Nghia St. Dist. 3, HCMC	Trading	294594 231791	294590
K.B.S IMPORT EXPORT	53 Hoang Viet St. Tan Binh Dist., HCMC	Export-Import	446286	
KODAK	15C Le Thanh Ton St., Dist.1, HCMC	Film Trading & Production	225329	292490
KRUNG THAI BANK LIMITED	33-35 Ham Nghi St. Dist.1, HCMC	Banking	299565	266556
LORIN	114A Nguyen Hue Bvd. Dist.1, HCMC	Trading	225248	251195

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์ โทรสาร
NEO UNICAP	19 Pham Ngoc Thach Sy. Dist.3, HCMC	Trading in pharmaceutical products	222022	290919
NORIS INTERNATIONAL TRADING	2 Hoang Van Thu St. Tan Binh Dist., HCMC	Garments, Shoes, Bags	441721	441746
NOVEL TRADER	56 Thu Khoa Huan St. Dist.1, HCMC	Trading	290819 292420	292420
SAPINA HOLDING CORPORATION	2 Hoang Van Thu St. Phu Nhuan Dist., HCMC	Trading	442608 444426 445900	444431
S.C.T. Co. LTD-VIETNAM REP.	145 Le Thi Rieng St. Dist.1, HCMC	Trading in building materials	322019	322288
THAI AIRWAYS INTERNATIONAL	65 Nguyen Du St. Dist.1, HCMC	Airlines	223365 291119	223465
THAI PLASTIC & CHEMICAL CO. LTD	Rex Hotel Room #476 141 Nguyen Hue Bvd. Dist.1, HCMC	Trading	296042 296045 ext.476	
THAI YUAN INTERNATIONAL	213 An Duong Vuong St. Dist.5, HCMC	Trading	554491 557166	554488
TILLEKE AND GIBBINS	3-5 Ho Tung Mau St. District.1, HCMC	Consultant	251645 251695	242226
TOA COMPANY	147 Tran Hung Dao St. Dist.1, HCMC	Paint Manufacturing & Trading	322457	358697
TRITON	31 Han Thuyen St. Dist.1, HCMC	Trading	293116	293291
TROPIC DANE TRADING	31 Nguyen Van Thu St. Dist.1, HCMC	Trading	224199	224199
VINATHAI TRADING COMPANY	110 Vo Thi Sau St. Dist.1, HCMC	Trading	225350 222695	225350
WALLEM SHIPPING	3 Hai Trieu St.	Shipping	224349	297790

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์ โทรสาร
COMPANY	Dist.1, HCMC			
SGS (THAILAND) LTD.	17 Ton Duc Thang St. Dist.1, HCMC	Quality control	230615	230616
NAVA FINANCE & SECURITIES CO LTD.	ITC Building 101 Nam Ky Khoi Nghia St. Dist.1, HCMC	Finance	290113	
EKARAT MARKETING CO. LTD.	187 Le Van Sy St. Phu Nhuan Dist., HCMC	Transformer generator	448848	
CHRISTIANI & NIELSEN (THAI) PCL.	58 Dong Du St. Dist.1, HCMC	Real estate	299707 242751	295637
DECHAPANICHI FISHING NET FACTORY LTD. PART.	3A/68 Cu Xa Binh Thoi, Ward No.8, Dist.11, HCMC	Fishing nets Ropes	570328	
REED TRADEX CO. LTD	97-101 Nguyen Cong Tru St. (1st Floor), Dist.1, HCMC	Fair-Exhibition organizer	297427	
SIAM BROTHER			411179 019084324	
MAHAJAK DEVELOPMENT	23 Phung Khac Khoan St. Dist.1, HCMC	Trading	230153	
OGILVY & MATHER	55 Ho Hao Hon St. Dist.1, HCMC	Advertising service	322582	360248
PETROLEUM AUTHORITY OF THAILAND	161 Vo Van Tan St. Dist.3, HCMC	Investment and business in oil	251974	251975
POLLAK	101 Nam Ky Khoi Nghia St. Dist.1, HCMC	Consultant service		
PRAKIT/FCB	269D Nguyen Trai St. Dist.1, HCMC	Advertising service	324482	394794
SANHA	161 Ham Nghi St. Dist., HCMC	Trading	210783	210783
SHIVA IMPORT &	23 Phung Khac Khoan St.	Trading	230153	230157

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์ โทรสาร
EXPORT	Dist.1, HCMC		ext.226	
SIAM CANADIAN	49-57 Dong Du St. Dist.1, HCMC	Trading in sea products	295918	
THAI HAKUHODO	101 Nam Ky Khoi Nghia St. Dist.1, HCMC	Advertising service	295214	
TRANSP0	7 Nguyen Hue St. Dist.1, HCMC	Maritime transport	211289	
UR CHEMICAL	176 Pham Van Hai St. Tan Binh Dist., HCMC	Trading in chemicals	420592	420592
WHIRPOOL	595 Nguyen Kiem St. Phu Nhuan Dist., HCMC	Trading	423779	453821
YAMAKEN APPAREL	146 Nguyen Cong Tru St., Dist.1, HCMC	Garments	230879	
AGRO INT'L	101 Nam Ky Khoi Nghia St. Dist.1, HCMC	Trading	290143	
INDOCHINA HEALTHCARE	68C Nguyen Van Troi St.	Electronic & Medical equipements		
FINANSA THAI	63 Pham Ngoc Thach St. Dist.1, HCMC	Finance	242741	
SAHAVRIYA DA PUBLIC	41 Nguyen Thi Minh Khai St. Dist.1, HCMC	Trading	241097	
MEGA PRODUCTS	6/68-3/2 St. Dist.10, HCMC	Trading	658538	
BETAGRO	141 Nguyen Hue St. Dist.1, HCMC	Trading	292186	
POLYMERS MARKETING	710J Le Hong Phong St. Dist.10, HCMC	Trading		
J.WALTER THOMPSON	23 Phung Khac Khoan St. Dist.1	Advertisement	230153	
CHUO SENKO	1A Cong Truong Me Linh	Advertisement	244524	

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์ โทรสาร
MONSANTO THAILAND	1 Ton Duc Thang St. Dist.1, HCMC	Trading-chemical		
THE THAI OLYMPIC FIBRE CEMENT	101 Ban Co St. Dist.3, HCMC	Trading	393992	
BANGKOK BANK PUBLIC LIMITED	117 Nguyen Hue Bvd. Disst.1, HCMC	Banking	223424 223419	223421
THE THAI MILITARY BANK LIMITED	11 Ben Chuong Duong St. Dist.1, HCMC	Banking	222218	230045
EAST ASIATIC CO. LTD	17 Ton Duc Thang St. Dist.1, HCMC		848290496 290499	
INTERSTATE CORP.	Huu Nghi Hotel Nguyen Hue St.			
PHONELINK CO. LTD	146-150 Pasteur St. Dist.1	Telecommun.	222354 222570	223997
175 (THAILAND) CO. LTD	149 Nguyen Van Troi St. Phu Nhuan Dist., HCMC	Animal Feed	442533	440102
PICO INDOCHINA PTE. LTD	3 Nguyen Dinh Chieu St. Dist. 3	Exhibition design, construction	296323 296525	230115
NOVEL TRADE COMPANY LTD	128 Ly Thuong Kiet St. Tan Binh Dist.		640564	641407
THAI VIET INVEXIM CO. LTD	189 Dien Bien Phu St. Binh Thanh Dist.	Shrimp breeding farm	992 617	990606

ที่มา : List of Representative Offices of Thailand เอกสารจากศูนย์พาณิชย์กรมประจํานคร โฮจิมินห์

2. ในกรุงฮานอยและจังหวัดทางภาคเหนือ

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์ โทรสาร
Bangkok Bank	41b Ly Thai To St. Hanoi	Banking	260886 249058-9	267397
THAI MILITARY BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	27 Ly Thai To St. Hanoi	Banking	240307	240308
KRUNG THAI PUBLIC BANK CO. LTD	34 Ba Trieu St. Hanoi	Banking	269076-7	269075
BANK OF AYUDHA PUBLIC CO. LIMITED	76 Ba Trieu St. Hanoi	Banking	228250	228250
THAI FARMERS BANK PUBLIC COMPANY LIMITED	27 Ly Thai To St. Hanoi	Banking	244901 244902	244900
THAI AIRWAYS INTERNATIONAL PUBLIC COMPANY LIMITED	27 Ly Thoung Kiet St. Hanoi		266893 267921-2	267394
BANGKOK POST BUREAU	55B Ba Trieu St. Hanoi		268608	268607
TEPARAK INTERNATIONAL CO. LTD.	40A Truong Trinh St. Hanoi	Mining	695254	695253
TN. VINATHAI CO. LTD.	129 De la Thanh St. Hanoi		514230	512118
BANPU PUBLIC COMPANY LTD.	Temporary office contact..	Mining	229648	
B+B FAR EAST LTD.	C/O 14 Hang Chuoi St. Hanoi		268661	268661
KODAK COMPANY LIMITED	23 Hai Ba Trung St. Hanoi		240641 240866	240871

บริษัท	ที่อยู่	กิจกรรม	เบอร์โทรศัพท์	เบอร์โทรสาร
KING'S VALLEY CORPORATION LIMITED	4 Tran Hung Dao St. 4th Floor Hanoi	Golf Course	260342-3	260330
VARASIN TRADING COMPANY	37 Le Lai St. Hai Phong City		843149241	843149 241
MANAGER MEDIA GROUP PUBLIC COMPANY LIMITED	79 Ly Thuong Kiet St.	Printing	246907	246908
C.P. VIETNAM LIVESTOCK COMPANY LIMITED	276 Kham Thien St. Hanoi	Feedmill	512281	511617
ADVISOR INDOCHINA PROJECTS	39 Nguyen Dinh Chieu St. Hanoi		265838	262701
SSM COAL BV COMPANY	Phuong Oanh Hotel Vuon Dao St. Halong City	Mining	843346923	843346 923
S.A.S. TRADING CO. LTD.	44B Ly Thuong Kiet St. Hanoi	Hotel Construction	249595 255846	249592
D.R.K. GEMS COMPANY	85 Hang Bac St. Hanoi	Mining	259419	246707
J.P TRADING COMPANY	Van Phuc Area Hanoi	Trading	232040	844252 929
JATUPANPAPER	25B Phu Dong Thien Vuong St. Hanoi		264604	
NOVEL TRADER COMPANY LTD.	35-37 Trang Thi St. Hanoi	Trading	261881	844262 701

ที่มา : List of Thais in Hanoi and Northern Provinces, Office of Commercial Affairs, Royal Thai Embassy,
Hanoi, 29 September 1995

3. รายชื่อสาขาและสำนักงานตัวแทนธนาคารและบริษัทการเงินไทยในเวียดนาม

ชื่อ	ที่อยู่	วันที่และหมายเลข ใบอนุญาต	เบอร์ โทรศัพท์	เบอร์โทร สาร
KRUNG THAI BANK (สำนักงาน)	HCMC 33-45 Ham Nghi St. HANOI 34 Ba Trieu St.	Aug 15, 1992 (304b GP/TTNN) Apr 24, 1992 (304 GP/TTNN)	299565/9 269076/7	269075
BANGKOK BANK (สาขาและสาขาย่อย)	117 Nguyen Hue, D1 HCM City 41b Ly Thai To St., Hoan Kiem Dist., Hanoi	May 15, 1993 (586/TM/GP)	223416 260886 249094	223421 267397
THAI FARMERS BANK (สำนักงานตัวแทน)	27 Ly Thai To St., Hoan Kiem Dist., Hanoi	Feb 8, 1994 (09 NH 8-GP)	244901 244902	244900
NAVA FINANCE & SECURITIES COMPANY (สำนักงานตัวแทน)	ITC Building 101 Nam Ky Khoi Nghia St. Dist.1, HCMC	Feb 26, 1994 (10 GP-NH 8)	290113	
BANK OF AYUDHYA PUBLIC COMPANY LTD. (สำนักงานตัวแทน)	76 Ba Trieu St. Hanoi		228250	228250
THAI MILITARY BANK PUBLIC COMPANY LIMITED (สาขาและสำนักงานตัวแทน)	11 Ben Chuong Duong, D1, HCM City (สาขา) 27 Ly Thai To St. Hoan Kiem Dist., Hanoi (สำนักงานตัวแทน)		222218, 224159	230045
SIAM CITY BANK (สำนักงานตัวแทน)	27 Ly Thai To St. Hoan Kiem Dist., Hanoi		268003, 264823	265030

ที่มา : List of Representative Offices of Thailand เอกสารจากศูนย์พาณิชย์กรรมประจำนครโฮจิมินห์; The Saigon Times 2-8 March 1995 และ 13-19 October 1994

ภาคผนวกที่สอง หน่วยงานเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการลงทุนที่(อาจจะ)ต้องติดต่อ

HANOI CULTURAL PRODUCTS FACTORY 27B Phung Hung, Hanoi Tel: (84-4) 825-7592 Fax: (84-4) 825-5295 Contact: Dinh Ngoc Hoi, director	MINISTRY OF PLANNING & INVESTMENT Central Institute for Economic Management, Central Level Manager Club 68 Phan Dinh Phung, Hanoi Tel: (84-4) 845-3706 Fax: (84-4) 845-6795 Contact: Le Dang Doanh, president
THINH YEN COMPANY LTD 404 Bach Mai, Hanoi Tel: (84-4) 863-1383 Contact: Le Thu Ly, director	CENTRAL COUNCIL OF THE VIETNAM LEAGUE OF CO-OPERATIVES 77 Nguyen Thai Hoc, Hanoi Tel: (84-4) 845-6118 Fax: (84-4) 843-1883 Contact: Hoang Minh Thang, president
HOANG ANH WORKSHOP 191 Tay Son, Hanoi Tel: (84-4) 852-8275 Contact: Mr Hung, director	COUNCIL OF THE HANOI LEAGUE OF CO-OPERATIVES 15 Quan Thanh, Hanoi Tel: (84-4) 823-1944 Contact: Nguyen Ngoc Le, president
HANOI SMALL & MEDIUM ENTERPRISES CLUB 23 Ba Trieu, Hanoi Tel/fax: (84-4) 824-0047 Contact: Dang Duy Phuc, chairman	COUNCIL OF HO CHI MINH CITY LEAGUE OF CO-OPERATIVES 1 Nam Ky Khoi Nghia, D1 Ho Chi Minh City Tel: (84-8) 821-2057 Contact: Nguyen Van Huan, president
HANOI COMMERCIAL & INDUSTRIAL ASSOCIATION 95 Ly Nam De, Hanoi Tel/Fax: (84-4) 843-4794 Contact: Vu Duy Thai, general secretary	COUNCIL OF THE HAIPHONG LEAGUE OF CO-OPERATIVES AND NON-STATE ENTERPRISES 37 Dien Bien Phu, Haiphong Tel: (84-31) 842-459 Contact: Nguyen Phu Thanh, president

HO CHI MINH CITY COMMERCIAL & INDUSTRIAL ASSOCIATION 51 Chuong Duong, D1 Ho Chi Minh City Tel: (84-8) 829-3389 Fax: (84-8) 821-1806 Contact: Nguyen Van Tu	COUNCIL OF THE QUANG NAM-DANANG PROVINCIAL LEAGUE OF CO-OPERATIVES 126 Phan Chu Trinh, Danang Tel: (84-51) 826143 Contact: Le Chi Tap, president
SMALL & MEDIUM PRIVATE ENTERPRISES PROMOTION PROJECT carried out by the Central Council for All Vietnam Co-operatives (VICOOPSME) & German Technical Organisation 77 Nguyen Thai Hoc, Hanoi Tel: (84-4) 843-1880 Fax: (84-4) 843-1883 Contact: Do Minh Quy, chairman	NATIONAL CENTRE FOR SCIENTIFIC & TECHNOLOGICAL INFORMATION & DOCUMENTATION (NACESTID) 24 Ly Thuong Kiet, Hanoi Tel: (84-4) 824-6320 Fax: (84-4) 826-3127
SMALL & MEDIUM SIZE ENTERPRISES PROMOTION CENTRE (Member of World Association of Small & Medium Sized Enterprises) 33 Ba Trieu, Hanoi Tel: (84-4) 825-0883 Fax: (84-4) 825-6446 Contact: Nguyen Van Kiet, director	

ที่มา : "Vietnam Sources", **Vietnam Economic Times**, , August 1996

ภาคผนวกที่สาม รายชื่อหน่วยงานผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนาม

VIETNAM NATIONAL TEXTILE & GARMENT CORPORATION 25 Ba Trieu, Hanoi Tel: (84-4) 825-7700 Fax: (84-4) 826-2268 Chairman of the management board: Tran Quang Sung Tel: 825-1255 General director: Bui Xuan Khu Tel: 824-1473	VIETNAM AIRLINES Gia Lam, Hanoi Tel: (84-4) 827-1513 Fax: (84-4) 827-2291 Chairman of the management board: Nguyen Hong Nhi Tel: 827-1688 General director: Le Duc Tu Tel: 827-1921
VIETNAM NATIONAL TOBACCO CORPORATION 25a Ly Thuong Kiet, Hanoi Tel: (84-4) 826-5778 Fax: (84-4) 826-5777 Chairman of the management board: Nguyen Van Gia Tel: 825-0994 General director: Nguyen Thai Sinh Tel: 832-4563	VIETNAM NORTHERN FOOD CORPORATION 6 Ngo Quyen, Hanoi Tel: (84-4) 825-2338 Fax: (84-4) 826-7948 Chairman of the management board: Vu Dinh Ngoc Tel: 851-5031 General director: Cao Thi Hao Tel: 825-7152
VIETNAM PAPER CORPORATION 25a Ly Thuong Kiet, Hanoi Tel: (84-4) 824-7773 Fax: (84-4) 826-0381 Chairman of the management board: Le Chi Ai Tel: 826-0146 General director: Phan Quy Ky Tel: 824-7792	VIETNAM RUBBER CORPORATION 23b Nam Ky Khoi Nghia D3 Ho Chi Minh City Tel: (84-8) 822-5235 Fax: (84-8) 829-7341 Chairman of the management board: Truong Van Cao Tel: (84-8) 822-5235 General director: Huynh Van Binh Tel: (84-8) 822-5235

VIETNAM STEEL CORPORATION D2 Ton That Tung, Hanoi Tel: (84-4) 852-4085 Fax: (84-4) 852-2657 Chairman of the management board: Tran Lum Tel: 852-2653 General director: Ho Nghia Dung Tel: 852-3759	VIETNAM COFFEE CORPORATION 5 Ong Ich Khiem, Hanoi Tel: (84-4) 823-3451 Fax: (84-4) 845-6422 Chairman of the management board: Tran Khai Tel: 843-3226 General director: Thai Doan Lai Tel: 843-3225
PETROVIETNAM 22 Ngo Quyen, Hanoi Tel: (84-4) 825-2526 Fax: (84-4) 826-5942 General director: Ho Si Thoang Tel: 825-2526	VIETNAM POST AND TELECOMMUNICATION 18 Nguyen Du, Hanoi Tel: (84-4) 826-2707 Fax: (84-4) 825-5851 Chairman of the management board: Do Trung Ta Tel: 826-2707 General director: Mai Liem Truc Tel: 825-4905
VIETNAM CHEMICAL CORPORATION (VINACHEM) 2 Pham Ngu Lao, Hanoi Tel: (84-4) 824-0551 Fax: (84-4) 825-2995 Chairman of the management board: Le Dinh Quy Tel: 826-5050 General director: Nguyen Xuan Thuy Tel: 825-2817	VIETNAM NATIONAL SHIPPING LINES 201 Kham Thien, Hanoi Tel: (84-4) 851-7750 Fax: (84-4) 851-7746 Chairman of the management board: Dinh Ngoc Vien Tel: 851-7754 General director: Vu Ngoc Son Tel: 851-7745

ELECTRICITY OF VIETNAM 18 Tran Nguyen Han, Hanoi Tel: (84-4) 825-4865 Fax: (84-4) 824-9461 Chairman of the management board: Thai Phung Ne Tel: 825-7232 General director: Le Liem Tel: 824-8638	VIETNAM SHIPPING INDUSTRY CORPORATION 80b Tran Hung Dao, Hanoi Tel: (84-4) 828-5629 Chairman of the management board: Nguyen Huu Vuong Tel: 826-2794 General director: Pham Thanh Binh Tel: 822-0678
VIETNAM NATIONAL GEM & GOLD CORPORATION 91 Dinh Tien Hoang, Hanoi Tel: (84-4) 825-1344 Fax: (84-4) 826-6785 Chairman of the management board: Dinh Phu Dinh Tel: 826-5286 General director: Truong Dinh Long Tel: 825-4653	VIETNAM SOUTHERN FOOD CORPORATION 42 Chu Manh Trinh, DI Tel: (84-8) 829-2342 Fax: (84-8) 829-2344 Chairman of the management board: Nguyen Trung Tin Tel: (84-8) 829-2342 General director: Duong Thi Ngoc Trieu Tel: (84-8) 829-2342
VIETNAM NATIONAL COAL CORPORATION 108 Le Duan, Hanoi Tel: (84-4) 851-0780 Fax: (84-4) 851-0724 Chairman of the management board: Nguyen Viet Hoe Tel: 851-5031 General director: Doan Van Kien Tel: 851-5035	VIETNAM CEMENT CORPORATION 108 Le Duan, Hanoi Tel: (84-4) 851-8713 Fax: (84-4) 851119 Chairman of the management board: Hoang Quy Tel: 851-2668 General director: Nguyen Van Thien Tel: 851-5783

ภาคผนวกที่สี่ รายชื่อธนาคารร่วมทุนในเวียดนาม

ธนาคารร่วมทุน	ผู้ร่วมทุนฝ่ายเวียดนาม	ผู้ร่วมทุนต่างชาติ	ได้รับอนุมัติ
Indovina Bank	Industrial and Commercial Bank of Vietnam (Incom)	Bank Dagang National (Indonesia)	1990
VID Public Bank	Bank for Investment and Development of Vietnam (BIDV)	Public Bank Berhad (Malaysia)	Sept 1991
Firstvina Bank	Bank for Foreign Trade of Vietnam (Vietcom)	Korea First Bank	Feb 1993
Vinasiam Bank	Vietnam Bank for Agriculture (VBA)	Siam Commercial Bank and CP Group (Thailand)	May 1995

ที่มา : “Joint-venture banks in Vietnam expect profits to double”, **Bangkok Post** 15 August 1995